

AREGGEL

Ára 24 fillér

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL:
VI. KERÜLET, TEREZ-KÖRUT 52. SZÁM

MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN REGGEL

Előfizetési ár (csak vidékre) egy negyed
évre 3 pengő. Egyes szám ára 30 Groschen
4 dinár, 120 lira, 2 francia frank, 10 lei

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
TELEFON: AUTOMATA 278-82 ES 278-83

FELELŐS SZERKESZTŐ: LÁZÁR MIKLÓS

TELEFONOK VASÁRNAP DELUTÁNOD
REGGELIG: JÓZSEF 303-30, JÓZSEF 310-16

X. évfolyam

Budapest, 1931 február 3

5. szám

Gróf Batthyány Tivadar hétfőn meghalt tüdőgyulladásban

**A „Moulin Rouge” igazgatója
vasárnap megmérgezte magát, hogy
megmeneküljön uzsorásaitól**

**Toscanini Vally, a világhírű karmester
leánya titokban férjhez ment Budapesten
egy olasz grófhhoz**

A világ legnagyobb pénzhamisító bandáját, amely százezerszámra gyártott tökéletes fon- tot és dollárt, ártalmatlanná tette a stockholmi és berlini rendőrség

**A Kertész József nevére kiállított magyar
utlevelet Mamoloff, a hamisítók vezére
25 márkáért vette Stockholmban**

(A Reggel tudósítójától.) Az elmúlt két ün-
nepnapon az egész világsajtót az a megdöb-
bentő szenzáció foglalkoztatta, hogy

Stockholmban sikerült leleplezni a világ
legtökéletesebb pénzhamisítóbandájának
főnökét, Bazil Mamoloff orosz állampolgárt.

Magyarország számára külön szenzáció volt,
hogy a legnagyobb világlapok jelentése szerint
is Bazil Mamoloff-at egyszerre egy magyar
embert is elfogtak: Kertész Józsefet, aki bü-
ntársra volt a nagyarányú pénzhamisítási szer-
vezet létesítésében. A Reggel szerkesztősége ér-
deklődött a budapesti államrendőrségnél, is-
mer-e egy Kertész József nevű embert, aki
pénzhamisítási ügyekben valamikor is szere-
pelt volna? Megállapítást nyert, hogy

Magyarországon ezt a Kertész József nevű
pénzhamisítót a rendőrhatalóságok nem is-
merik.

A Reggel azonnal érdeklődött Berlinben és
Stockholmban, ahonnan a következő jelenté-
seket kapta:

Berlin, február 2.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.)
A berlini és a stockholmi rendőrség napok óta
egyesült erővel a legnagyobb energiával nyo-
moz egy nagyarányú pénzhamisítás ügyében,
amelynek hősei oroszok. Az ügybe, a híradá-
sok nyomán,

egy magyar név is belekerült, Kertész
József, akinek azonban, az eddigi meg-
állapítások szerint, semmi köze a pénz-
hamisításhoz.

A stockholmi rendőrség ugyanis a város
egyik előkelő hoteljében elfogott egy pénz-
hamisítót, akiről megállapították, hogy Bazil
Mamoloffnak hívják és neve régen ismerős a
pénzhamisítási ügyekkel foglalkozó nemzet-

közi rendőrség előtt.

Mamoloffot Berlinben már két évvel ez-
előtt letartóztatták 100 fontos és 500 dollá-
ros bankjegyek hamisításaért.

Ezeket a hamisítványokat Wilhelm Mahler
néven szerepelve, Hollandiában és Belgium-
ban hozta forgalomba. Bazil Mamoloffnál mos-
tani letartóztatása alkalmával a svéd rendő-
rség egy magyar utlevelet talált, amely Kertész
József névre volt kiállítva. A Reggel tudósi-
tója érintkezésbe lépett a berlini rendőrfőnök-
séggel dr. Liebermannal, a pénzhamisítási osz-
tály vezetőjével, aki a következő nyilatkozatot
tette:

— A hamis bankjegyek minden valószínűség
szerint Németországban készültek, de

a pénzhamisító műhelynek eddig nem sike-
rült nyomára akadni.

1925-ben, amikor Mamoloff első ízben került
rendőrkézre, vele együtt szerepelt egy Salo-
mon Smolanoff nevű orosz is, akinek azonban
sikerült kikerülnie az igazságszolgáltatás bü-
ntetését, mert nem voltak ellene pörrendszerei
bizonyítékok. Csak 1928-ban érte utól sorsa
Hollandiában, ahol hamis 50 fontosokat hozott
forgalomba. Előzőleg azonban Svédországban
is hamisítványokat helyeztett el, úgy, amint
most Mamoloff. Hollandiában két és fél évi
börtönt kapott, amelynek kitöltése után ki-
adták a svédeknek és ott további 3 évre ítéltek.
Most tölti ki büntetését és a börtönben találko-
zott kollégájával, Mamoloffal.

Nagy apparátussal, a legkörülmönfontabb esz-
közökkel dolgozó nemzetközi bandáról van szó,
amely a legnagyobb stílusban dolgozik, szá-
zezerszámra hamisít fontot és dollárt.

A Svédországban lefoglalt hamis öt- és
százdollárosok olyan tökéletesek, hogy azo-

Dal a Kartellről

Elszorul az ember szíve, ahogy napról
napra olvassa a kartell tisztelőinek a pana-
szait. Pengetik bánatos lantjaikat, megbán-
tott ideáljukért, a szegény kis miss Kar-
tellért, akit nem választottunk meg szépség-
királynőnek. Az ártatlan, bájos miss Kar-
tell a sarokba bujik otthon, sirásra görbül
a szájacskája: ó, istenem, nem sikerült az
emberek szívét meghódítani. Egyik gálans
ur keservesebben lamentál, mint a másik,
hogy mennyire nem kedvez a köz-
hangulat az ő drága kedvencüknek.
A kartell igenis népszerűtlen, s nem
éppen tegnap óta. Igenis van egy kartell-
ellenes közhangulat, senki se szervezte,
senki se szította: keletkezett, kialakult.
Mélytámasszanak csak idefigyelni, családostól
lelkü kartellista urak, megmondjuk, hogyan
és miért. Azért, könyörgünk, mert mire Ma-
gyarországon a modern stílusban és modern
ütemben épülő kartellpalotára föltették a
kupolát, addigra az ország milliányi lakó-
házaiban minden kicsi téglá megrendült. A
kartell lázas ambícióval fejlesztette a maga
életét. Minden támaszt, minden rokonszen-
vet sietett a maga részére hódítani. Poli-
tikusról politikusra szállt a csáb, amely a
személyeket a kartell érdekközösségébe
vonta. Barátja lett a kormány, barátja lett
a bürokrácia. Barátjai vannak a kartellnek
a jobboldalon és barátjai vannak a baloldá-
lon. Csak az érdekkörön túli távolban, ahol
Magyarország lélekszik, ott nincsenek ba-
rátjai s nincsenek a jobboldal és baloldal
között azon a közepén, ahol az igazság kupo-
rog. Jól látja a helyzetet Biró Pál, aki rezig-
nántan állapítja meg, hogy egy nagyipar-
ellenes áramlat keletkezett az országban.
Mi is, akik deklaráltan szemben állunk a
kartellek mohóságával és mindenhatóságá-
val, mi is aggodalommal nézzük, hová ve-
zethet ez a mindennap erősebb országos
áramlat. A kartell urai nem akarják meg-
érteni ezt a sötétlő közhangulatot. Ők a ma-
guk kellemes klubjaiban, a maguk váloga-
tott társaságában tájékozatlanul ülnek, tá-
jékozatlanul a kartell körülvező ország élete
s az ország polgárainak a fölfogása felől. Ez
a szegény kartellsajtott polgár tisztában
van vele, hogy a nagy országokban, ahol
óriási az ipar, az ipar mögött századok óta
fölhalmozott tartalékok vannak anyagban
és pénzben; és hogy azokban az országok-
ban a lakosság széles rétegei maguk is ré-
szesei a kartellek produkciójának és nyere-
ségének. És hogy azokban az országokban a
kartellek árpolitikája mindig összhangban
van a gazdasági élet minden tényezőjének
az érdekeivel. Ott a kartell természetes és
szükségszerű tartozéka a nemzeti termelés-
nek. A svéd gyufakartell például egész
Svédország javára szolgál, s a dán kigaz-
dálék százazreit se nyomorítja, a dán mező-
gazdasági gépgyarak árai. Az árak a köz-
gazdasági helyzetéhez igazodnak; szinte a
fogyasztó diktálja az árakat. Nálunk kartell
és ország, két világ. A kartell büszkén emel-
kedik a magasba, az ország egyre lejjebb
süllyed. Az ország pusztul, a kartell gyarap-
szik. Mindennap kevesebb árut vehet pol-
gár és paraszt, a kartell árai közben mere-
ven, magasan usznak, eszméletlenül, mint a
jéghegyek. Ki csodálkozik hát rajta, hogy a
kis ország haragszik a nagy kartellre,
amelytől szenved és sorvad és amellyel
szemben tehetetlen. Az urak csodálkoznak!
Talán komolyan összedughatnák most mégis
a fejüket, két bridgepartit közt...

kat csak a leggondosabb vizsgálattal lehet a valódiaktól megkülönböztetni.

Stockholm, február 2.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Mamoloff, aki Kertész József névre kiállított utlevéllel igazolta magát, orosz állampolgár és

sohasem volt magyar.

A nála talált magyar utlevél száma: 420.605 és még 1929-ben vette a Renabeer-strassen 25 márkáért.

Kertész József magyar állampolgár tehát nem szerepel a nagyszabású font- és dollárhamisításban.

Toscanini Vally, Toscanini Arthur leánya, csütörtökön a legnagyobb titokban megesküdött a IV. kerületi előjáróságon gróf Castelbarco milanoi földbirtokossal

Harsányi Zsolt és Kodály Zoltán voltak a tanúk

(A Reggel tudósítójától.) Az elmúlt hét csütörtökjén egy automobil állott meg a IV. kerületi előjáróság előtt, amelyből Harsányi Zsolt és Kodály Zoltán, majd egy ismeretlen hölgy és egy idegen ur szállottak ki. A társaság fölsietett a lépcsőkön a IV. kerületi előjáró szobájába, ahol az idegen hölgy és az idegen ur a két magyar tanu jelenlétében

házasságot kötött egymással.

A menyasszony neve az auyakönyv tanúsága szerint

Toscanini Vally és leánya a világhírű Toscanini Arthur karmesternek,

aki tavaly nálunk is szerepelt óriási sikerrel a Városi Színházban tartott hangversenyén. Kora 31 éves, a vőlegény teljes neve pedig gróf Castelbarco Pindemonte Rezzonico Emanuel József Gáspár Mengyhért Hilar Boldizsár Mária, kora 47 éves, foglalkozása földbirtokos és ál-

landó lakhelye Milano. Az esküvő érdekessége az, hogy

ugy a vőlegény, mint a menyasszony magyar állampolgárok.

A vőlegény már 1929-ben fölvette a magyar állampolgárságot, hogy elválhasson első feleségétől. Olaszországban ugyanis nem lehet elválni. Toscanini Vally szintén régebben kérvényezte már a magyar állampolgárságot, s minthogy a törvény előírja, hogy a kérvényezőnek bizonyos ideig Magyarországon kell laknia, Toscanini leánya eleget is tett ennek a követelménynek, Budapestre érkezett, ahol Marosi Béla kereskedő Semmelweis-utca 17. szám alatti lakásában lakott. A belügyminiszterium néhány nappal ezelőtt kézbesítette ki az állampolgársági okmányt és ezután történt meg néhány nappal ezelőtt az érdekes esküvő.

Lübeckben elfogtak egy pesti embert, aki állítólag Szolnokon gyilkolt

Lübeck, február 2.

(A Wolff-ügynökség jelentése.) A lübecki rendőrség letartóztatta Kraemer 27 éves budapesti születésű lakost, aki ellen nyomós gyanúokok merültek föl, hogy a múlt év augusztusában Szolnokon meggyilkolt két asszonyt.

*

Erdeklődésinkre a főkapitányságon a késő éjjeli órákban azt a választ kaptuk, hogy az állítólagos Kraemer gyilkosságairól semmit sem tudnak.

Peyer Károly a legnagyobb bűnnek mondotta a passzivitást a hódmezővásárhelyi szociáldemokrata kongresszuson

Hódmezővásárhely, február 2.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A szociáldemokrata párt vasárnap és hétfőn rendezte ugynevezett Alföld-kongresszusát, amely az alföldi mezőgazdasági munkásságnak volt nagy értekezlete. 73 községből mintegy

500 kiküldött

jelent meg a kongresszuson. A tanácskozás vasárnap reggel Szeder Ferenc megnyitóbeszédével kezdődött. Utána Peyer Károly részletesen foglalkozott a magyar gazdasági válság tüneteivel. A mezőgazdasági piac romlását a helytelen gazdaságpolitikán kívül a még helytelenebb külpolitika idézte elő.

— Tessék kimondani a halálos ítéletet a latifundiumokra, tessék a helyükre falvakat telepíteni — sürgette — és akkor lesz elhelyezkedési lehetőség az egyetemekről kikerülő diplomás emberfölség számára is. Örömmel látom, hogy tisztában vannak azzal, hogy

a passzivitás magyarul halált jelent.

A legnagyobb bűn volna passzivitásba menni, amikor pártunkban a legnagyobb harcra készülünk. A passzivitás olykor katasztrófa vezet. Ha 1919-ben a pártnak egy része nem a passzivitás álláspontjára helyezkedett volna a bolsevizmussal szemben, akkor a magyar munkásságnak nem kellett volna az elmúlt tíz esztendő kálváriáját járni és nem kellene a Bethlenék rendszere ellen az aktivitás minden rendelkezésre álló eszközével küzdeni.

Hétfőn délelőtt a kongresszus Kéthly Anna

HYPEROL

szájvizi tabletta
ideális száj- és
torokfertőtlenítő!

előadásával kezdődött, aki a dolgozó nők társadalmi és politikai helyzetéről beszélt. Takács József, a földmunkásszövetség országos elnöke és Erdői István beszédei után a kongresszus véget ért.

Tragédia egy rongylabda miatt a Grassalkovich-utcában

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap délelőtt a Grassalkovich-utca 16. számú ház előtt játszott társaival ifjabb Vizes Sándor 15 éves gimnazista; rongylabdát rugdostak. A rongylabda véletlenül eltalálta az arra haladó Rákóczi József 24 éves kocistát, aki olyan dühre gerjedt, hogy megrugta a gyermeket. Ifjabb Vizes Sándor a kezeltüvébe került léccel védekezett és megtütötte Rákóczit, majd futásnak eredt és beszaladt a házba. A kocsis nyomon követte.

A kisfiú édesapja lakásában keresett menedéket, de a kocsis oda is utána rohant.

Az apa, idős Vizes Sándor 56 éves pékmester a lakásába berontó Rákóczi Józsefet kezeltüvébe eső lugosfajékban levő

forró luggal leöntötte.

A mentők elvitték a súlyosan sérült Rákóczit, aki jobbszeme világát elvesztette és a lugmarás a balszemét is megsértette. Idős Vizes Sándort a rendőrségen őrizetbe vették, de hétfőn elbocsátották, mert hét gyermekét tartja el munkájával. Az eljárást folytatják ellene.

Betörő volt a titokzatos „chicagói yankee”, aki házassági apróhirdetés útján gazdag családokkal akart megismerkedni

Miskolc, február 2.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Két hét óta Miskolc közönségét izgalomban tartotta a helyi lapokban egy visszatérő apróhirdetése. A házasság-rovatban „chicagói yankee” keresett ismeretséget intelligens, jómódú leánytal, akit Amerikába akar kivinni. A tömegesen érkező leveleket

egy fiatal ember vitte el, aki senkinek sem volt hajlandó elárulni, hogy ki a titkos megbízója.

A „chicagói yankee” ezután a jelentkezők anyagi körülményei iránt érdeklődött.

Most kiderült, hogy az amerikai vőlegény-jelölt veszedelmes fiatal betörő, aki a miskolci rendőrség kezére került.

Vasárnap már tudta róla az egész város, hogy ő a nevezetes apróhirdető, amikor a lakásán tartott házkutatás alkalmával előkerültek azok a rózsaszínű levelek, amelyeket az amerikai férjre vágyó leányok írogattak. A letartóztatott fiatal ember 18 éves állástalan pincér, aki

első betörését egy rendőrfogalmazó lakásán követte el, de 12 másik betörés is rábizonyult. Ezeket a bűncselekményeket egy fiatalkorú fémapariskolai tanuló társaságában követte el. Az apróhirdetésekkal az volt a céljuk, hogy megismerkedjenek a jobb módú családok viszonyaival és ezeket az adatokat betörések céljaira használják föl.

A svéd király nem ellenzi komolyan unokája polgári házasságát

Stockholm, február 2.

(A Reggel tudósítójának távirata.) Egész Svédországban nagy izgalommal várják, milyen fejleményei lesznek Lennart királyi herceg eljegyzésének. A király unokája, amint ismeretes, eljegyezte Karin Nisswandt gazdag polgári származású leányt, gyermekkori játszótársát. Azt hiszik, hogy a király ellenzése csak formális s azért nem adta beleegyezését a házasságkötéshez, hogy ez veszedelmes precedensül ne szolgáljon a többi hat királyi unoka számára.

azt azonban állítólag nem ellenzi a király, hogy unokája külföldön esküdjön meg és telepedjen le jegyesével.

A lapok szerint az ifjú pár a Bodeni-tó mellett Mainauban fog lakni.

Egyébként most bontották föl a tavaly elhunyt királyné végrendeletét, aki Lennart hercegre hagyta 294 nagy gyöngyből álló gyöngysortát, azzal a föltétellel, hogy a gyöngysortát csak a vele egyenrangú felesége viselheti.

Tápé lerázta magáról a tolvaj bírót, a népszerűtlen jegyzőt és most az adókat elköltő végrehajtójától akar megszabadulni

Szeged, február 1.

(A Reggel tudósítójától.) Tápén, a kis tiszaparti faluban, amelynek büszkesége az Árpádok korából származó templom, heves küzdelmek dülnek évek óta. A falu nyugalma az a följelentés borította föl, amelyet a községi bíró tett három tápéi magyar ellen, azzal vádolva őket, hogy a közműn alatt valami hatósági pontyvat eltulajdonítottak. A magyarokat elítélték és amikor kiszabadultak, kiderült, hogy

a bíró volt a tolvaj.

De őt már nem lehetett megbüntetni, mert a lopás közben elévült. A hamisan vádaskodó bíró nem maradhatott meg Tápén, a nép kiközösítette, el kellett költöznie. Ezután népszerűtlen jegyzőjével került szembe a falu. A följelentésekre megindult a fegyelmet megelőző vizsgálat, amely olyan terhelő bizonyítékokat hozott napvilágra, hogy

a jegyzőt sürgősen nyugdíjazták.

Most a községi adóvégrehajtóra került sor, akit azzal vádolnak, hogy a gazdáktól beszédelt adókat elköltötte. A vizsgálat még tart, de Kolb Árpád szegedi pénzügyigazgató már az eddigi eredményből is megállapította, hogy komoly szabálytalanságok történtek.

Fegyelmi vizsgálat indul a Társadalombiztosító Intézet szentesi kirendeltsége ellen

(A Reggel tudósítójától.) Az Országos Társadalombiztosító Intézet szentesi kirendeltségének ügykezelése és pénzkezelése körül előzetes vizsgálat indult meg, amelyet dr. Kubinyi László vezetésével folytattak le. A vizsgálat eredménye alapján előbb Kelemen József helyettes igazgatót, most pedig dr. Székely Alfréd ellenőrző főosztályos főosztályvezetőt állásából, ami azt jelenti, is

komoly gyanúokok merültek föl.

Az előzetes vizsgálatról szóló jelentés most az OTI központja elé kerül, amely rövid idő alatt hivatalosan elrendeli a fegyelmi vizsgálatot.

Ujdonságok

már 4 pengőttől

Gala

Károly-körút
Kossuth Lajos-utca 3

Szilárd Sándor, a „Moulin Rouge“ igazgatója

megmérgezte magát, hogy megmeneküljön uzsorásaitól

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap este 9 órakor a Nagymező-utca 17. számú házból egy sápadt, elalélt férfit támogattak ki és taxin az egyik szanatóriumba vitték. Gyomormosást, ellenmérget alkalmaztak és a szanatóriumi orvosok elkövezték mindent, hogy eszméltre térítsék. Az öngyilkos, akit a szanatóriumban kezelés alá vettek Szilárd Sándor, a Nagymező-utcai „Moulin Rouge“ igazgatója, ismeretlen méreggel mérgezte meg magát. Az öngyilkosságot minden valószínűség szerint még szombat este követte el, de csak vasárnap, vagyis 24 órával később földönték föl. Addig az ismeretlen méreg elvégezte romboló hatását, föl-

Szilárd Sándor

szívódott a szervezetébe és orvosi vélemény szerint Szilárd életbenmaradásához kevés a remény. A pesti éjszakában mindenki ismerte és szerette a „Moulin Rouge“ öngyilkos igazgatóját, aki csak néhány év előtt lépett erre a pályára.

A háború alatt állandóan a fronton teljesített szolgálatot és mint főhadnagy szerelt le. Nem sokkal később Abbáziában egy káspenziót nyitott. Szilárd Sándor ügyes üzletembernek bizonyult, mert rövid idő alatt a kis pénzügy a leglátogatottabb helyek egyike lett. A penziót később eladta és családjával együtt Budapestre költözött és megvette a Teréz-köruti „Americain drink salon“ mulatót. A helyiséget teljesen átalakította, átkeresztelte „Kék eger“-re, műsort mutatott be belspédij nélkül és itt jóval olcsóbban szolgálták föl az italokat, úgy, hogy a polgári közönség nagyon szívesen látogatta. Szilárd Sándor

minden megtakarított pénzt befektette üzleti vállalkozásába,

amely nagyszerűen bevált. Egy évvel ezelőtt följárólottak Szilárdnak a Nagymező-utcai „Moulin Rouge“-t. A dekonjunkturában teljesen tönkrement mulatót rövid tárgyalás után Szilárd Sándor át is vette, a „Kék eger“ pedig eladta. Tele ambícióval látott a munkához. Drága külföldi számokat, nagy attrakciókat hozatott és a kiváló szakértelemmel vezetett mulatóba újból visszazokott a közönség. Amikor Szilárd átvette a „Moulin Rouge“-t, magára vállalta az összes adósságok kifizetését, de a kisebb tételek rendezésére már nem jutott pénz. Bár a mulató a legutóbbi napokig a rossz gazdasági viszonyok ellenére jól prosperált, a jövedelemből még sem tudta ezeket az adósságokat törleszteni és más uton próbált pénzhez jutni. Így került összekötetésbe egy ismert budapesti ékszerésszel, akitől

részletre körülbelül 30.000 pengő értékű ékszert vásárolt, amelyet megpróbált elzálogosítani.

A zálogházban az egyik 7000 pengős gyűrű becsértékét 1500 pengőben állapították meg és egy kénytelen volt a 30.000 pengőért vásárolt ékszereket egy uzsoránál magas kamat mellett 14.000 pengőért zálogba adni. Szilárd Sándornak ez a lépése idézte elő tragédiáját.

Minden este megjelentek nála az ékszerek részleteiért, minden este fizetnie kellett a magas uzsorakamatokat, a „Moulin Rouge“ minden haszna másoké lett.

Ez a súlyos helyzet teljesen felőrölte Szilárd idegeit. Minden igyekezettel azon volt, hogy az uzsorások karmaiból megszabaduljon. Néhány nappal öngyilkossága előtt elment a főkapitányságra és Andréka főkapitányhelyettest arra kérte, hogy az esténként fizetendő 100 pengő engedélydíjat hitelezze egy hónapra, mert ebből az összegből akarta tartozását rendezni. Az ékszerész ugyanis a részletekért folytonosan szorongatta Szilárdot, aki attól félt, hogy följelentik a rendőrségen. Az engedélydíj befizetésére azonban csak egy nap halasztást kapott. Szilárd pénteken este panaszkodott feleségének, hogy nem jól érzi magát, láza van és öccsét küldte le a mulatóba. Ekkor már elhatározhatta magában az öngyilkosságot, de nem tudta végrehajtani a családja körében. Szombaton délután felesége és a vele együtt lakó édesanyja megnyugtatóra azt mondta, hogy este már lemegy a „Moulin Rouge“-ba, mert egészen jól érzi magát és megkérte őket, hogy ne maradjanak egyedül a lakásban, hanem menjenek át Budára egy ottlakó rokonukhoz. Szilárd családja elment hazulról, de ő

újból az öccsét küldte le, maga

nem ment le a mulatóba.

Megadta a szükséges utasításokat és még pénzt is adott, hogy az elcséji gázsifetés simán történjen. Vasárnap reggel, amikor a mulatót bezárták, Szilárd Sándor öccse fölment a lakásba, benyitott a hálószobába, de nem akarta megzavarni fivérének álmát. Vasárnap este, amikor Szilárd Gyula felöltözött és újból benyitott fivére szobájába, ugyanabban a helyzetben találta, mint reggel. Próbálta fölkelteni és ekkor megdöbbenve vette észre, hogy fivére sápadt arccal, szederjes ajakkal fekszik eszméletlenül az ágyban. Azonnal telefonált háziorvosuknak, dr. Groszmann Artúrnak, aki néhány perccel később megjelent a lakásban és megállapította, hogy Szilárd ismeretlen méreggel mérgezte magát. Szilárd Sándor lakása a „Moulin Rouge“ fölött van, bejárata a Fővárosi Operettszínház foyerjából nyílik. Ebben az órában közönséggel volt teli a színház előcsarnoka és ezért,

hogy a nagy föltűnést elkerüljék, fölöltöztek az eszméletlen igazgatót és jobbról-balról karonfogva az időközben megren-

delt taxihoz vitték.

Igy azután alig valaki vette észre, hogy a taxi egy életveszélyes állapotban levő öngyilkossal száguld a szanatórium felé. A szanatóriumban dr. Ujlaky Jenő főorvos és a háziorvos vették ápolás alá Szilárd Sándort. Hétfőn délután Szilárd Sándor még mindig nem nyerte vissza eszméletét. Fivére, Szilárd Gyula tartózkodik állandóan a beteg ágyánál és érdeklődésünkre titkolni próbálja az öngyilkosságot. Csak később, amikor látja, hogy az öngyilkosság részleteit ismerjük, ad fölvilágosítást.

— Egy percig sem gondoltunk arra, hogy fivérem ilyen komor tervekkel foglalkozik. Tudtuk, hogy rendkívül ideges, de ez velejár az éjszakai étellel. Már a háború alatt is többször szorult kezelésre idegja miatt s így csak ennek tudható be mostani cselekedete is. Átnéztem az összes jegyzeteit, könyveit és teljes képet alkottam anyagi helyzetéről.

Tulzottan látta a bajokat, ezek miatt nem kell egy életet eldobni!

Mindössze néhány ezer pengőről van szó, tehát inkább tulzott érzékenységből követhette el tettét...

Az öngyilkos Szilárd Sándor nem hagyott hátra bucsulevelet. Följegyzései között kusza betűkkel írott számolócédulákat találtak:

— Nem bírom idegekkel...

Hétfőn délben, amikor már pontosan megállapítható volt, hogy Szilárd Sándor az uzorásoktól való féltelmében követte el az öngyilkosságot, a család Preisach Hugó ügyvédhez fordult, hogy tegyen bűnvádi följelentést a rendőrségen. Lovas Sándor

A KMAC bridge teamje

7000 dollárt veszített a bécsi bridge-versenyen,

amelyen egy dollárba játszották a magyar urak poeniát bécsi vendéglátóikkal

Wien, február 2.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A budapesti Királyi Magyar Automobil Club bridge-teamja, nevé szerint Erdélyi Lóránt, Horváth György, Szerviczky György és Bukovinszky Péter, valamennyien a budapesti társaság ismert tagjai, az osztrák automobilklub meghívására Bécsbe érkeztek, az ÖAC házi-bridgeversenyére. A magyar urakkal, akik valamennyien

félelmetes bridgejátékosok hírében állnak

s akiknek nagy játékbeli tudását az osztrák versenyzők is ismerték és értékelték, ezuttal az osztrák automobilklub legkitűnőbb játékosait állította szembe. A magyar team az előre elkönyvelt győzelem biztos tudatában horribilis összegű poenegységet ajánlott osztrák ellen-

felcinek, nevezetesen azt proponálta, hogy

poeniát egy dollárba játsszák,

ami robberként esetleg ezeröttszáz dollárnyi összegnek is megfelelő lehetett. Az osztrák urak elfogadták a proziciót, a szerencse azonban nem kedvezett a magyaroknak, a team csufosan leégett, mert

a versenyt 7000 dollár, mintegy 42.000 pengő veszteséggel fejezte be.

A londoni klubokban ily magas összegben való bridgejáték teljesen lehetetlen és Amerikában is a ritkaságok közé tartozik, hogy ily magas poenegységekben játszanak bridge-t. Véleményünk szerint a magyar teamnek is inkább a sporteredmény kiaknázására kellett volna figyelmét szentelnie, nem pedig arra, hogy a pick dáma házardul kire mosolyog...

Helvey Laura hétfőn este 10 órakor meghalt

(A Reggel tudósítójától.) Hétfőn este 10 órakor, ugyanabban a percben, amikor a Nemzeti Színház függőnye összecsapódott és kialudtak a színpad lámpái, örökre összecsapódott az élet függőnye és kialudt az élet mécsese egy fáradt, öreg színésznő meggyötört arca előtt. Helvey Laura, a Nemzeti Színház egykor körülrajongott büszkesége, aki több mint évtizede elvonult a lámpák tüzes fényéből a szürke öregségbe, hosszú, gyötrelmes szenvedés után lehunyta fáradt szemét egy klinikai ágyon. Egykor százezrek tomboló tapsa viharzott utána a függöny mögül, ha végezte a játékot — az élet játékát hogy befejezte, a nagy fekete függöny mögül senki se köszönt neki jóéjszakát... Körülötte a betegek sóhajcs házának füledt éjszakája, mellette egy fiatal orvos, fehér köpenyben és senki, senki a százazerekből, akik tapsoltak neki, akik hódoltak előtte. Abból a nagy nemzedékből való volt, amely még a hivatás ideális eszmekörében élt. A Nemzeti Színház tagjának lenni

Helvey Laura nemzedékének tudatában rendkívüli kitüntetés, páratlan dicsőség volt. Helvey Laura a nemzet első színpadának alázatos szolgálóleánya és büszke királynője volt egyben. Soha senki nem tudta előkelőben, finomabban és fölényesebben ábrázolni ezen a színpadon a nagyuri dámát, mit ő. Egy-egy alakítása még az évtizedek távolságában is felejthetetlen. Sajátságos hangja, beszédjének gazdag árnyalatai, hangsúlyának utólréhetetlenül finom ironiája, megjelenésének előkelősége a színész örök végzetével, a gyors felejteléssel is harcra kél és helyet kéré nemzedékek emlékezetében.

Bethlen miniszterelnök hétfőn hazaérkezett Inkeről, e héten számol be a Házban a népjóléti vizsgálat eredményéről és tisztázza a kereszténypart és a kormány viszonyát

(A Reggel tudósítójától.) Bethlen miniszterelnök vasárnap reggel elutazott Budapestre és nem vett már részt a Széchenyi-lakomán sem.

A miniszterelnök a kettős ünnepet Inken töltötte, ahonnan hétfőn éjjel érkezett vissza Budapestre.

Eheti programján két politikai kérdés elintézése szerepel: a népjóléti miniszteriumban lefolytatott számszéki vizsgálatról szóló jelentés alapján

a képviselőházban fog a miniszterium ellen fölmerült vádak ügyében részletesen nyilatkozni,

másfelől pedig Ernst népjóléti miniszterrel, Czettler Jenővel és gróf Zichy Jánossal tisztázza majd a kereszténypartnak a kormány-

MÉG TOVÁBB TART

az összes angol és skót szöveteimnek méterenkénti 1 angol font = 28 pengős egységárban készpénzért való árusítása

Spiegel Ármin
IV. Túr István-utca 9
I. emelet

hoz való viszonyát. Gróf Zichy a múlt héten már tárgyalt a miniszterelnökkel, konkrét eredményre azonban ez a tanácskozás egyelőre nem vezetett. Gróf Zichy a miniszterelnök újvi beszédét tette szóvá. Bethlen pedig kijelentette, hogy a kormánypárti ellenzékieknek fölött mondott bírálata nem a keresztény-pártra vonatkozott, annál kevésbé, mert hiszen a kérdésnek ezt a részét a kereszténypártnak saját hatáskörében kell elintéznie.

Bethlen mindenesetre csodálkozását fejezte ki

afölött, hogy gróf Zichy közelebb áll politikai fölfogásában az ellenzéki hurokat pengető Wolff Károlyhoz, mint Ernsztöth és Czettel-hez. Zichy erre kijelentette, hogy

itt nem ő, hanem az egész kereszténypárt hivatott állásfoglalni

és ilyen előzmények után politikai körökben érdeklődéssel tekintenek nemcsak a miniszterelnök e heti tanácskozásai, hanem a kereszténypárt legközelebbi értekezlete elé is.

Egy konzervatív képviselő meginterpellálta az angol külügyminisztert, hogy Magyarország miért nem akarja ratifikálni a háborúelőtti tartozásokról kötött egyezményt

London, február 2.

(A „Magyar Távirati Iroda.”) Az alsóházban Henegge alezredes, konzervatív képviselő megkérdezte a külügyminisztert, hajlandó-e a budapesti angol követet utasítani, hogy tudja meg a magyar kormánytól, miért vonakodik Magyarország az 1930 október 31-én a háborúelőtti adósságok rendezésének kérdésében létrejött egyezményt ratifikálni és hajlandó-e azoknak az angol alattvalóknak érdekében, akik a háború előtt a magyar kormányra bízták megtakarított pénzüket, a budapesti angol követet utasítani, hogy

a magyar kormányt ennek az egyezménynek ratifikálására szorítsa.

Dallon külügyi államtitkár így felelt: A külügyminiszter ur úgy értesült, hogy Magyarország mindaddig két okból nem ratifi-

kálta az egyezményt. Elsősorban kifogásolja Magyarország az egyezményben előírt nagyobb fizetési összegeket, másodsorban pedig a mostani gazdasági válság lehetetlenné tenné Magyarország pénzügyi helyzetének előre való meghatározását. A képviselő ur kérdésének második részére válaszolva, utalok január 26-án elhangzott interpellációra adott válaszomra, amelyben megmagyaráztam, hogy az összes érdekelt államoknak újabb egyezményt kellett a múlt év december 31-éig aláírniok, amelynek értelmében fizetések fognak teljesíteni 1936 január 31-ig. Magyarország ratifikálta ezt az egyezményt és ezért

nincs közvetlen szükség a budapesti angol követ előterjesztésére.

De a külügyminiszter ur gondosan figyelné fogja a jövőbeni fejleményeket.

„Soha a vagyonnal szemben a társadalmi elkeseredés elharapódzni nem tudna, ha mindenki nemes, erkölcsös és tiszteletre méltó módon költené”

—mondotta Rakovszky Iván, a Nemzeti Kaszinó Széchenyi-lakomáján

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap este tartotta a Nemzeti Kaszinó hagyományos Széchenyi lakomáját. Az ünnepi banketten résztvettek Horthy kormányzó, József, József-Ferenc és Albrecht főhercegek, a kormány tagjai és a külföldi követek közül azok, akik tagjai a Kaszinónak. Az emlékbeszédet, kezében a Széchenyi-sérleggel Rakovszky Iván ny. belügyminiszter mondotta:

A mai idők — kezdte — mintha hasonlítani akart Széchenyi korszakához. Most is, mint akkor, külső hatalmak tették rá kezüket a hosszú háboruszkodásban elgyöngült magyarság sorsára, nyílt csatákon most sem vezethetjük a nemzetet a szebb jövő felé, csak gazdasági, kulturális, szociális föladatakon keresztül segíthetünk a megtépett nemzetnek.

Liberális volt Széchenyi, vagy konzervatív?

A politikai elvek mai értelmezése szerint azt kelene felelnünk, hogy kezdetben liberális volt és később a konzervatívok védősáncába vonult vissza. De ha az akkori idők perspektívájából akarunk válaszolni, egy percig sem kételkedhetünk benne, hogy Széchenyi pályájának kezdetétől

mindvégig haladó liberális volt,

még akkor is, amikor az események rohanásának induló menete útjába állt. Liberalizmusa nem hasonlított a mai liberalizmushoz, ő nem mindenáron akart újítani és semmit sem elpusztítani, ami régi. Az ő liberalizmusa jóindulatú megfontolást jelentett minden új eszmével. Széchenyi kétségtelen liberalizmusa, tagadhatatlanul haladó szelleme bizonyítja, hogy nem mindig ellensége jövőnek és haladásnak, nem mindig reakcionárius, aki vesztélytel jenyegető áramlatok és örvénylések útjába áll.

Rakovszky Iván

Széchenyi az államformák fordulóján működött és az abszolút monarchiák alkonyán

az új kormányzati rend, a parlamentarizmus egyik első magyar apostola lett.

Ma divatos a parlamentarizmus pusztulásáról beszélni, mondván, hogy a parlament átalakult olyan üresen járó szerkezeté, amelynek garatjára hiába öntik föl a nemzet komoly érdekeinek tiszta buzáját, értéktelen korpát örül ki belőle. De a parlamentarizmus fölvaltásának legelkesőbb hirdetői sem tudnak az eltemetésre szánt rendszer helyébe olyat ajánlani, aminek óvatosság nélkül való elfogadása nem lenne a nemzetre nézve kockázatos kaland. A parlamentarizmus erőszak nélkül is tökéletesíthető a nemzeti többség akarata folytán. Széchenyi, aki a parlamentarizmust a maga tisztaságában képzelte el, bizonyára csodálkozva állana meg a népképviselői országgyűlések mai képe előtt, de aligha kívánna a régi helyébe ismeretlen és próbálatlan tenné. Szavának és tollának ékesszólásával bizonyára buzdítaná nemzetét, hogy faragja le parlamentarizmusáról azt, ami működését bénítja; javítson rajta, és pedig nem kizárólag külföldi példák alapján, hanem a magyar nép lelkének igényei szerint. Ő

a tiszta parlamentarizmusért folytatta élete leg-súlyosabb küzdelmét.

Klasszikus parlamentarizmust akart, amely megfér a monarchiával. Népszerűségének veszendőbe menetele nem ijesztette. Barátainak szembefordulása — bár fajt — el nem tántorította. Azok halátlansága, akikért küzdött, bosszúra nem ingerelte. Élete munkájának megpróbáltatása könnyelmű kísérletezésre nem ragadtatta. Jaj annak a kéznek, amely a jövődőt hordó kariatideket faragja, ha munkája közben az események rángatják, tervező elméjét a pillanatok hangulata tértitgeti el a kitűzött útról. Széchenyi reformgondolkodását a gyakorlatosság jellemzi elsősorban. Tisztában van vele, hogy politikai sikereket csak gazdaságilag fejlettségre tud elérni és hogy a nemzetek életében a hatalom elsősorban a nemzeti vagyon talapzatán nyugszik. Annál szabadabb a nemzet, mennél több jómódu és anyagilag független polgára van. Jövedelmét arra költi, ami szép és nemes. Vajha példája nyomán mi is megtanulnánk, hogy nem a becsületesen szerzett jövedelem mennyisége árulja a jellemnek, hanem hogy jöve-

delmét ki mire használja föl. A szűkölködés nem erény s a társadalomnak nem az a veszedelme, ha egyesek bőségesen élnek, de az, ha kiadásuk túlközpében telkileg és erkölcsileg alant maradnak.

Soha a vagyonnal szemben való társadalmi elkeseredés elharapódzni nem tudna, ha mindenki, akinek bőven van, nemes, erkölcsös és tiszteltreméltó módon költené.

Széchenyi reformpolitikáját átszövi a faji és nemzeti érzés gondolata: nem a mesterkéltén fitogtatott üres hazafiság, hanem a nemzeti szolidaritásnak az emberi szívnek mélyen meggyökeresedett szelleme. Az igaz-vérig realpolitikus Széchenyi ábrándot, álmodot kergetett volna, amidőn összes elgondolásait nemzeti alapra építette föl? Ellenkezőleg! Azok az ábrándozók és álmodozók, akik azt hiszik, hogy az emberi kultúra a nemzeti érzés és a fajok nemes küzdelme nélkül fönmaradhat. Széchenyi véres szóval ostromozza népe hibáit, de a korbácsot maga használta és nem adta a külföld kezébe, hogy saját faját ellen használtsa föl. Így tanít bennünket Széchenyi életének példájával. De tanít halálával is arra, hogy lelki erőnk sulyos megpróbáltatások közepette sem szabad elveszíteni. A nemzetek sorsát nem pillanatokon múlik! Ami igazság és amit a történelmi hivatás rendelt egy nemzetnek, az várthat magára, de a sorsa meddő méhében el nem pusztul!

Fejszecsapásokkal kegyetlenül meggyilkoltak egy jómódu gazdaasszonyt és tizenhárom éves kis cselédjét

Csátalja, február 2.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Csátalján, a határmenti nagy sváb községben fényes nappal, a falu közepén

titokzatos kettős gyilkosság történt.

A Fő-utcán, az orvos háza mellett van Ringeis Andrásné 44 éves jómódu gazdaasszony háza. Az asszony harmadmagával élt házában, egy Söbinger névű öreg asszonnyal és Stárk Mária 13 éves cselédlányával. Amikor szombat délután az öreg asszony hazatért és belépett a konyhába, vérfagyasztó látvány tárult elébe. A konyha közepén, a bűzhely és asztal között

vérében feküdt a földön a fiatal cselédlány, a szobában pedig arccal a földre borulva feküdt Ringeis Andrásné.

Szoknyái ráborultak és esés közben magukkal rántották a székot, amelyen az asszony a halál pillanatában ült. A nagybaricskáról Bana csendőrmester, egy közcsendőrrel azonnal átment Csátaljára, ahol Rauch György csátaljai főjegyző segítségével megkezdtek a nyomozást. Mindenekelőtt megállapították, hogy

Ringeisné négy fejszecsapással ölték meg és Stárk Mariát is három fejszecsapás érte.

Mivel a kis cselédlány még élt, kocsira tették, hogy a bajai közpórházba szállítsák, amire azonban Bajára érkeztek, meghalt. A gyilkos távozóban a ház összes ajtaját bezárta maga után, csak az udvarnak utcára nyíló ajtaját hagyta nyitva. Pénzhez, értékekhez nem nyúlt hozzá; tehát

nem rablógyilkosság történt!

A faluban Ringeisné civodó természetű asszonynak ismerték, úgy, hogy a nyomozás elsősorban azt igyekeztek kideríteni, nem volt-e az asszonynak olyan haragosa, akire a gyilkosság gyanúja eshetné? Megindult a nyomozás abban az irányban is, hogy Ringeisné nálánál 12 évvel fiatalabb férje, akiről hosszú idő óta nem érkezett hír Kanadából, nem tört-e időközben vissza.

Röntgen tanár terhelő vallomást tett a müncheni aranycsinálók pörében

München, február 2.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A Tausend-pör vasárnapi tárgyalásán Fland törvényszéki orvosként azt a vallomást tette, hogy

Tausend nem elmebajos, hanem teljes mértékben felelős minden tettéért.

Röntgen, az aacheni műegyetem tanára, kijelentette, hogy Tausend eredményei egyáltalán nem rendkívüliek, normális eljárás útján ugyanúgy el lehetett volna őket érni. A professzor szerint

az olvasztó eljárás folyamán valamilyen uton-módon aranyat csempésztek az anyagba.

Hűtőtakarók ... 24 P-től

Benzinkályhák 35 P-től

Fagyálló folyadékok, hőlancok nagy választékban

NAGY JÓZSEF autószaküzlet

Andrássy-ut 34. Telefon: Aut. 221-97, 285-63

A NIKOTEX megtartja, amit ígér: még az erős dohányosnak is megvédi az egészségét!

Gróf Batthyány Tivadar hétfőn tüdőgyulladásban meghalt

Utolsó akarata, hogy csak akkor temessék a lajtaujfalusi családi sírboltba, ha az megint magyar földön lesz; utolsó üzenete: „megbocsátok minden ellenségemnek“

(A Reggel tudósítójától.) Hétfő délelőtt óta fekete gyászlobogó hirdeti a csöndes Horánszky-utca egyik főúri palotáján, hogy a háború-előtti és alatti magyar közélet híres politikusa, gróf Batthyány Tivadar, nyugalmazott belügyminiszter és valóságos belső titkos tanácsos megszűnt élni. A már életében elnémult

Gróf Batthyány Tivadar

és most ravatalon fekvő gróf Batthyány Tivadar az utolsó évtizedben kevesebb barátja és híve maradt, mint amennyi politikai ellenfele és személyes ellensége, de most, hogy elköltözött a régmúlt világ státuszfelfűi közé, senki sem tagadhatja meg tőle: európai műveltségű és látókörű, elhív és jellemző a férfit. Gróf Batthyány Tivadar egy hét előtt dőlt ágyának, megüsz és betegsége eleinte könnyű lefolyásnak mutatkozott. Háziorvosa influenzát állapított meg, amely két nap előtt tüdőgyulladásba ment át. Szombaton a család konzíliumra hívta dr. Ritoók Zsigmond egyetemi tanárt, a professzor a beteg szívüködését ki nem elégítőnek találta és injekciókat adott. Gróf Batthyány Tivadar, aki a betegséget nagy lelki nyugalommal tűrte, az injekciók ellenére sem lett jobban és

hétfőn délelőtt minden haláltusa nélkül mély álomból átszenderült a halálba.

Halálbameredt, viaszszárga arcán meglátszanak a betegség nyomai, de az elmúlás nem nyomta rá a maga torzító bélyegét. Nyugodt, békés ez az arc, nincs rajta szenvedés és szenvedély, amint hogy gróf Batthyány Tivadar tíz év óta a magyar közéletnek harcokon kívül álló, szenvedélytelen szemlélője volt. A halottas szoba is olyan puritán és egyszerű, amilyen az elhunyt élete volt. Gróf Batthyány Tivadar évek óta készült a halálra. Ugy intette minden dolgát, hogy ha bármely órában érkezik el a vég, ami utána marad, a legtökéletesebb rendben legyen. Az íróasztalában talált levél, amelyet még 1926 augusztusában írt feleségéhez, Batthyány Olga Ludovika grófnőhöz, nem végrendelet, de rendelkezések vannak benne a családi vonatkozású intézkedéseken túl a temetésre vonatkozólag.

A leg egyszerűbben, minden főúri gyáspompa nélkül temessenek el — így kívánja. — Magyar földön akarek pihenni és koporsómat csak akkor vigyék el a lajtaujfalusi mauzóleumba, ha családi sírboltunk ismét magyar földön lesz.

A levélben gróf Batthyány Tivadar megemlékezik arról is, hogy az utolsó évtizedben „politikai okokból kegyetlen hátszár“ folyt ellene.

Megbocsátok — írja — a sok igaztalan vádért és alaptalan támadásért minden ellenségemnek!

Gróf Batthyány Tivadar 72 éves volt és három évtizedet harcolt végig a magyar közélet porondján. Eleteről, működéséről, küzdelmeiről hatalmas, kétkötetes munkában számolt be.

Neveket mocsoktalanul örököltem — írja könyvében —

ben — a tisztas elődök hosszú sorozatától: nekik, az ő emléküknél tartozom azaz, hogy ezt a nevet épp oly tisztán és mocsoktalanul hagyjam maradvánra. Azt a gondolatot meg éppen nem tudom elviselni és ez talán még síromban sem hagyva nyugodni, hogy az a kis család, amelynek körében oly boldogan élek, holtem után ne a legteljesebb szeretettel és büszkeséggel, hanem talán a restelkedésnek bizonyos nyomasztó érzetével emlékezzék reám. Mert mi türes-tagadás,

neveket, személyemet az utolsó évtized folyamán példátlanul sok gyalázkodás érte.

Elkövettem mindent, hogy a reámszólított vádak és vágalmak az illetékes és törvényes fórum előtt tisztáztassanak. Hangosan, a nyilvánosság előtt követeltem, hogy

független állambíróság vizsgálja meg, kik és mennyiben okai a nemzetet ért szörnyű katasztrófának

és állítsanak engem is a bíróság elé s ha büntetésnek látják, ítéljenek el. Kérvényet fordultam a nemzetgyűléshez, amelyben törvényes forma szerinti vád alá helyeztetésemet kértem. Mindhiába! A nyilvánosság előtt elhangzott felszólalásaimat hallgatással mellőzték, kérvényemet ad aca tették! A Nemzeti Kaszinó választmánya egyoldalúan, meghaligatásom nélkül ítélkezett fölöttem és kizáratásom kimondásával akart megbélyegezni. En ez ellen a magyar társadalomhoz appellálok!

Ezért gróf Batthyány Tivadar életének utolsó éveit arra fordította, hogy összegyűjtse mindazokat az adatokat, amelyek az ő politikáját igazolják és megdöntik azokat a vádakat, amelyek szerint részes volt Magyarország összeomlásában. Batthyány politikai pályáját a régi szabadelvű párt soraiban kezdte, amidőn csaknem negyven év előtt Püme képviselőjévé választották. Pümehez a diáktör és a tengerészeti akadémia emlékei fűzték, mint tengerészhadapród innen indult nagy óceáni utazásaira. Batthyány Tivadar akkor került az országos érdeklődés középpontjába, amikor 1903-ban gróf Apponyi

Albirttel együtt kilépett a kormány pártjából és megalapította a katonai téren nemzeti vívmányokat követelő Nemzeti Pártot, amelynek Apponyi lett az elnöke. A Perczel-féle zsebkendősavazás után Batthyány végleg elhagyta a 67-es kiegyezés alapját és belépett a Függetlenségi és 48-as Pártba, amelynek a nemzeti küzdelem idején alelnökévé választották. Ezek hosszú során keresztül

a Függetlenségi és 48-as Pártnak egyik vezetője volt és mindig a radikális szárnyhoz tartozott,

amely a nemzet függetlenségi törekvéseit egybekapcsolta a szociális és demokratikus fejlődés követeléseivel.

Amikor gróf Eszterházy Mária kormányában gróf Batthyány Tivadar a király személye körüli miniszter lett, hivatalát ugy fogta föl, hogy ő a magyar király és a magyar állam bécsi nagykövete. Mint az Eszterházy-kormány tagja, nagy harcokat vívott Vázsonyi választójogi törvényének megalkotása érdekében. Eszterházy bukása után Batthyány Tivadar még öt hónapig tagja maradt a Wekerle-kormányban és ezt az időt arra használta föl, hogy a népjóléti miniszterium megalkotásának tervezetét részletesen kidolgozza. A Károlyi-kormányban Károly király gróf Batthyány Tivadart nevezte ki belügyminiszterre. Batthyány Tivadar gróf mint belügyminiszter le akarta tartóztatni Kun Bélát és társait, hogy csirájában fojtsa el Magyarországban a bolsevista mozgalmat. Amikor ez nem sikerült, mintegy hatvani miniszterség után kilépett a Károlyi-kormányból. A bolsevizmus alatt Batthyány egyike volt az elsőnek, akik emigráltak Magyarországról. Az emigráció napjait Batthyány részben Lajtaujfalusi birtokán, részben Bécsben töltötte, ahol tevékeny részt vett az ellenforradalmi mozgalmakban. Amikor az ellenforradalom céljaira a bécsi Rothschild-cégtől ötmillió kölcsönt akartak fölvenni,

gróf Batthyány Tivadar zálogul fölajánlotta lajtaujfalusi birtokukat.

A kommun után hazatérve, Batthyány visszavonult minden politikai szerepléstől és amióta a Nemzeti Kaszinó kizárta tagjai sorából, minden munkáját és idejét arra szentelte, hogy rehabilitációt szerezzen magának. Batthyány Tivadar gródot, akinek halálát özvegyén kívül leányai: Gróf Eszterházy Mihály és Lilly grófnő, veje: gróf Eszterházy Mihály és a magyar arisztokrácia előkelő családjai gyászolják, szerdán délután 12 órakor helyezték ideiglenes nyugalomra a Kerepesi-úti temetőben.

Nagyszabású vásár csodaárakkal

NÉHÁNY SLÁGERCIKK A SOK SZÁZ KÖZÜL!

Csiszolt vizpohár	P-24, borpohár....	P-22	Porcellán teacsésze	különféle mintákban	P-58
Duplaerős vizpohár	P-13	Porcellán bögre	különféle mintákban	P-35
Üvegtányér	különböző mintákban	P-13	Fayence tányér	képpel	P-13
Réz kávédaráló	P 3.80	Porcellán tányér	lapos és mély	P-58
Fém kávédaráló	szinesre festve	P 2.45	Fayence tányér	szép mintákkal	P-28
Ruhaakasztó	selyemmel bevonva	P-38	Fayence hamutányér	rözsás mintákkal	P-28
Toilettepapír	fehér, csomagja	P-22	Fayence füstertartó	nagy, f. nélkül	P-24
Ervőkanál	alumíniumból	P-11	Fa huskalapács	nagy	P-78, P-18
Kávéskanál	alumíniumból	P-08	Burgonyaprés	kerek forma	P-1.58
Rotbart	önborotvakészlet, 1 pengével	P-78	Utikazetta	kulccsal zárható	P-1.58
Parfömszóró	fehér vagy szines üvegből	P-84	Angolszappan	ovál forma, 6 darabos csomagolásban	P-78
Töltőtoll	különböző színben, dobozban	P-84	Fogvájó	1000 darabos doboz	P-30
Toilettekészlet	7-részes, üvegből	P 4.28	Aktatáska	prima tehénbőrből	P 6.80
Likörkészlet	6 személyes	P-78	Fahátu tükör	csiszolt széllel	P-78
Kompótkészlet	6 személyes	P 1.58	Gumitalpu cipő	7 női P 2.90, gyermek	P 2.30
Talpas fölszolgáló	6 tányérral	P 1.88	Nikkel játékvasaló	P-68
Csiszolt	bor-, víz- vagy likörkészlet, 6 pohárral	P 2.68	Füszerdaráló	öntött vasból	P 3.80
Fayence étkezészet	26-részes, mintázott	P 14.80	ABC	képeskönyv, 16 lapos	P-68
Fayence teakészlet	izléses mintákban	P 4.80	Baba	magyarruhás	P 1.58, öltözött... P-78

REISZ ÁRUHÁZAK

VII, Király-u. 47 IV, Calvin-tér VIII, József-körut 78
Csányi-utca sarok Múzeum-körut sarok Práter-utca sarok

Ernszt népjóléti miniszter részletesen nyilatkozik a munkanélküliség és a súlyos gazdasági viszonyok enyhülésének kilátásairól

(A Reggel tudósítójától.) Már a múlt héten jelentettük, hogy a szakszervezeteknek vasárnapi országos kongresszusa fordulópontot fog jelenteni a magyar munkásmozgalom történetében. A szociáldemokrata munkásság és vezetői ugyanis

a legenergiusabb lépésekre készülnek, hogy a kormányt közmunkák kiadására vagy munkanélküliség-ellenes intézkedésekre kényszerítsék.

Megtörténhetik, hogy a kongresszuson a szeptember elsejéi tüntetéshez hasonló utcái fölvonulásra határozzák el magukat, megkérdeztük tehát ebben az ügyben

Peyer Károlyt.

a Szakszervezeti Tanács főtákarát, aki a következőket mondta A Reggel-nek:

— A nyomor olyan fokra hágott, hogy ehhez hasonlót a magyar munkások még nem értek meg. Egyaránt sújtja ez a nyomor az ipari és a mezőgazdasági munkásságot, de nem kíméli a szabadfoglalkozásokat sem, még kevésbé a tisztviselőket. A kereset napról-napra csökken. Tömegével fekszenek előttünk esetek, amelyekből kitűnik, hogy

gyárak és vállalatok munkásokat, tisztviselőket bocsátanak el csak azért, hogy helyükbe olcsóbb munkaerőket állítsanak.

Husz-huszonöt év óta egy helyben dolgozó munkásoknak és tisztviselőknek olyan ajánlatot tesznek, hogy redukált fizetés mellett megmaradhatnak a helyükön. A tavaszi építkezések megindulásának semmi nyomát sem látni úgy, hogy az építőipari szakmákban foglalkoztatott munkások nagy része nemcsak télen, hanem nyáron is kereset nélkül lesz. A közmunkák nem indultak meg olyan arányban, amint szükséges volna, de ez különben sem tudja a magánipar foglalkoztatását pótolni. Sajnos, a kormány még mindig nem látja át a helyzet súlyosságát, sőt még azon a területen sem intézkedik, ahol aránylag gyorsan lehetne munkafelhatalakat teremteni. Már hetekkel ezelőtt benyújtottam a képviselőházban egy indítványt, hogy

az Országos Társadalombiztosító Intézet egész öregségi tartalékállományát fordítsák építkezésekre.

Ez a körülből évi 18–20 millió pengő 6–6,5 százalékos kamattal helyezhető ki jelzálogkölcsönökbe. Ilyen kamatozás mellett lehet építkezni és az OTI-t sem fenyegeti az a veszély, hogy az albertfalvi építkezéshez hasonló botrányok ismétlődnek meg. Érthetetlen, hogy a népjóléti miniszter ebben az ügyben még mindig nem nyilatkozott, holott

egyszakaszos törvényjavaslat benyújtásával, amelyet a Ház fél nap alatt elintézhet, lehetővé válnék, hogy tavaszra nagyobb arányú építkezés induljon meg.

Külföldön, amikor nagy a munkanélküliség, nagyszabású városrendezéseket végeznek. Londonban a munkanélküliek foglalkoztatása céljából fölvetődött az angol főváros déli része lebontásának gondolata. Nálunk nem kell ilyen messzemenő tervekkel foglalkozni, itt van az Erzsébet-sugárút ügye, amely megérett az elintézésre. Ha a kormány

törvényjavaslatban rendezné az Erzsébet-sugárút megépítésével összefüggő kérdéseket

és a normálnál hosszabb ideig tartó adómentességet biztosítana az építetteknek, ezzel lehetővé tenné a külföldi pénz behozatalát, gondoskodni lehetne az OTI öregségi alapja egy részének felhasználásáról és ezzel olyan nagyarányú munkafelhatalást teremtenének, amely lényegesen csökkentené a mai munkanélküliséget. Amde nem történik semmi. A munkásság látja egyik oldalon a nyomort, másik oldalon a kormány tehetetlenségét és nemtörődömségét. Természetes, hogy

ez növeli az elkeseredést, ami kifejezésre fog jutni a szakszervezetek vasárnapi kongresszusán.

Ma még nem lehet tudni, hogy a magyar munkásság legfőbb testülete milyen határozatot hoz a rettenetes nyomor enyhítése érdekében. A munkásság elkeseredett hangulatáról tudomással kell bírnia a kormánynak is, hiszen a munkanélküli tüntetések minduntalan megismétlődnek.

Lehetséges, hogy e tüntetések a szeptember elsejéi arányokig növekednek, jó lesz tehát a jövő időkben gondoskodni a munkanélküliekről,

mert a feszültség oly nagy, hogy senki sem tudja megmondani, mit hoz a holnap.

Peyer indítványáról beszéltünk

Ernszt népjóléti miniszterrel,

aki így nyilatkozott A Reggel-nek:

— Peyer Károly indítványáról most hallok először! Ezt az indítványt eddig még nem terjesztették elő. Ha ez megtörténik,

foglalkozom majd az indítvánnyal, bár a kérdés nem egészen egyszerű.

Meg kell gondolni a dolgot, mert

az építkezéseknél még a legnagyobb jóakarat mellett is megtörténhetik, hogy más

Hagyományos fénnel és eleganciával zajlott le vasárnap este az ideai Széchenyi-bál

(A Reggel tudósítójától.) A máskor esőndes Mária Valéria-utcán egyik autó a másik után gördül végig, az ivlámpák sárga fényében fölcsillognak a fekete cilinderek, mindenféle színű bundák. A kíváncsiak tömege nézi az autókara-ván fölvonulását: a Széchenyi-bál vendégeinek érkezését. A szálló kapuja ragyog a világosság-tól, a körforgó ajtón belépő vendégek a kis hallban diszbe öltözött hajduk sora alá között jutnak el a ruhatárig. Az egyre növekvő vendégsereg, a nagy estélyi ruhás hölgyek csupa párisi modellben s esudálatosan szép fejdíszekkel és frakba öltözött urak lassan elárasztják az összes termeiket. A királyi hercegek családi gyász miatt az ideen nem jelenhettek meg. Pontban 1/211 órakor fogadják a bál tiszteletbeli elnökét: Schandl Károly államtitkár gróf Almásy Kálmán, a bál elnöke, Garzuly Béla, az ügyvezető elnök és Valkó László, a Szövetség elnöke. A menet ezután Tomcsányi Gábor vezérpálcás vezetésével a fehérterembe vonult. A menet előtt halad két hajdu, kezükben hatalmas ezüst kandelaberekkel, a Széchenyi-család két gyönyörű családi kincsével. Amint a pálcásurak négyszögbe folsorakoztak, az első táncosok

Almásy Kálmán gróf Csáky Mária grófnővel, Garzuly Béla Csáky Nelli grófnővel és Valkó László leveleki Molnár Liliével

a hagyományos „Ritka buza, ritka árpa, ritka roz” csárdásával megnyitják a bált.

A háziasszonyok emelvényén ott látjuk Schandl Károlyné körül a politikai élet vezetőférfiai, számos felsőházi tagot és országgyűlési képviselőket. Feltűnnek körülük a vendégek érkeznek: a Széchenyi nemzetség valamennyi tagja és gróf Andrássy Géza, valamint a Pesten tartózkodó arisztokraták a diplomáciai kar tagjaival, akik a Nemzeti Kaszinó Széchenyi-lakomájáról jöttek át. Ott voltak: Viscount Chilston angol követ, Nicholas Roosevelt amerikai követ, José Gallart Girbal spanyol követségi tanácsos és családja, Louis de Vienne francia követ, André Jouart francia katonai attasé.

Megjelent asszonyok: Urmánczy Nándorné, Wenckheim Dénesné grófné, Konkoly-Thege Sándorné, Schandl Károlyné, Gróf Takács-Tolnay Józsefné, Magyar Károlyné, Alya Papp Sándorné, Belatiny Ivánné, Wattyó Pelbárt Deszóné, Meixner Lászlóné, Szörényi Reischl Gusztávné, Glósa Miklósné, Lechner Jenőné, Titch Gyuláné, Gróf Csáky Kálmáné, Szász Károlyné, Szenthe Kálmáné, Mrs. G. C. Kensington, Anita Gallart Girbal, Marschall Emilné, Kós Sándorné, Udvardy Jánosné, Csekő Józsefné, Dóra Sándorné, Panek Erzsébet, Mauthner Alfrédné, Papp Árpádné, Németh Artúrné, Báro Puchler Emilné, Debrezzeni Lajosné, Grecsó Richárdné, Kalla Róbertné, Herényi Antalné, Németh Gézné, Keresztes Ferencné, Ghyczy Béláné, Mándy Lajosné, Kajka Zoltáné, Gad Imréné, Hinc Miksáné, Völts Lajosné, Csekő Béláné, Császár Béláné, Szexler Andorné, vitéz Solyomváry Schnetzer Kálmáné, Petrovics Györgyné, Dolics Lajosné, Ledniczky Jenőné, Dömötör Istváné, Marossy Tiborné, Hercegh Béláné, Bihmer Lászlóné, Gróf Somssich Gyuláné, Kunz Ödöné, Mesterházy Ernőné, Haydecker Ella, Haydecker Mária, Hagenmocher Margit, Báro Csávossy Lea, Jankovich Marianne, Magyar Mária, Magyar Emma, Gróf Csáky Mária, Gróf Csáky Nelly, Kaprinay Judit, Vadász Marianne, Korbuly Sári, Jeszeniczki Jankovich Daisy, Jeszeniczki Jankovich Mady, Méhlichmidt Lilly, Keszei Krisztina Mária, Negró Elza, Licht Elza, Erdőssy Rózi, Siff Magda, Lea Gallart Girbal, Siklóssy Mária, Falussy Mici, Pasztorovics Irén, Lukovics Il, Rötzer Ella, Pály Irénke, Dóra Böszöky, Monstpart Klára, Márkusfalvi Siposs Manci, Bárdossy Lola, Hinc Nusi, Bähr Mártha, Forstner Elza, Kövess Irma, Völts Gabriella, Liha Klára, Udvardy Margit, Ambrózy Erzsébet, Hammersberg Mária, Hammersberg Valerie, Kenyeres Margit, Németh Blanka, Törley Kata,

eredményre vezetnek, mint az ember előre gondolna.

Azt is meg kell fontolni, vajjon helyénvaló-e teljesen immobilizálni az öregségi alapot? Minden esetre kijelenthetem, hogy

a munkanélküliség problémája behatóan foglalkoztat és a képviselőházban alkalomadtán részletesen nyilatkozom ebben az ügyben.

Remélem, hogy a viszonyok még ez ideen enyhülni fognak Amerikában és Európában is.

Már ma is több reményem van, mint egy-két héttel ezelőtt, arra, hogy tavaszra nagyobbarányú építkezés indulhat meg, vagyis a helyzet nem lesz olyan sötét, mint amilyen tavaly, az év végén volt.

Az építkezések előmozdítása terén az állam elég sokat csinált, most pedig a lehetőséghez képest let akarom terjesztetni a lakásépítési akciókat, részint az állami, részint a fővárosi, részint pedig a banképítkezések előmozdításával.

Solyomváry Mária, Kortsák Mártha, Szabóky Macu, Szenthe Erzsébet, Debrezzeni Ella, Schön Jolán, Jencs Baba, Szász Lenke, Krippel Lenke, Nuszbek Mária, Szenthe Kati, Jankovich Daisy, Jankovich Mady, Tóth Baby, Bugala Gaby, Taray Kornélia, Lator Ferike, Lázár Dalma, Szarvas Edith, Szenthe Babi, Bogár Emmi, Zöld Tera, Gerd Macdonald, Mauthner Babi, Vasdényi Anna, Vasdényi Sárika, Szörényi Reischl Valéria, Klebovich Margit, Mauthner Annus, T. Lovell, Papp Marianne, Kultsár Manci, Titch Mártha, Lechner Marianne, Gróf Wenckheim Rika, Györfy Anita, Bekessy Puzsi, Hevessy Ilona, Grábe Vera, Dany Baba, Kalla Edith, Machirencs Klári, Németh Flóra, Keresztes Il, Mándy Baba, Agótha Hilda, Lakatos Mária, Weiler Ilona, Gözi Irén, Csekő Ilona, Császár Piri, Solyomváry Schnetzer Zsuzsi, Petrovics Mária, Dolicsék Sári, Dolicsék Nelly, Skubits Erika, Magyar Csibi, Ledniczky Era, Hercegh Piri, Vattay Pelbárt Baba.

Pörüjtást kért Rakács Lajos székesfehérvári lapszerkesztő, akit a városi visszaélésekről írott cikk miatt két év előtt ítéltek el

Székesfehérvár, február 2.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Rakács Lajos székesfehérvári lapszerkesztő, akit majdnem két évvel ezelőtt elítéltek a városi gazdálkodást bíráló cikkei miatt, pörüjtással élt, arra hivatkozva, hogy a főtárgyalás folyamán hamis tanvallomások hangzóttak el. Bary Zoltán királyi ügyész megkapta az igazságügyminiszteriumtól a pörüjtési beadványt és a napokban érkezik Székesfehérvárra, hogy itt a Rakács-féle sajtópörrel kapcsolatban kihallgatásokat végezzen.

Bizánc

Pesten, a köruton van egy kávéház, amely nem áll ugyan évtizedek óta, mégis óriási látogatottságnak örvend. Délután, este megtelik törzsvendégekkel, akik baráti megbeszélésre, újságotolvasásra járnak be a kávéháza és fogyasztják el a már városzerte ismert és dicsérték feketéjüket. Természetes, hogy ezek az emberek, ha mulatni akarnak, nem is gondolnak más helyiségre, mint törzskávéházukra. Egy szórakozóhely sorsa a törzsvendégeken áll vagy bukik.

Egyik napról a másikra fölragyogott egy új kávéház ablakszeme a köruton. Előbb hetekig szorgos munkások dolgoztak rajta, hogy fényesen kivilágított termet a kritikájáról híres pesti közönséget méltóképpen fogadhasák. A közönség mindent megtalált, amit akart, megszokta és megszerette a kávéházat. Mindenről lelkesen gondoskodott a nagyszerűen összeválogatott pincérgárda és a kávéház lelke, egy fiatal ember, az üzletvezető. A vendégek között sürgött-forgott állandóan, kileste gondolatukat is. Barátja lett a közönségnek. Tudta, mi a népszerűség titka.

A pompás megnyitás óta már elmúlt néhány esztendő és a közönség változatlan hűséggel látogatja a Bizánc-kávéházat. Most is ugyanaz a fiatal ember fogadja a közönséget, Tóti Ernő, az első üzletvezető. Ott volt az alapításnál, megszerettette és hozzászoktatta az embereket a Bizánc-hoz. Néhány év után megvetta a kávéházat, az üzletvezetőből tulajdonos lett. Azóta még többet járnak a Bizánc-kávéháza, a régi törzsvendégek terjesztik a pestiek között, hogy Tóti Ernő neve mit jelent a Bizánc-kávéháznak!

L.

Kornis államtitkár egyhangulag megválasztott képviselő lesz Vácott, ahol hétfőn este végleg visszautasították a két ellenzéki jelölt ajánlasi iverit

Vác, február 2.

(A Reggel kiküldött tudósítójától.) Hétfőn reggel 8 óráig adott időt Csonka Antal ítélőtáblai bíró, Vác választási biztosa a 48-as függetlenségi párti Sente Józsefnek és a pártokivüli Báthory József doktornak arra, hogy ajánlasi iveriken a visszautasított aláírásokat pótolják. A két képviselőjelölt és megbízottait a határozat kihirdetésétől kezdve a falvakat járták, hogy egy és fél nap alatt megszerezzék a szükséges pótaláírásokat. Miközben Sente vasárnap délelőtt Sződön időzött és egy kocsmában három földművessel beszélgetett, két csendőr jelent meg, akik erőlyesen felszólították, hogy a községet azonnal hagyja el. Sente arra hivatkozott, hogy semmi törvénybeütközöt nem eselekedett és legalább addig a kocsmában akar maradni, amíg megissza a borát.

A csendőrök erre letartóztatták a képviselőjelöltet és szuronyok között kísérték végig a falun.

A vasárnapi munkaszünet miatt az emberek nagyrészt künn beszélgettek az utcán. Percek alatt elterjedt a hír, hogy Szentét csendőrök viszik végig az utcán. Az emberek összeverődtek, a tömeg egyre nőtt és rövid idő múlva százakra menő népsokaság kísérte a Kossuthnóta hangjai mellett a szuronyok között hatoló Szentét. Ugyanebben az időben indult Sződ felé az országuton Rupert volt képviselő egy bérautón. Találkozott a Szentét kísérő csendőrökkel, fölvette őket kocsijára és így néhány perc múlva Sente már a váci rendőrkapitányság vezetője, dr. Panajóth-Fehér Gyula főtanácsos előtt állott. A kapitányság vezetője azt kérdezte a csendőröktől, van-e írásbeli parancsuk Sente előállítására, vagy tettenérték-e a képviselőjelöltet, amikor törvénybeütközöt cselekedtet követett el? Mivel a csendőrök a két kérdésre nemmel feleltek, a főtanácsos azonnal szabadlábra helyezte Szentét. Egy nappal előbb, szombaton egyébként

eltávolította a rendőrség Vácra a Sente-párt két legerősebb agitátorát: Sas Józsefet, a somogy megyei kispapok küldöttjét és Maróti Jánost, akit a tisztántali földművesek küldtek Vácra.

Hétfőn reggel 8 órakor egyszerre jelentkeztek a váci városházán Csonka választási biztosa a Sente- és a Báthory-párt megbízottai a pótaláírásokkal.

Sente a visszautasított 411 aláírás helyett 700-at, Báthory 462 helyett 621-et nyújtott be.

Csonka táblabíró és helyettese, dr. Várady Sándor törvényszéki bíró nagyszámu segédszemélyzettel láttak hozzá az aláírások meg-

vizsgálásához. A választási biztos közölte a pártok megbízottaival, hogy végső határozatot még ma, hétfőn este 8 órakor hirdeti ki. A váci városháza előtt, a Schuster Konstantin-téren, nagy a csoportosulás. Itt vannak a választási biztos hivatali helyiségei, itt kapják az emberek a legfrissebb híreket.

A tér közepén kettős rendőrszem strázsál, mint ahogy a falvakban is csendőrjáratok cirkálnak.

Rátkai

Jegyzetek egy elhalasztott bemutatóhoz, egy eltűnt és megkerült fiúhoz, egy Tauchnitz-könyvhöz és egy foxterrierhez

(A Reggel tudósítójától.) Rátkai, 40 és 50 között, a filigrán figurájával, a kómiáusan rekedt hangjával s a lábával, amelyekkel harminc esztendő alatt annyi százeczer pengőt táncolt, énekelt, mőkázott össze a Király Színház igazgatóinak és részvényeseinek; az ő verejtéke tartja össze az épület tégláinak legalább is felét, az ő szemének a jénye hamvadt belé a rivalda lámpába, az ő izgalma, láza, lelkesége tölti az egész csendőrhálózat batteriáit — nem a rézgálic. Meg kell mondanom, elgörbül a toll a kezemben —, hogy földulva hagytam ott a még be sem mutatott darab multheti főpróbáját, amelyen hajszalon mul, hogy ott nem hagyta a fogát a harminc éve komédiázó Rátkai.

akinek ambíciójával, tehetségével, spontán művészi áldozatkészségével színház és rendezés ily barbár módon és izléstelenül még vissza nem élt, mint ez alkalommal!

Rátkai egy szőllel bélelt, vékonydongájú nyápie fiatal embert játszik a darabban, egy költői mélységgel elképzelt és szívbemarkolóan rokonszenyas „slemil“-t, aki arról álmodozik, hogy ő híres sportember legyen, atléta és rekorder, hogy így hódítsa majd meg a női szíveket, amelyek jelentéktelen külseje, vörös haja, szeplős orra miatt különben tudomást sem vennének róla soha... Egy finom és kulturált rendezés a művész pályájának legszebb, legemlékezetesebb sikerével ajándékozhatta volna meg a magyar operettnek azt a Mayflower-hűsét, akinél a dicsőségnek ezt az augusztusvégi sugárzását jobban aligha érdemelne meg valaki. Ehelyett azonban — ehelyett azonban: ez a rendezés ezt a lirai slemilt úgy vetíti, úgy prezentálja, hogy a színészt a színpad eseményeivel valóságban agyonhengereli, agyontapostatja, mint egy kofferbivalycsordával.

A Kornis-párt irodája zárva van, ők már befejezték a munkájukat, amikor 5000-nél több aláírást nyújtottak be az ajánlasi iveriken. A Báthory-párt irodája a Perlusz-házban és a hortosek hadiszállása a Curia-szállóban nagyon élénk. A függetlenségi Sente-párt egy ódon kocsmáépület hátsó szobáiban tanyázik. Mándlis magyarok és kalapácsos jelvényű sűrűforgó szociáldemokrata pártbizalmiak dolgoznak itt. A szociáldemokrata párt egész szervezetségével Szentét támogatja.

Este 8 órakor közölte Csonka választási biztos a Sente- és a Báthory-párttal, hogy

ajánlasi iveriket végleg visszautasítja, mert a benyújtott pótaláírások átvizsgálása után Szentének még 18, Báthorynak pedig 127 ajánlása hiányzik

az előírt 1000 ajánlásból. Ezek után csütörtökön, a választás napján reggel Kornis Gyulót fogják Vác egyhangulag megválasztott képviselőjének nyilvánítani.

ahány sülyesztő van, az, éhes torkával s állandó életveszély közben mind Rátkait nyeli el, ahány ember a színpadra bejön, az mind őt tépi, dobálja, rugdossa, neki kell orra bukni, a masször az ő karjait és lábát ficamítja és ráncigálja

s a végén egy jelenetben neki kell a telt könyvszekrényt magára huzni, amelyet egy köfél tart, hogy őt el ne temesse s a könyvszekrény utjának háromnegyedrészen megálljon.

A főpróbán ez a kötél elszakadt

és Rátkait eltemette a szekrény. Hanyattzuhant, néhány centiméterre egy fémből való számológéptől, amelybe, ha a fejével beleütködik — vége van. Emlékezzék még a Jannings—Martene Dietrich-filmre, a „Két angyal“-ra? Amikor a megörült Janningsnak a fején török el a tojásokat? És Jannings, szegény, kukorékol hozzá, vigyorogva, vértagyaszító bangon, szinte patológikus transe-ban... Majdnem ugyanezt csinálták meg most a Király-Színházban Rátkai-val. Brrr...

*

(Az előszobában a „Cigányserzem“, a „Mágnás Miska“ és a „Szibill“ híres plakátjai. Fedák és Rátkai. Bent egy kis könyvtárszoba chaise-longue-jára vetett ágyon fekszik Rátkai, vidáman, jövedvően, egy kis asztalkán mellette egy könyv, sárga Tauchnitz-edíció: „Lobogó, an african savagó's own story.“ (Rátkai kitünően beszél angolul.) A könyv mellett csontkeretű pápaszem. (40—50.) De a szemek, amelyek használják, úgy csillognak, mint egy kistű szemei. (A színészek örökké gyermekek maradnak.) A lába dunsztkötésben, sebesült, neje, Kalmár Rózsika, szép fekete asszonyka ápolja, — a színpadot már el is felejtette: régen volt, talán igaz sem volt... A barbár rendezést, amely ellen kikelek, védi. A darabot védi. Sablonos ember lett volna Rátkai Marciból?)

— Dolgozom. Amint a következmények is mutatják. De félig én is munkanélküli vagyok: 160-ból eddig csak 67-et játszottam.

(Ez fontos a fölleptidijasolnál. De nem sóhaj, mosolyog.)

— Itt élek, látod, ebben a szobában. Itt Georg Kaisertől és Tollertől Schillerig mindenkim megvan; olvasok, gramofonozok, cigarettázom, beszélgetek telefonon. Boldog ember vagyok. Két gyermekem: Márta és Gyuri Amerikában, a Fifth Avenue-n a legnagyobb cégnek, a Russeks-cégnek dolgoznak, divatfigurineket rajzolnak, — volt olyan idő, hogy 800 dollárt kerestek ketten hetenként. Igaz, fölváltva kellett aludniok

s ha a nap negyvennyolc órából állott volna, akkor is...

— S a Laci?
— Megkerült.

vasárnap délben megjött Szekesfehérvárról,

addig jutott egy barátjával, akivel elhatározták, hogy vagy elmennek Fiuméba fűtőnek egy hajóra, vagy pedig elmennek — Szolnokra juhászni. Hosszas habozás után a fűtőseget választották s 13 pengővel a zsebükben nekivágtak Fiuménak. Albertfalvaig villamoson, Albertfalvától Erdig gyalog, Erdőtől Fehérvárig vonaton. Ott az én Laci fiam észbekapott és szépen hazajött. Itt esipte el a sógorom a környéken, a liget elején. Bujdosott, mint a tettes, aki visszalopózkodik a színhelyhez.

— Miért tette?

— Egyből várt szekundát s háromból kapott. Félt. Pedig úgy bánok vele, mint egy baráttal. Képzelheted, hogy meg voltam ijedve. A bal eset is, meg ez is! Egyszerre 38 fok lázas lettem. De azért a két tasit megkapta. Az kijárt.

(Meg is érdemelte a fiatalember. Ideje volna már,

Férfiszövet-ajánlat

Mint minden évben, az idén is egy nagy tétel angol és más gyártmányu férfiszövetet alkalmi áron hozunk forgalomba, amely propagandacélt szolgál, ennél fogva rendkívül olcsók!

**Garantált minőségek
Tavaszi uj minták**

Tájékoztató árak:

Tiszta kamgarn öltönytiszvetek, 150 cm széles P 16⁸⁰
Tiszta gyapju divatos öltönytiszvetek 150 cm széles, remek minták és minőség P 18[—]
Sötétkék és fekete öltöny- és szmokingszövet P 18-22

**Ezenkívül többszáz darab maradék
egészen 3 méterig, féláron kerülnek eladásra**

NEMZETI RUHAHÁZ

Budapest, Rákóczi-ut 7 (Pannónia-szálló mellett)

ha a szülők kissé cenzurálnák a gyermekeik mozi-programjait. Nem éljük már ennek a hazug mozi-romantikának az idejét. *A helyett, hogy tanulnának!* Behozzák a ház büszkeségét, a foxit. A foxi szerető a cukrot, a foxi pacsit ad jobblábbal és ballábbal. stb. „Ez, — ez hatvanfélével tud!” Szóval, polgári boldogság, nyugalom, esinos kis fekete feleség, híres

plakátok az előszobában, Lobogó vad történetei a sárga Tauchnitz-könyvben és a „Tweens”-ek levelei Newyorkból. A Rátkai-ikreké, akik dolgoznak s akiknek a gyermekei már nem fognak tudni magyarul...)

Azt hiszem, mást nem is kell elmondanom.
Egyed Zoltán

Zokogva és sikoltozva

fogadta az Állatvédő Egyesület vasárnapi közgyűlésének hölgyközönsége Zeőke Antal képviselő bejelentését, hogy az egyesület kutyagondozójában 10–20 pengőért árusítják a kutyákat élveboncolás céljaira

(A Reggel tudósítójától) Vasárnap délelőtt két ekkeszedett párt vívott szenvedélyes csatát az Országos Állatvédő Egyesület közgyűlésén. Az OMGE-nak komoly gazdasági vitákhoz szokott padsorait elegáns hölgyközönség foglalta el, az elnöki emelvényen Follert Károly ny. állatmítikár mellett herceg Odescalchi Zuárdné és Balassa István kuriai bíró özvegye foglalt helyet. Több hölgy ölében ott fészengett kedvence kutyusa. Alig nyitja meg Follert a közgyűlést, fölpatton helyéről dr. Fleischer Gyula és óvás temel a közgyűlés megtartása ellen. Spett Ferenc fel-feltörő viharban teszi szavát, hogy Henzler Károlyt, aki 40 éven át volt az Állatvédő Egyesület főtitkára, évi 15 pengő nyugdíjjal akarják elbocsátani állásából.

— Azt hittük, hogy az Állatvédő Egyesületben az embereket is védelmezik! — kiáltják az ellenzék tagjai.

Henzler Károly négyszer is föláll és reszkető kezével sokáig kopog az asztalon, míg szóhoz jut.

— Azt mondta valaki: Henzler gazdag! — mondja. — Én azt válaszolom: Henzlert a gazdagsága a szegényházba viszi!

Egy hölgy fenyegető hangon jelenti ki, hogy fiát, aki az ő ösztönzésére lépett be a Horánszky-utcai reál egész osztályával együtt az Állatvédő Egyesület tagjai közé, ki fogja lépíteni az egyesületből. Az elnök újra meg újra beszélni kezd, de szavaiból csak annyit lehet érteni, hogy a főtitkár tízéves ügykezelését fölülvizsgálat céljából a belügyminiszter elé terjesztette. Henzler kipirultan pattan föl helyéről, remegő hangja urrá lesz az általános zajongáson.

— A becsületesemről van szó! — kiáltja. — Ha az elnök ur a bíróság elé vágyódik, ott fogunk találkozni!

Vagy nekem, vagy az elnöknek buknia kell!

Bartos Árpád elmondja, hogy az egyesület megbízásából fölülvizsgálták tíz évre visszamenőleg a könyvvezetést és mindent rendben találtak. — Zeőke Antal képviselő kijelenti, hogy az ellenzék nem hajlandó földözni az elnököt. „Mondjon le! Mondjon le!” — harsogja percekig a közönség, de az elnök szemrebbenés nélkül, nyugodtan ül helyén és nem reagál a közbeszólásokra. A közgyűlés megszavazza a főtitkár nyugdíját, Odescalchi hercegné is az ellenzékkel szavaz, majd dr. Fleischer Gyula áll föl szólásra. Amikor fölemelkedik helyéről,

A halál torkából megmentett foxi a közgyűlés elnöki asztalán

az ellenzék, mintegy parancsszóra, elnémul.

— Olyan dolgok történnék itt, amelyek mindnyájunk nyugalmát fölborították! — így kezdi. — Rátsits Elemér állatorvosi főiskolai tanár lemondott az egyesület alelnöki tisztségéről.

Az Állatvédő Egyesület kutyagondozójában állítólag 10–20 pengőért árusítják a szegény, némán szenvedő kutyákat az élveboncolás céljaira!

Ezekre a szavakra teljesen fölborul a rend. — Szörnyűség! — kiáltozzák, a hölgyek sírva-fakadnak és kezükbe rejtik arcukat, hangos sikoltozás tölti meg a termet.

Az ajtónál egyszerre ugatás hallatszik, egy hölgy ölében megjelenik egy fekete-foltos fehér foxi. Mindenki tudja:

ez az a kutya, amelyet az ellenzék utolsó pillanatban mentett meg az élveboncolástól.

A szegény kis állat minden porcikája remeg, a hölgyek kézzel-kézzel adják, a megriadt foxi a fejek fölött uszlik, amíg az elnöki asztalhoz ér. Valaki fölteszi az elnökség asztalára. A foxi megnyugszik, kényelmesen leül, csodálkozva néz szét, nem érti

a sikongó, kiáltozó, zokogó tömeg

fölbundulását. A viharban meg-megújuló erővel követelik az elnök lemondását. Aztán Follert államtitkár néhány harsány szava tör utat:

— Kérem, hallgassuk meg a vádlottat is!...

Az elnök hiába próbál titlakozni, csengőjét senki sem hallja, mindenki Zeőke Antalra

ALFÖLDI LEVELEK

IV.

Kedves Barátom! Vasárnap este hét órakor, amikor a sorokat írom, úgy érzem magam, mintha egy hajó kajútjében ülnek a végtelen óceánon. Jön a köd, akár az árvíz. Előbb az utcát nyeli el, aztán a házakat, a lámpákat, az egész falut. Oly bizonytalanná lett az est, mint egy vak ember, aki fekete pászszemben, botjával tapogatózva, a kocsiuton botorkál. Ugyanez a köd üli meg a magyar közéletet is!

A nyíltszívű, inkább szájaskodó, mint titkolózó magyarból, bizalmatlan, tétova, aggódo, gondolatait még önmaga előtt is rejtegető nemzet lettünk. Ha a gazdakörben, a hümmögés és szüszavú példálózás után valamelyikből csurogni kezd a lélek, egyszerre csak elnémulnak és ijedten néznek az ajtó felé. A megyeszékhelyen ugyanez a hangulat; a nagy politizálásokrak, parlamenti ülések megbeszélésének, gazdasági problémák vitatásának, új-ságekkel bírálatainak vége.

A mai rendszer elérte kitűzött célját!

Közügyekről mind kevesebb szó esik, a polgár a maga egyszerű életének fórumairól, a gazdakörből, az ipartestületből, a kaszinói, vendéglői vagy kávéházi asztaltól visszavonult napi gondjainak csigaházába, műhelyébe, irodájába, lakószobájába.

Győzedelmeskedett tehát az az irányzat, amit közönséges nyelven centralizációnak neveznek!

A népek élete rég kipróbálta ezt az elméletet és a tanúságok halomszámra fekszenek előttünk. E tanúságok szerint a centralizáció biztosítja a hatalmi tulkapások büntetlenségét, fegyelmezi a polgárokat az engedelmességre, uniformirozza a hivatalnokot a bürokráciába, mindenkinek sorsát a fönnálló kormányzathoz köti a bölcstől a sűríg, politikailag tepsedő népet teremti, amely csak arra jó, hogy rétegeiben kifejlődjenek a robbanó gázok. A hatalom csalhatatlanná és mindenhatóvá válik. A kormány fönnállása nincs választási esélyeknek kitéve. És nem lesz ingatag többé azok állása, akikre a hatalom bízva van. Az a jel-szó, amelyet legújában gyakran hallunk hangoztatni, mintha az állandóság fontos kellék volna a kormány értékének megbírálásánál, egyáltalán nem állja ki a kritika tűzpróbáját.

figyel, aki levelet olvas föl. Egy altiszt írta a levelet, aki fölhajtott gallérral, hogy föl ne ismerjék, elment az Állatvédő Egyesület kutyamenhelyére és a belgyógyászati klinika egyik tanársegéde nevében kísérleti célokra kutyát kért. Kapott is nyugta ellenében egy kutyát; fizetett érte 15 pengőt. Amikor a kutyát fürdetés nélkül akarta elvinni, azt mondták neki: — A tanársegéd urnak boncolás céljára mindig megfürdetett kutyákat szoktunk adni! — A képviselő nem folytathatja tovább, szavai a közönség, különösen a hölgyek fölbundult kiáltozásaiba vesznek.

Rossi Vilmos állatorvos, a kutyamenhely igazgatója áll föl szólásra és kijelenti, hogy a „borzalmas szegény” az ő tudta nélkül történt, ő már régen elhárította magáról a felelősséget a vízvezetékőrkért.

— Egyebek is történtek: az utcán összefogdosott, gyanús ebeket a Károly-körúti Vigyázó-palotában közös ketreche zárták, ahol egymást fertőzik és borzalmas módon pusztulnak el. Mindezért az elnök ur felelős!

Mindenkinek van valami panaszja, a hölgyek sorban állnak föl és elmondják, hogy csak váltásdíj ellenében kapták vissza elvesztett kutyáikat az egyesület kutyagondozójától. Kemény Árpád báró mérsékletre kéri az ellenzékét, de az ő szavai is elvesznek a zajban. Dr. Spett Ferenc indítványára

a közgyűlés nagy többsége bizalmatlanságot szavaz az elnökségnek.

A szavazás után Follert államtitkár újabb névszerinti szavazást akar elrendelni, de az ellenzék tagjai nem hagyják magukat, kivonulnak a teremből.

— Nem szavazunk újra! Ez nem kutyakomédia!

Az elnök kijelenti, hogy megfölebbezi a közgyűlés határozatát és ezzel bezárja a közgyűlést. Mindenki kitódul, már csak Henzler Károly, az öreg főtitkár ül csöndesen a helyén. A szemében könny csillog, az ajka vonaglik, alig hallhatóan sóhajtoz:

— Kutya-„komédia”... Ezt nem lett volna szabad itt mondani... (b. p.)

Valódi alkotmányos szükség az, hogy a kormány mindig utalva legyen kibékíteni rendszerének merevségét a közérülettel, vagy viszszalépni. A kormányok tulajdonképpen felelőssége ezen erkölcsi motívumban van és nem a törvénybe iktatott, de használatba nem vehető vádalahelyezési formulában.

Amelyik kormány nincs kitéve a választási esélyeknek, annál hiányzik a felelősség érzete, mert teljhatalmat gyakorol!

Ma már alig van a nemzeti termelés bármely ágában tevékeny vállalat, cég, magános ember, birtokos, kereskedő, iparos, latejner, vállalkozó, akit életérdeke, családjának nyugalma, gyermekeinek jövője ne a fönnálló rendszerhez fűzzön. Így nemul el minden ellenvélemény: szent a békeség, mert minden érdek, cél, gondolat a kormány karjai között keres megoldást.

Az én öreg fejemmel végzetes veszélyt látok ebben a céltudatosan berendezkedett centralizmusban!

A történelem azt tanítja, hogy az ily irányzatban nevelt népekben elszorvadnak a szabadság ösztönei, elalszik az önbecsület, még a gondolkodás szükségessége is; inkább biznak föllebbvalóikban, mint önmagukban, későbbek az engedelmisségre, mint a cselekvésre, mindig képesek inkább kéregetni, mint dolgozni.

Már én aligha érem meg, de egész szívemből kívánom, hogy ti se éréjtek meg annak a történelmi igazságnak beteljesülését, hogy előbb-utóbb katasztrófára vezet, ha minden hatalom egy kis csoport kezében van központosítva. A nagy író Lamartine mondását idézem: „Könnyebb a kutat megmérgezni, mint a folyó vizet!” Kód előttem, kód utánam...

Alföldi remete.

Kölcsön ad bundát, belépőt
estélyre, bálra, esküvőre

Palugyai szücs Nagymező-n. 20
(Andrássy-ut sarkán)

KÖTTESSE BE
könyveit

RADÓ OLGA

művészi könyvkötőműhelyében
VI, ANDRÁSSY-UT 1
TELEFON: AUT. 215-31

Szép, izléses, finom, tartós kötéseket kap olcsón!

Gyorshimző- és varróverseny

1931 március 1-én a Facsarnokban

Érdekes — hasznos — tanulságos

V, Mária Valéria-utca 12

Jelentkezés: Csepel varró- és himzőtanfolyam, Budapest IV, Ferenciek-tere 3. sz.

Megérkeztek Párisba a szépségkirálynők, akik között a magyar miss-nek komoly esélyei vannak

Félórát tartott, amíg Miss Hungária a fényképészek és filmoperatőrök között utat tudott törni magának autójáig

Páris, február 2.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A Miss Európa-választás, úgy látszik, most már intézményesen évente visszatérő eseménye lesz Páris életének. Csütörtökön lesz a döntő nap — a zsüri magyar tagja az idén is a kitűnő *Vértes Marcel* —, de már vasárnap együtt voltak a magyar szépségkirálynő kivételével, az összes európai országok választottai. Elveztek a párisi napfényes vasárnapot, a maguk diadalmas szépségét és Páris hódolatát részint a fiatalok, részint a szépségek előtt. A *Claridge*-hotelben laknak a fiatal szépségek, akiknek címére

halomszámra érkeznek a sok levél, reklámajánlat, meghívás, virág és csomagok.

Az egyes riválisok egyébként vidáman ismerkednek és barátkoznak egymással, mialatt a vetélkedés inkább a mamók táborában dúl föl-tűnő módon. Hogy az esélyekre térjünk át, a német szépségkirálynőnek nagy a sikere, hasonlóképpen az eszt és az orosz szépségeknek. Az utóbbi a Saljapin leánya, nem csoda tehát, ha mellette vannak az ugynevezett — hangadó körök. Hétfőn délután 4 órakor megérkezett a magyar szépségkirálynő is, dr. *Heumann Károlyné* kíséretében. Kedves és ifjú honfitársainkat a párisi magyar kolónia óriási ovációval fogadta. *Bethlen párisi vizitje* nem esábitott ki annyi magyart a *Gare de l'Estre*, mint *Tasnádi Fekete Mária* megérkezése. A fogadtatás annál lelkesebb volt, mert a magyar szépségkirálynő ugyszólván pillanatok alatt meghódította a szíveket és az egész kolónia a legteljesebb egyetértéssel állapította meg, hogy a budapesti választás ezúttal kitűnő volt. A francia nagy lapok, a kinematografiai vállala-

latok fényképészei valóságos

rohamot intéztek a magyar szépségkirálynő ellen és félórát tartott, amíg az autójáig tudott jutni.

Még a délután folyamán megjelent nála tisztelgésre az itteni magyar egyesület, hasonlóképpen virággal a párisi magyar diákok egyesülete, amely kétszeresen büszke a kollégára, a másodéves filozofter *Tasnádi Fekete Mária*ra. A szépségek tiszteletére hétfőn este a zsüri elnöke, *Chabannes* festőművész ad vacsorát, kedden *diszbed* lesz a *Claridge*-ban, este az operabálon vonulnak föl. Hasonló ünnepségekben lesz részük a csütörtöki választás napjáig, másnap.

pénteken pedig elviszik őket a Rivierára.

A magyar szépségkirálynő nagyon boldog és kijelentette előttünk, hogy egyáltalában nem igaz, mintha megbánta volna a versenyen való részvételét. Az egész ügyet szép és mulatságos kirándulásnak tekinti igen józanul és közben nem felejt el, hogy az ő igazi szakmája nem a szépség, amely muló, hanem a magyar-német tanári diploma, amely állandó.

Egyébként a fiatal magyar leánynak igen nagy sikere volt az itteni illetékesek között is. Körülbelül előrelátható, hogy

legalább az első három választott közé kerül.

Még egy részlet *Anita Loos* címére ezúttal: hogy ha a gentlemaneknél állítólag a szókék vannak előnyben, miért van mégis, hogy a skandináv államok kivételével ugyszólván minden ország az idén barnákkal képviselteti magát?

Az Oustric-botrány egyik koronatanuja halálraitét román katonaszökevény

Sarovics bankár azonos Salzman Mózessel

Páris, február 2.

(A Reggel tudósítójától.) A tőzsebotrányok kivizsgálására alakult parlamentari vizsgálóbizottság hétfői ülésében titokzatos „személyiséget” hallgattak ki. *Sarovics* bankár állott a bizottság előtt, aki naturalizált franciának mondotta és igazolta magát s a kérdésekre tökéletes francia kiejtéssel válaszolt. Egy bizottsági tagnak arra a kérdésre, ismeri-e *Salzman Mózest* román alattvalót, azt válaszolta: — „En magam vagyok az!”

Kérte a bizottság tagjait, hogy ezt a körül-

ményt tartsák titokban, mert a háború alatt a román haditörvényszék szökés miatt halálra ítélte őt.

Sikerült neki Odesszába szöknie, s onnan került a francia fővárosba. *Sarovics-Salzman* elmondotta, hogyan ismerkedett meg *Gualino* turini bankárral, aki megbízást adott neki a *Snia Viscosa*-részvényeknek a párisi tőzsdére való bevezetésére. Ebből az ügyből kifolyólag ismerkedett meg *Albert Oustric* bankárral, aki vállalkozott a részvénybevezetés végrehajtására. Később ő maga is az *Oustric-bankba* került, ahol vezető szerephez jutott.

Véres verekedés volt hétfőn délelőtt a bécsi egyetemeken

Bécs, február 2.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A bécsi diákkamarai választások hétfőn délelőtt botránys eseményeket produkáltak. A szocialista diákok reggel a Ríngen az egyetem előtt az utcai lámpákra és az egyetem előcsarnokában plakátokat ragasztottak ki. A német

nemzeti érzelmű diákok sorfalat állottak a plakátok előtt, hogy azokat senki ne tudja elolvasni, eltávolítani azonban csak akkor merték azokat, amikor a rektor elrendelte. A szocialisták azonban szembehelyezkedtek a rektori rendelkezéssel és most már hasonló tartalmu röpcédulákat osztogattak az egyetem följáróján.

A nemzeti szocialisták körülfozták a röpcédulaosztogatókat és véresen verték őket.

A verekedés áterjedt az utcára is, az egyetem és a Schottentor között valóságos csata fejlődött ki. A verekedők közé, amint a rendőrség megállapította, olyan idegen csemek is belevgyültek: munkanélküliek, kommunisták, akik minden ilyen zavargástól remélnék valamit.

Egy utcai járókelő is megsebesült, egy diák tintásüvegét vágott a fejéhez.

A rendőrség előbb az utcán csinált rendet, gumibotokkal tört magának utat a tömegben keresztül és kiűritette az egyetem följáróját. Ezalatt bent az egyetem épületében is igyekeztek zavart kelteni az izgatók. Az előadásokat megzavarták, kiesapták az előadóteremben az ajtókat és harsány hangon kiáltották be: — *Zsidók kifelé!* — A rektor 11 órakor bezűntette az összes előadásokat és elrendelte az egyetemi könyvtár bezárását is. Háromnegyed 1 órakor a nemzeti szocialista diákok a *Währingerstrassen* levő

kémiai intézetbe törtek be, amelynek be rendezésében nagy kárt tettek.

A müegyeten a szocialista hirdetőmenyeket kihordták az udvarra, ahol kágyát raktak belőlük és meggyújtották. Nemsokára hatalmas lángok lobogtak föl a technika kertjében, úgy, hogy az egész épület veszedelemben forogott. Ertesítették a tűzoltókat, akik négy kocsival vonultak ki, de

a nemzeti szocialisták kordont vontak az épület elé és nem engedték oda a tűzoltókat.

A tűzoltóknak végre mégis csak sikerült a rendőrség segítségével áttörni a kordont és megkezdeni az oltási munkálatokat.

Öngyilkos lett Wenckheim gróf Kecskeméti-utcai házfőlügyelője egy névtelen levél miatt

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap reggel 9 órakor a *Kecskeméti-utca* 2. számú bérpalota 71 éves házfőlügyelője szívenlőtte magát és azonnal meghalt. Az öngyilkos házmeztér *Schäffer Mártonnak* hívják és 31 évvel ezelőtt foglalta el az állását *Wenckheim Jenő gróf Kecskeméti-utcai palotájában*. Néhány héttel ezelőtt az állandóan vidéki birtokán tartózkodó gróf *Wenckheim* egy névtelen levelet kapott s a névtelen levélíró fölhívta a gróf figyelmét arra, hogy *Schäffer Márton*, aki a gróf teljes bizalmát élvezte, a pénzkezelések körül visszaéléseket követ el. Nem sokkal ezután *Schäffer Márton* lakásán megjelent egy levéllel *Barabás Sándor* nevű ur, aki fölmutatta a grófnak egy levelet, amelyben őt a gróf a ház gondnokává nevezte ki. Az új gondnok első ténykedése az volt, hogy *Schäffer Mártonnak* megtiltotta a házbér beszedését. Ezt követően *Schäffer Márton* még külön levelet is kapott *Wenckheim gróftól*, amelyben közölték vele, hogy az eddigi természetbeni járandóságát, amit a grófi birtokról kapott, megvonják és ezentuli jövedelme csupán a házmeztéri bevétel lesz. Amióta ezt a levelet *Schäffer Márton* megkapta, valósággal buskomorságba esett. Rendkívül bántotta őt, hogy harmincegyévi szolgálat után nem biznak benne és végső elkeseredésében vasárnap reggel elkövette az öngyilkosságot. Négy bucsulevelet találtak az öngyilkos zsebében, amelyet a rendőrség lefogalt. Az egyik levelet *Wenckheim grófnak* címzte, ebben a legfontosabban elszámolt minden hozzá befolyt összeggel.

AMERIKAI TALÁLMÁNY! Autóbenzin-megtakarító.

Walter Critchlow 2067 L-Street, Wheaton, Ill. U. S. A. egy benzinmegtakarítót szabadalmaztatott autómobilok részére.

Ez a találmány azon tapasztalat kihasználásán alapszik, hogy nedves, hűvös estén bármely motor jobban fut, mint máskor. Új Ford-kocsik teljesítménye 16 km-ig terjed egy liter üzemanyaggal, régi Ford-kocsiké 26 km-ig, bármely más márka 1/4-1/2-ig terjedő teljesítmény-többletet mutat föl. Az 5 különböző típus 6 dollártól 30 dollár árig, az ügynököknek 100-400%-os nyereséget biztosít.

Mr. Critchlow mindenütt kerületi és fögynököket alkalmaz, akik havi 250 dollártól 1000 dollár-ig kereshetnek.

Írjon még ma angol nyelven és kérjen díjmentes mutatványpéldányt.

Az Ön neve: _____

Címe: _____

Városa: _____ Ország: _____

Minden év legnagyobb slágere:

1927. Aranyláz

1928. Ben Hur

1929. Hotel Imperial

1930. Négy ördög

1931. Ez a szerelem!

ROYAL APOLLO

A szociáldemokrata párt kilép az Interparlamentáris Unió magyar csoportjából

A titkos választójog kérdésének napirendre tűzése fenyegeti szakadással a magyar csoportot. — Berzeviczy Albert, Friedrich István és Györki Imre nyilatkoznak az érdekes afférről

(A Reggel tudósítójától.) Az Interparlamentáris Unió magyar csoportját *szakadás fenyegeti*. A szociáldemokrata párt nem nyugszik bele abba, hogy a magyar csoport *szembehelyezkedjék a titkos választójog kérdésének napirendre tűző berlini határozattal* és ezért — amint a „Népszava” vasárnapi száma közli — levelet írt Berzeviczy Albertnek, a magyar csoport elnökének. Ebben a levélben fölkeri Berzeviczyt, hogy

„világosan és minden félreértést kizáróan mondja meg: mi az álláspontja az általános és titkos szavazati jognak Magyarországra való behozatala kérdésében.”

mert a szociáldemokrata képviselők *ettől teszik függővé, hogy továbbra is fentartják tagságukat az unió magyar csoportjában*. A Reggel hétfőn délután megkérdezte ebben az ügyben

Berzeviczy Albertet,

aki a következőket mondta:

— *Mindmostanáig semmiféle levelet a szociáldemokrata párttól nem kaptam. Várom egy-két napig és ha a levelet addig sem kapom meg, a „Népszava”-ban közzétett levélre hírlapi nyilatkozatban fogok részletesen válaszolni és a tényállást megvilágítani.*

A szociáldemokrata párt álláspontjáról

Györki Imre

a következőket mondotta A Reggel-nek:

— *Legfőbb órák kérdése lehet, hogy Berzeviczy Albert megkapja a szociáldemokrata párt levelét, amelyet már elküldöttünk neki. Ha Berzeviczy válaszából ki fog derülni, hogy a magyar csoport ragaszkodik álláspontjához és továbbra is szembehelyezkedik a titkos választójog kérdésének napirendre tűzésével, akkor*

a szociáldemokrata pártnak egész parlamenti frakciója kilép az Interparlamentáris Unió magyar csoportjából.

Az unió berlini konferenciája elhatározta, hogy a legközelebbi — bukaresti — konferenciának napirendjére kitűzi a titkos választójog kérdését, mert a titkos választójogot a parlamentarizmus legfontosabb kellékének tartja. A szociáldemokrata párt már csak a népek békéjének fentartása érdekében is helyesti az Interparlamentáris Unió működését, amikor tehát abba a kényszerhelyzetbe kerülünk, hogy kilépünk a magyar csoportból,

ez nem a mi házi ügyünk, kilépésünkről tehát és kilépésünk okáról pontosan informálni fogjuk a külföldi csoportokat.

A titkos választójog elvi alapján álló polgári ellenzék fölfogásáról

Friedrich István

a következőket mondta A Reggel-nek:

— *Egészen bizonyos, hogy a titkos választójog kérdését nem fogjuk tudni elintézni semmiféle nemzetközi aeropag előtt.*

Ez tisztán magyar kérdés, amelyet idehaza magunknak kell alkotmányos eszközökkel megoldanunk.

A szociáldemokrata párt állásfoglalása mindenestre pikánsá teszi az egész problémát, mert hiszen nagyon nehéz magyar ellenzéki képviselőnek a titkos választójog érdekében közreműködni az Interparlamentáris Unió keretei között, amikor annak megvalósulásáért idehaza semmit sem tud csinálni. Nem is beszélve magamról, aki a titkos választójogot tíz évvel ezelőtt később törvényesített rendelettel életbe léptettem. En, mint a titkos választójog meggyőződéses híve,

nagyon sajnálom, hogy ez a kérdés még mindig ott tart, hogy azzal az Interparlamentáris Unió-nak kell foglalkoznia.

Hogy a polgári ellenzék milyen álláspontot foglal el ebben az ügyben, arról mindaddig, amíg politikai barátaimmal nem tanácskozom, nem nyilatkozhatom.

Dugóhuzót, üvegcserepeket és nadrággombokat vettek ki Magyar Árpád, az ópiumcsempésző kalauz gyomrából, aki az operáció után ismét kanalat nyelt a kórházban

(A Reggel tudósítójától.) Néhány héttel ezelőtt megírta A Reggel, hogy Magyar Árpádot, a Simplon-expressz egyik kocsi-kalauzát ópiumcsempészés miatt letartóztatták. A kalauz a rendőrségi fogdában öngyilkosságot kísérelt meg, mégpedig úgy, hogy

az összes, a kezeügyében levő fémtárgyakat lenyelte.

Magyar Árpádot a rabkórházba, majd onnan a Rókus öngyilkossági osztályára szállították, ahol Hüttl professzor fölügyelete alatt Rosenák István tanárségéd megoperálta. A hálókocsi-kalauz gyomrát fölvták és abból legnagyobb meglepetésre

dugóhuzó, üvegcserepek, nadrággombok, csavarok, tűk, kanalak és nadrágtartócsatt kerültek elő.

Az operáció kitünően sikerült, a kalauz gyom-

rát teljesen kitisztították, de a kórház orvosai nem tudták mire vélni, hogy Magyar Árpád állapotában mégsem következett be a várt javulás. A múlt hét folyamán a beteget az öngyilkosok zárt kórterméből a Röntgenosztályra vitték be és ott újabb Röntgen-felvételt készítettek róla. A vizsgálat eredménye mindenkit megdöbbsített:

az új Röntgen-fénykép Magyar Árpád gyomrában két kávéskanalat mutatott.

A hálókocsi-kalauz egy óvatlan pillanatban, úgy látszik, szert tett a kórteremben két kávéskanálra, fejüket letörte és a két kanálnyelt lenyelte. Azóta Magyar Árpád ágya közelében minden fiókot bezártak és ágya mellett éjjelnappal egy ápoló ül, aki minden mozdulatára gondosan ügyel, nehogy a kalauz újabb öngyilkosságot tudjon megkísérelni.

Fenyves Fehér Februárja

A Calvin-téri Fenyves Áruház kirakatsorai előtt kora reggeltől késő estig tolong a közönség és kedvtelve, álmélkodva nézi az új Fenyves-kirakatokat, amelyek Fenyves Fehér Februárjára készültek frissen és amelyek most is valóságos iskolapéldái annak, hogy milyennek kell lennie a vonzó, de izléses, a célszerű, de mindig modern kirakatsorok.

Három utcára nyílnak ezek a kirakatsorok és minden egyes kirakat magában véve is különleges látványosság. Az egyikben: fehér vászonhegyek mögött sorakozó fess boyok tartanak fehér vászonvegeket. A másik: fehér hótengerben álló kivilágított fehér szőrmalomb, állandóan forgó kerékkel és körötte fehér téli táj.

Négyezer fehér zsebkendőből készült ez a művészi kirakat:

HANNOVER Friedrichstrasse 7-8
Leánynevelőintézet „Haus Sonne”

Elismerten kiváló, egészséges élektés.
Nyelvek. Zene. Irodalom. Háztartás.
Sport. Prospektusok kiadóhivatalunkban.

fehér, friss és finom s a vastag kirakatiúvegen át is szinte érezni az új vászon üde illatát. Arrébb: fehér selyemből, fehér csipkékből készült álomszerű toalettekben pompázó hölgyek koszorúja mosolyog vissza a nézők seregére, majd egy másik kirakatsorban az urak találnak nézni és kívánni valót fehér frakkingek izléses csoportjában, aztán fehér kötött holmik, fehér kelengyék, fehér csipkék, fehér asztalneműk, mind-mind fehér kirakatok hosszú sora hirdeti Fenyves Fehér Februárját.

Fehér vászondekoráció a kétemeletes áruház magas falain, fehér lámpafények izzása, káprázatos fénytengere és bent az áruházban is fehérbe öltözött minden, talpig fehérbe öltözött serénykedik még a fürge kiszolgáló sereg is.

Hogy mi ez a reneteg, megnyugtatóan ható fehérség, hogy mi ez a Fenyves Fehér Februárja, amit oly imponáns módon hirdet a külső és belső fehér ragyogás, azt Fenyves Dezsőtől, az áruház mindig agilis igazgatójától kérdezzük meg és tőle a következő választ kapjuk:

— A külföldön régi szokás már, hogy a nagy divataruházak minden év február havában fehér hetet (ugynevezett „Weisse Woche”-t) rendeznek. A tapasztalat ugyanis azt mutatja, hogy a háziasszony tavasszal ér rá a leginkább

a család és a háztartás fehérműjének pótlására, megvarratására. A modern kereskedő tehát ilyenkor a háziasszony segítségére siet, hatalmas, ugynevezett fehér készleteket halmoz föl üzletében s ezt az ilyenkor anynyira kapós fehér portékát aztán igyekszik olyan olcsó áron adni, hogy

vevőközönsége ne csak kívánja, de meg is tudja vásárolni fehér szükségleteit.

A minden egyes árucikken föltüntetett ár valóban azt bizonyítja, hogy a Fenyves Áruház ezuttal is a versenyképesség legmagasabb fokán áll. Ennek a szinte fantasztikus olcsóságnak többek között az a magyarázata, hogy a Fenyves Áruháznak saját gyára van, hogy idegen gyáraknak is akkora megrendeléseket ad, hogy azok egész sor szövészekeken kizárólag csak neki dolgoznak, hogy a Fenyves Áruház bevásárlói nemcsak Magyarországon, de a külföldön is csaknem állandóan utaznak, fölkeresik a gyárosokat, de csak ott vásárolnak, ahol a gyárost tulnag készletek „nyomják” s ahol emiatt szinte megdöbbsentően olcsón kaphatják meg a szükséges cikkeket.

Hogy milyen árakat tud a Fenyves Áruháznak ez a nagyvonalu, agilis üzletvezetése produkálni, az a következő néhány példából is kitétnik:

Batisztsiffon, kiváló finom fehérműanyag, métere P 1.30. Kész lepedő, kiváló minőség 140×200 cm. szegve P 3.40. Inlet (angin) tollálló, bőrerős minőségben 98 fillér. Rayé-köpper, a legtartósabb anyag alsónadrágra P 1.50. Edénytörő, piros és kockás, darabja 35 fillér. Pohártörő, tiszta len 60×60 cm. nagyság 85 fillér. Fehér abrosz, megbízható, jó minőség 140×140 cm., szegve darabja P 3.—. Damaszt abrosz, selyemfényű, gyönyörű mintás 140×140 cm. P 4.50. Kávékészlet, egész színes és színeszélű, 6 személyes P 4.80. Étkészlet, kitünő pamutminőség 6 szalvétával P 7.80. Agykészlet kitünő pamutvászonból, himzett és aszurmintával, 1 paplanlepedő 130×180, 2 nagypárna 78×100 és 1 kispárna 42×60, összesen P 24.90.

Különösen föltűnik Fenyves Fehér Februárjában, hogy az esti órákban, vagy ha boros, ködös az idő, páratlan fényzuhatok ömlenek a kiraktokból és a reflektorokból az utcára és nappali fényt árasztanak a hatalmas áruház minden helyiségére. A villany ez a mérhetetlen pazarlása sem drágítja azonban az árukat, mert hiszen legujabban

saját villanytelepe is van a Fenyves Áruháznak.

Immár maga állítja elő a villanyt is, természetesen olyan olcsón, hogy azzal takarékoskodni fölösleges volna, de ez a pompás és ugyancsak különleges látványosságot nyújtó fénytenger egyben lehetővé teszi a vásárlóközönség még kényelmesebb és még jobb kiszolgálását is.

Február elejétől végéig, kora reggeltől késő estig tart Fenyves Fehér Februárja. Természetesen minden divatarucikk kapható ezalatt az idő alatt is az ismert szolid Fenyves-áron, de a fősúly ebben a hónapban a fehér árak kiváló minőségén és olcsó árain van. Az asszony, a férfi, a gyermek minden fehérműszükséglete, a háztartás, az intézet, a szanatórium, a kórház ágynemű, kávéházak, vendéglők, családok asztalterítői és szalvétái, egyszóval minden fehér áru olyan mennyiségben és akkora választékban van itt fölhalmozva, hogy abban bizonyára mindenki megtalálja az izlésének, a szükségletének és — ami a legfontosabb —

az erszényének legmegfelelőbbet.

Végül még egyszer hangsúlyozzuk, hogy Fenyves Fehér Februárjának kirakatai, amelyek kiváló iparművészek egymással vetélkedve rendeztek, a külső és belső dekoráció és a pazar fényeffektusok ennek az idénynek olyan különleges attrakciói, amiket érdemes megnézni és mindenki meg is nézhet, hiszen tudvalevő, hogy az ilyen nagy áruházakban nincsen vetélkényszer.

Üzv. Elek Lajosné, szül. Eichner Ella, ugy a maga, mint leánya, Erzsébet, férj. Ullmann Sándorné nevében megírt szívvel jelenti, hogy drága férje, a legjobb apa, após és vő

Elek Lajos

életének 61. legholdogabb házasságának 29. évében rövid szenvedés után elhunyt. Drága halottunkat ma, e hó 3-án, délután 2 órakor helyezzük a rákoskeresztúri izr. temető halottasházából örök nyugalomra.

Eichner Soma apósa, Ullmann Sándor veje, testvérel, sógoral és sógoral.
Emléke örökké élni fog lelkünkben!

Gyászruhák
4 óra alatt
Horváth és Halász

női gyászruhakészítő vállalat, IV, Váci-utca 26
teljes gyászfelszerelések speciális raktára

Telefon:
Aut.
871-09

Telefonon hívta saját öngyilkosságához tanuknak a rendőröket egy 20 éves katona

Vasárnap estefelé a Markó-utca közelében levő rendőrőrszobában megszólalt a telefon. Egy férfihang jelentette, hogy a Markó-utca 11. számú ház előtt álló telefonfülke mellett egy katona fekszik a földön, holtan. A rendőrök futólépésben igyekeztek a megjelölt helyre és látták, amint a nyilvános telefonfülkéből kinyúlik egy katona, kezében Mannlicher-fegyverrel, a fegyver csőtorkolatát a szájaiba veszi, majd elsüti a ravaszt.

A rendőrök szemlétára ölte meg magát a katona, amire odaértek, holtan bukott a lábain el. Megállapították, hogy ő maga volt a telefonáló, aki bejelentette saját öngyilkosságát a közeli rendőrőrszobának. A neve Csuka Lajos, 20 éves honvéd és a Mária Terézia-laktanyában teljesített szolgálatot. Már két napja, hogy eltűnt a laktanyából teljes felszereléssel és szombat óta mint szökevényt keresték a katonai hatóságok.

A szegedi színház „házi kezelését”, amely négy év alatt közel egymillió pengőjébe került a városnak, a február 11-iki rendkívüli közgyűlés megszünteti

Szeged, február 2.

(A Reggel tudósítójától.) Négy évvel ezelőtt a magánkezelésben tartott szegedi színház csődje készítette arra a város hatóságát, hogy főlbonssa az akkori igazgató, Andor Zsiga szerződését és mint új városi üzemet, házi kezelésbe vegye a színházat. Akkor Tarnai Ernőt bízták meg a színház művészeti igazgatásával, aki három szezonon keresztül töltötte be ezt a tisztségét. Szerződését azonban nem hosszabbították meg, hanem a szezon végén kiírták az új pályázatot. Amint emlékeztetés, igen sokan pályáztak a színházigazgatói állásra, többek között dr. Gárdos Artúr, dr. Dalnoky Viktor is, de a pályázatát benyújtotta Kürthy György is. Kürthynek volt talán a legkisebb esélye ezen a versenyen, de az utolsó pillanatban óriási előnyhöz jutott. Ezt az előnyt

az elhunyt Vass József népjóléti miniszter biztosította számára, aki dr. Aigner Károly szegedi főispánhoz intézett levelében azt a kívánságát tolmácsolta, hogy a város hatósága Kürthyt állítsa a színház élére.

A főispán sürgősen összehívta a kisgyűlés egyszékespárti tagjait, akikkel közölte Vass József kívánságát és a kisgyűlés másnap meg is választotta Kürthyt igazgatóvá.

Akik ismerték a viszonyokat, a választás után nyomban tudták, hogy ez lesz a házi kezelés rendszer utolsó szezonja. Ezt a megerzést a szezon eseményei azután valóságra is váltották.

A közönség idegenkedett a színházról,

a deficit egyre nőtt és már az első hetekben látszott, hogy a költségvetésben előírt 124.000 pengős szubvenciót alaposan meg kell toldania a városnak. Ma már a helyzet az, hogy a város hatósága

közel 300.000 pengős deficitre számít.

Ez a hatalmas deficit mérhetetlen ellenszenvet keltett az egész városban a színház, illetve a házi kezelés iránt. Ilyen körülmények között született meg az a hatósági elhatározás, hogy a város főladja a szezon végén a házi kezelést és ismét vállalkozó-igazgatót keres a színház számára. Ugy volt, hogy a januárvégi közgyűlés elé kerül ez a polgármesteri javaslat,

az utolsó pillanatban azonban ismét befutott egy miniszteri levél. Klebelsberg kultuszminiszter írta a polgármesterhez és azt a kívánságát tolmácsolta benne, hogy a város országos és kulturális érdekből keresen módot a házi kezelés további főtartására.

A levél hatására dr. Somogyi Szilveszter polgármester le is vette a színházi javaslatot a közgyűlés napirendjéről, de jellemző a köz-

hangulatra, hogy a javaslatot két városatyja is indítvány formájában a napirendre tűzette. A közgyűlés az indítványokat szombaton tárgyalta, közben a polgármester érdeklődött a kultuszminiszternél, hogy a város a házi kezelés főtartása esetén milyen állami támogatásra számíthatna. Most azután a miniszter félreérthetetlen határozottsággal közölte a várossal, hogy

állami támogatásról szó sem lehet.

A közgyűlés az indítványok fölött nem hozott határozatot, ezt elhalasztotta a február 11-ére összehívott rendkívüli közgyűlésre, amikor — ma már bizonyosra vehető — a közgyűlés vagy egyhangulag, vagy pedig hatalmas többséggel kimondja a házi kezelés megszüntetését, amely

négy év alatt közel egymillió pengőt emésztett föl a város amugy is egyre csökkenő jövedelmeiből

és elrendeli az országos pályázat kiírását a színház vállalatbaadására.

Gandhi nem enged:

az indiai nacionalista kongresszus elhatározta az ellenállás folytatását

London, február 1.

(A Reggel tudósítójának távirata.) Az indiai nacionalista kongresszus vezetői Allahabadban elhatározták, hogy

a polgári ellenállási mozgalmat lankadatlán erővel folytatják

mindaddig, míg India akár behozatali tilalom úján, akár más módon meg nem szabadul az idegen áruk behozatalától. Az angol megtorló rendeletek visszavonása esetén azonban remény van arra, hogy a kongresszus béketárgyalásokba boesátkozzék. Gandhi valószínűleg kedden utazik Bombaybe.

— Egy bekötött fejű titokzatos ismeretlen gyanúsítanak a passauai vasúti merénylet elkövetésével. Bécsből jelenti A Reggel tudósítója: A passauai vonat ellen elkövetett merénylet tetteseit egész vasárnap és hétfőn kereste a rendőrség. Vasárnap délelőtt jelentkezett a rendőrségen az a taxisofőr, aki az ismeretlen gyanúsítottat a nyugati pályaudvarra vitte. Itt a szerszámokat egy zöldre lakkozott teherautomobilra rakták át. Egy vidéki kocsmáros személyleírása alapján azt hiszik, hogy a tetes az utóbbi időben motorkerékpárbaesetet szenvedett és fejében, sapkája alatt, most is kötést visel.

Ripka főpolgármester vasárnap 3000 szegény embert látott vendégül ebédre...

Campbell 1400 lóerejű autóján 15 kilométerrel megjavította Segrave őrnagy világrekordját

Daltona Beach, február 2.

Malcolm Campbell hétfőn délelőtt 1400 lóerejű versenyautójával, a „Kék madár”-ral, 240 mérföldes (386 kilométer) óraátlagsebességet ért el és ezzel meghaladta az 1929-ben honfitársa, az időközben tragikus halált halt Segrave őrnagy által föllállított 371 kilométeres világrekordsebességet. Campbell rekordkísérleténél azonban nem volt hivatalos időmérés és így eredménye nem hitelesíthető.

— Vasárnap temették Berthelot tábornokot. Párisból jelentik: Berthelot tábornok hamvait vasárnap helyezték örök nyugalomra Nervieuxben. II. Károly román király bronzpálmát küldött a tábornok sírjára.

— Hétfő éjjel az elődöntőig jutott a „Tennis és Golf” bridgeversenye. Hétfőn délután vette kezdetét a „Tennis és Golf” kőnapos bridgeversenye, 14 játékos részvételével, a Hungária fehér termében. Nyolc óra tájban az öt asztalról megritkul és a forduló győztesei a lila teremben folytatják az érdekes játszmákat. Tizenegy órakor még a következő párok küzdenek: Gróf Serényi—Hardy-Dréher, Istut—Wolffinger, Rohonczy—Haraszthy, Kelety—Klár, Bokor—Hosvay Rózi, gróf Csáky Miklós—Herтеленy Albina, Szamjás—Astuto hercegnő, Göncz Lajos—Tihanyi László, gróf Hessenstein—Baumgarten Nándorné.

— Abban a percben fogták el egy régóta körorzött vállalkozót, amikor új „kliensét” akarta becsapni. Vasárnap abban a percben fogták el a detektívek a tiszvati bűncselekmény miatt körorzött Woleszek István építési vállalkozót, amikor éppen egy újabb áldozatát akarta becsapni. Woleszek ellen több ügyfele tett följelentést már régebben. A rendőrség megállapította, hogy Budapesten tartózkodik, de megtalálni nem lehetett, mert pestkörnyéki falvakban lakott, ahonnan bejárt a fővárosba. Legutóbbi hirdetést helyezték el napilapokban és állást ígért azoknak, akik hozzáfordulnak. Egy ilyen ügyfelének randevut adott és ezen a találkozáson fogták el a detektívek. A főkapitányság régebben kiadott elfogatási parancs alapján letartóztatta.

Tokaj-hegyaljai „Terrolit” tüzálló edény

jobb, mint bármely külföldi gyártmány!

Készítményei:

Teáskanna, fazék, lábas, spárgatál, karfioltál, vajtartó, fonott kosarak, Fayence- és fémtisztítópó, kézmösőpor

Kapható minden jobb vas- és porcellánüzletben!

Főelárusító és raktár:

Seiller vasüzlet
József-körút 49. Telefon: József 316-13

Guglielmetti

meghosszabbította vendéglátását, mert a „Traviata” szerdai előadására minden jegy elkelt

GUGLIOMETTI legközelebbi föllépései:

Pénteken, február 6-án:

RIGOLETTO

Kedden, február 10-én közkivánatra:

TRAVIATA

Jegyek 1 pengőtől 10 pengőig

Városi Színház

Budapest
szenzációja

Gróf Romeo-Fővárosi Operettszínház

HIREK

Örök

— Irta Juhász Gyula —

Az évek jöttek, mentek, elmaradtál
Emlékeimből lassan, elfakult
Arcképed a szívemben, elmosódott
A vállaidnak íve, elsubant
A hangod és én nem mentem utánad
Az életem egyre mélyebb erdejében.
Ma már nyugodtan ejtem a neved ki,
Ma már nem reszketek tekintetedre,
Ma már tudom, hogy egy voltál a sokból,
Hogy ifjuság boldonság, ó de mégis
Ne hidd szívem, hogy ez hiába volt
És hogy egészen elmúlt, ó ne hidd!
Mert benne élsz te minden félrecsúszott
Nyakkendőmben és elvétett szavamban
És minden eltévesztett köszönésben
És minden összetépett levelemben
És egész elhibázott életemben
Élsz és uralkodol, örökkön, Amen.

Batthyány kialudt mécse

(Emlékkönyvből)

— Irta Krúdy Gyula —

Ő volt az 1848-49-es függetlenségi párt utolsó elnöke.

A Batthyány-név a régi magyar világot jelenti, amelyet többé soha nem láthatunk viszont.

A tizenkilencedik század szabadságharcától, győzelmétől, bukásától, szenvedéseitől megifjodott, megszépült, megtermékenyült magyar világban hangzott varázslatosan a Batthyány-név. A fogadalmak, az emlékezések, a multhoz való visszatérések napjaiban az agyonlövötött Batthyány Lajos fantomja vout felhős kárpitot napjaink elé.

A mostani Batthyány, akinek félig köddé, félig kísértetté vált alakját még átsuhanni láttuk a huszadik századon: ugyancsak eszméinek váltott vértanújává, hogy igazán sohase élhetette meg azt az ígért földjét, a független Magyarországot, amelyért jóformán az egész tizenkilencedik század élt, küzdött, mártíriumot és tönkremenést vállalt. Ő sem láthatta boldognak hazáját, amire az egy világmozgalom révén rabláncaitól megszabadult.

Csak erejét vesztett koldusnak láthatta a legszentebb hazát, amely a viszontagságokban az életén kívül mindenét elveszítette.

*

Batthyány Tivadar a mult időből azért maradt itt a mai napig, hogy hetvenkét év alatt mindazt megláthassa, ami Magyarország végzetét jelenti.

Végig a boldogtalanságot, fenéig a szerencsétlenséget, az utolsó rongyig való elszegényedést.

A végzetet kellett átélnie a Batthyány-név viselőjének, hogy elmondhassa: mindent látott, amiről még csak nem is álmodhattak a magyar függetlenség váteszei. Ezt a magyar sorsot látni, átélni kellett, mert lesz idő, amikor a történelmet se hihetik el késő utódaink: megváltozásunkról. Dehogyan is veszi valónak azt ötven vagy száz esztendő múlva az idő ködén át a késő maradék, ami most velünk történik!

Batthyány Tivadar már régen lezárta a naplóját. Vele nem történt jóformán semmi se azóta, amióta a Károlyi Mihály kormányában vagy husz napig belügyminiszter volt, egy olyan Magyarországon, ahol még javában tartott a háború, ahol a belügyminiszter csak papírosan számított. Esernyőjével hóna alatt, villamoson és gyalogszerrel mendegélt tovább az életben, mert az idealisták, a Kossuthok ideje még akkor nem érkezett el, amikor köztársaság lettünk. Nem így gondolta ezt Batthyány, a 48-as és függetlenségi párt elnöke, amely pártot valaha a legnemesebb magyar szívek alakították. De éppen a legnemesebb szívekre nem lett már akkor semmi szükség, amikor a Párt az elveszett országban a látszólagos hatalomra került. Az eszméket szétlőtték az ágyuk; az ideálok a lövészárokban maradtak, ahonnan a viszontagságok nemzedéke csak pusztá életét tudta elvonszolni. Nem volt olyan erő a természetben, amely a nap felé emelhetné volna a lecsúszott fejeket, szemétté bombázott lelkeket.

Ebben a lelketlenül bömbölő sivatagban, a háborúutáni Magyarországon szerepelt újra a

Batthyány-név a miniszteri névsorban ama Batthyány Lajos óta.

*

Mi lehetett sorsa a későn jött, a hervadásában, a reménytelenségében céfhoz ért Batthyány Tivadar és a magyar függetlenségi eszmének? Holt emberhez jött a megváltás, aki semmi hasznát se tudta venni annak az ideálnak, amelynek megvalósulásáért századokon át küzdöttek apái. Független lett Magyarország — de nem volt többé Magyarország...

A prófétaszakállú Batthyány Tivadar, akitől annyit várt egykor a márciusi szabadság-illatokat áhító nemzet, amikor még a tavasz örökös reményességét vélte a 48-as és függetlenségi párt elnökében: szinte huszonnégy óra alatt emlékkönyvi alakja lett korának. Gyönyörű, meghatározó, emberfölöttien szomorú nézője a kiismerhetetlen huszadik századnak, amelynek érthetetlen végei elől nemes lemondással visszahúzódott. Ez a gesztusa a nagy-magyarok, a Rákócziak, a Kossuthok gesztusa volt, olyan messzire ment a láthatárra, hogy már életében szimbólum lett. A függetlenségi párt utolsó elnöke. Mind ritkábban világított, mint akár a méceses a Szabadság-téren a másik Batthyány emlékére. Most elaludt.

— Vidéki előfizetőink figyelmébe! A mai napon postai befizetőlapot mellékelünk azon előfizetőink lappéldányaihoz, akiknek az előfizetése január 31-én lejárt. Kérjük t. előfizetőinket, hogy a megújítást kellő időben küldjék be, nehogy a lap küldése fönnakadást szenvedjen. A Reggel kiadóhivatala.

— Nem változik az idő... A Meteorológiai Intézet hétfőn délután a következő prognózist adta ki: Csöndes idő várható, az Alföldön erősebb éjjeli lehűléssel. Csapadék egyelőre csak az ország déli részein valószínű. — Cegléden vasárnap hajnali ¼ óra tájban erős dörgéstől és villámlástól kísért zivatar volt.

— Influenzában meghalt vasárnap a Rivierán Vendome hercege, Lajos Fülöp dédunokája. Cannesból jelentik: Vendome herceg Cannes közelében levő kastélyában influenza következtében 59 éves korában meghalt. A megboldogult dédunokája volt Lajos Fülöp királynak.

— Kitépte az utcai rabló a retikült egy ur-asszony kezéből. Vasárnap, estefelé, Kárpát-utca 39. szám alatti lakására igyekezett hazafelé visszajárni Margit 54 éves magánzó, amikor egy férfi ugrott elébe, kitépte kezéből retikültjét és elszaladt. Az elrablott kezításkában 150 pengő készpénz, a Hitelbankra érvényes 30 angol fontról szóló utalvány és több értékes tárgy volt.

— Letartóztatták a körjegyzőt és a bírót Simonfán, ahol 19.000 pengő hiányzik a község pénztárából. Nagykanizsáról jelentik: A Reggel tudósítója: A simonfai körjegyzőség folyó visszaélések ügyében hétfőn új fordulat következett be. Amint emlékeztet, a somogy megyei központi főszoftgábiroság és a megyei számvétség közreműködésével végzett rovancsolás a körjegyzőség pénztárában 9160 pengő hiányt talált és kiderült, hogy Sziklay József körjegyző a bíró által kezelt pénztárból több ízben kisebb-nagyobb összegeket vett ki, amelyekről semmiféle elismervényt nem adott. A nyomozás során Sziklay körjegyzőt és Nagy József községi bírót felfüggesztették állásuktól. Hétfőn reggel Mátyai Ferenc szolgabíró újabb vizsgálatot tartott, amely megállapította, hogy a hiány meghaladja a 19.000 pengőt és Sziklay eddig csak 3900 pengőt fizetett vissza. Délben két szuronyos esendő őrizetbe vette Sziklay körjegyzőt és Nagy községi bírót, akiket beszállítottak a kaposvári ügyészség fogházába.

— MacDonalddal és Hendersont jelölték a Nobel-békedíjra. Londonból jelentik: Lindström és Vougt svéd szocialista képviselők azt javasolták, hogy az 1931. évi békedíjat Ramsay MacDonalddal angol miniszterelnöknek és Hendersonnal külügyminiszternek ítéljék oda.

— Vasárnap tűz volt egy Erzsébet királyné-uti fatelepen. Vasárnap az Erzsébet királyné-ut 76. számú fatelepen levő irodában meggyújtotta a szoba berendezését a kályhából kikapottan szikra. A tűz nagy lánggal égett és az a veszedelem volt, hogy tüzet fog a telepen főlhalmozott fa. A tüzoltóknak azonban sikerült a lángokat elfojtani.

— Új óriásgyémántot találtak. Londonból jelentik: Két szegény délafrikai gyémántkutató 200 karátos gyémántot talált. Az új óriásgyémánt, amelynek értéke meghaladja a 100.000 angol fontot, nagyobb mint a Koh-I-Noor vagy az Orlov, a világ eddig ismert legnagyobb gyémántjai.

— Zsitvay Tibor, Juhász Andor, Angyán Béla cikkei „Az ügyvéd” új számában. Bessenyei Zénó, Fejér Ákos és Szegő Ferenc lapjának „Az ügyvéd”-nek új száma Zsitvay igazságügyminiszter, Angyán államtitkár, Juhász Andor tanulmányait, Fritze Imre, Kray György, Berend Béla és Somogyi Károly aktuális cikkeit közli.

— Vasárnap ellopták a Nemzeti Kaszinó elől, hétfőn pedig az utca közepén hagyták Eszterházy herceg autóját. Vasárnap este a Nemzeti Kaszinó elé érkezett Eszterházy László herceg Bp. 29-616. rendszámú, sötétkék luxusautójával. Bement a kaszinóba, majd egy óra múlva ismét megjelent a kapuban, de az autó akkorra eltűnt. Azonnal a főkapitányságra sietett és jelentést tett az autó eltűnéséről. Hétfőn délután az Erzsébet-körut 44. számú ház előtt megtalálták a herceg autóját. A tolvajok valószínűleg végigmulatták az éjszakát és amikor elfogyott a kocsiból a benzin, otthagyták azt az utca közepén. Előbb azonban elvittek az autó belsejéből minden elemelhető értékes felszerelési tárgyat.

— Szabó Sándor: „A főváros kulturája ne szűnjék meg a vámsorompóknál!” Tiszapolgárról jelentik: A Reggel-nek: Tiszapolgáron a Keresztény Gazdasági Egyesület vacsorát rendezett, amelyen résztvett Szabó Sándor, a kerület képviselője is. Szabót melegen ünnepelték a vacsorán és a képviselő az üdvözlésekre hosszabb beszédben válaszolt: — Csak az a politika életképes — mondotta —, amely az igazság jegyében születik. Uttaposó vagyok, aki egyformán járom a palotákat és a kunyhókat. Én, a kisgazda képviselő, helyet foglalok Budapest parlamentjében is; a főváros törvényhatóságában vagyok szöszlőja annak a politikának, amelyik azt akarja, hogy a főváros kulturája ne szűnjék meg a vámsorompóknál, hanem jöjjön ki a falvakba is, a falu népe pedig arra törekedjék, hogy Budapest tényleg egy agrár-ország fővárosa legyen! Keresem és meg fogom találni azokat az utakat, amelyekre egy kétféle véralkatu, de testvérkép egymásra fog találni.

— Sacharoff súlyos beteg. Montecarlóból jelentik: Sir Basil Sacharoff, Európa egyik leggazdagabb embere súlyosan megbetegedett.

— Gázzal megölte magát a MÁV-szövetkezet üzletvezetője, akit a kártyaklubok tettek tönkre. Hétfőn hajnalban tért haza Bérkocsis-utca 12. szám alatti lakására Szekeres Ferenc, a MÁV Fogyasztási Szövetkezet 36 éves üzletvezetője. Kinyitotta a konyhai gázcsoport és lefeküdt. Amire rátaláltak, már halott volt. Hozzá tartozói azt mondják, hogy az utóbbi időben rossz társaságba keveredett, kártyaklubokba járt és valószínűleg érzékeny anyagi veszteségek érték. A rendőrség nyomozást indított annak a kiderítésére: terhel-e valakit felelősség az üzletvezető haláláért.

— Nagy részvét mellett temették el vasárnap Vágó Bélát. A budapesti színházi világ reprezentánsainak impozáns részvétele mellett temették el vasárnap Vágó Bélát. A temetésen több mint háromszázan jelentek meg, ott volt csaknem valamennyi pesti színház igazgatója, neves írók, színészek, színésznők kísérték ki a népszerű színészt és főrendező utolsó útjára. Dr. Schwarcz Benjámint fővárosi bucsuzatója után Beöthy László a színigazgatók és színészek nevében mondott meghatározó emlékeztető Vágó Béla évtizedes küzdelmeiről, míg kivívta magának a tehetségét megillető helyet Budapest színházi életében. Szigeti Jenő a Belvárosi Színház nevében bucsuztatta Vágó Bélát, Vágó Béla leánya, Erzsébet, akit két oldalról Hegedűs Gyula és Molnár Dezso támogattak, Beöthy László meghatározó beszéde közben egyszerre fejéhez kapott és eszméletlenül esett össze. A fiatal művésznőt csakhamar magához térítették és haza akarták kísérni, de Vágó Erzsébet ragaszkodott hozzá, hogy végig jelen legyen a temetésen. Alig hallgatta meg néhány percig a bucsuzató beszédeket, újra elájult. A beszédek elhangzása után a család koszorúját, amelynek szalagján ez állott: „Feleségem, Géza, Laci, Józsi, Erzsé”, lebecsátották a koporsó után a földbe, majd a friss sirhantot a koszorúk egész erdejével borították el. Vágó Bélánét, aki férje halála után öngyilkosságot követett el, súlyos betegben ápolják a Szeleta-szanalóriumban.

— Házasság. Vörös Pál boxhajnok és Tóth Mária vasárnap délután házasságot kötöttek.

Ritka alkalom!
Olcsó leltári árak:

Saját készítményű pupin- és Oxford-ing	P 10.00
Málóing	P 9.—
Raye rövidnadrág	P 4.50
Cérnazokni	P 2.50
Francia zsebkendő	P 1.50
Divatnyakkendő	P 4.—

Vértés és Sebestyén
Museum-körut 15

SZÍNHÁZ

Reggeli levél

Mondja, kedves A Reggel,

mi a bibi ma reggel?

— Bibi? Semmi a világon, everything is all right. Pláne, hogy valami távoli tavaszi sugárzás reszket már a reggeli napocskában s az a bizonyos édes földszag áramlik be az olvadó mezőkről a városba... Persze, — ó, relativitás elmélete! — a sielők legnagyobb bánatára... A két ünnepen fönt jártam a Svábhegyen, de bizony inkább a szanatórium territóriumán hemzsegetek az emberek, mint a foltos lankákon és hegyoldalakon. A hó, az a bizonyos tavalyi hó eltűnedezt, ami ugyan nem zárja ki, hogy akkora hófúvás legyen még februárban, hogy a farkasok kánkánt járnak örömlében; de azért, ha választani szabad — inkább ne! Jöjjön a tavasz! Le printemps! Der Lenz! The spring...

— Oh, ah, oh, de tavaszi hangulatban van kedgy...

— Csak semmi csufolódás! Láttam én már karón varjút — magamon kívül is és aztán, a tavasz igazán a legszeretelméltőbb intézmények egyike, ezt önök sem tagadhatják... Már a bemutatónak is kezd egy kicsit tavaszi izülni, — különösen áll ez a Teréz körüti Szinpad új műsorára, amely a két hétig tartó katasztrófaműsor után szombat este már legújabb műsorával kedveskedett kü közönségnek... De erről, sorrendben, később. Egyelőre van szerencsém önöknek Rómeó gróf ur ömeltóságát bemutatni a Fővárosi Operettszínházról, aki felül frakkban, alul lakiban és trikóban jelzi azt az ötletes cocktailt, amelyet Szilágyi László operettszövegíró ur és smart pesti boy mixelt félig a renaissance Itália égő izeiből, félig a legmaibb manhattan mintára, szervirozván ezzel egy olyan vacsoraelőtti apéritíft, amely az ősz Luigi mesternek is becsületére válnék a híres párisi Luigi-bárban... Nekem tetszik az az öntudatos rutin, izlés és ökonomia, amely ugyszólván agyetlen fölösleges szó nélkül bonyolítja le a steinachi itallal szórakozó szöveg összes átalakulási folyamatát, bonyodalmaikat, — izeit és színeit, amelyek végső pompájukat föltétlenül a huszártiszti gavallériával, sőt — könnyelműséggel kiállított zsenidális kosztümök tervezőjének, Vogel Ericnek és teljesen egyenértékű munkatársának, Berkovics Bandi urnak köszönhetik, aki a tervező álmaikat égő selymekbe, finom túllökbe, libbenő fátylakba és puha bársonyokba valószínűleg meg. Péchy például van egy pizsama, — nohát, én már sok, izé, női pizsamát láttam, de a legészintebben mondom, hogy valami ilyen szédulelesen csinos kis jószágért, ha nő volnék, száz kilométert is elgyalogolnék...

— Hogy mindjárt egy kis fogyókúrát is tartasson, kis hamis...

— Ha nő volnék — miért ne? Na de ne szaporítsuk a szót: én kitűnőnek tartom az egész Romeo-produkciót, egész kis revü, a szöveg, a zene — nos, a zene is. De igazán. Egy kicsit tulságosan hozzászóltunk a jó Abraham Palihoz és Brodszkyhoz, a modora, a stílusa idegen kicsit első hallásra Szántó mesternek, de aztán megbarátkozunk vele és szívesen hallgatjuk. Pláne olyan kitűnő tolmácsolásban, — mert az

előadás — Szabolcs hol pislakoló, hol föllobbanó — ezuttal direkt füstölő! — ambíciójából igen-igen jó. Péchy (tizenegy kritikusa közül hat írta róla, hogy „szőke szépsége“), szóval Péchy — egy kis darab Riviéra a darabban. Elegáns, sugárzó, forró és illatos. Öröm volt érezni, hogy mennyire sikerült neki ez a szerepe. Fejes, ez az elragadó aranyásznyu kis smaragdmadár ugy röpdös, száldos, libben és libben a szinpadon, hogy az ember nyakszirtmerekedést kap, ahogy folyton kapkodja a fejét utána... (Ha megtanulna angolul vagy franciául... Jó isten, milyen karriert csinálna! De lusták ezek a taknyosok, mind!) Dolly barátunk jättsza a szívdöglesztő grótot természetesen, jól áll neki a kackiás, szőke Torquemada-szakáll, annyi bizonyos. (Dolly egyáltalán sokkal, de igazán sokkal jobban tetszik nekünk, mint egy évvel ezelőtt.) Radónak ezuttal ugyszólván semmi szerepe, de meglepő volt Sziklai és Tarján György is kellemesen tünt föl egy középkori (énkes) gigolo de luxe szerepében. Nagyon örültünk Ujváry Lojzinnak! Ne vegyék rossznéven az igen tisztelt igazgató urak, ha ama szerény véleményemnek adok kifejezést, hogy érdemtelennül figyelmetlenek ezzel a színésszel, aki a nagy nevetetők, a Crocok és Little Tich-ek rokona. Eredeti, uraim, eredeti! S önöknek magyarázzam, hogy az egyéniség mennyire minden!?

— Falra hányt borsó lenne, azt hiszem.

— Magam is. Csak meg kell nézni a Király-Színház legújabb nagy csinadrattával beharangozott, félrejtőzött, félrefordított és félre előadott meecs-ujdonságát! Hélas! Hát mit gondolnak az urak? Kérdem szeretettel és bubánatosan: ki olvas például a Királynál szöveget? Ki bírd, ki a dramaturg? Ki döntötte például el, hogy az a szöveg mehet, passiert, előadható?! Ó, istenem, a darab finom, andalító s mégis friss, sőt majdnem irodalmi: az amerikai egy megható figurát rajzolt meg a darab gerincének, egy vörösparókás kedves balga ifjút, egy mélyen rokonszenves szegény tutyi-mutyit, egy olyan „tedd ide, tedd odá“-t, aki könnyt és mosolyt kéne, hogy elővarázsoljon az emberből: igazi Pallenberg-Rátkay-szerepet — de kérem, hol ez a figura a darab-ból? Az, hogy Rátkait úgy elkínózzák a szinpadon, hogy — na, de erről külön! Szóval csak fejlehorgaszta lehet nézni azt az egész működést...

— De kérem, miért? Nem történik egyéb, mint amit megérdemelnek! A publikum sokkal okosabb, mint ahogy azt egyes direktóriumok kikalkulálják... Mi történt, szóval?

— Semmi. Az első, fárasztó, unalmas, boldogtalan fölvonás után jön egy elég mozgalmas meecs-fölvonás, ami kuriózus voltánál s ujdonsági ingerénél fogva még hat valahogy — s utána az obligát harmadik. Dehát az ma már rég nem elég az üdvösséghez, mon chér directeur Lázár! (Bus ur! 25-öt érdemel! Egy vicc nincs a darabban! A „Feriike“ után hogy dezavválhatja így magát?! Szereplők: Zilahy Ijénte csont és bőrre lesóványítva, ugyan elegánsan és elég kedvesen s példátlan önfeláldozással a tüdejét kiadva kedveskedti s akrobati-

zálja végig a szerepét. Ezuttal hidegen hagyott. Vály jó. Rengeteget veszett a cukor- és méztartalmából, szerény és decens. Énekelni is tud, de, sajnos, ugy táncol, mint egy marabu!

— És — hogy táncol a marabu?

— Ugy, mint Vály. A harmadik, a kis Bársony Rózsi, — mit is lehessen róla ujat mondani. Újból összekerült Felekivel, a régi partnerével, akivel duettben fedezte föl A Reggel két évvel ezelőtt, — valósággal a hajuknál fogva rántottuk ki egy cikk segítségével ezt a két pompás gyermeket a görlok és boyok kórusából annak idején. Azóta, Feleki, a fulmináns Orosz Vilával a külföldet is megjárta, Bársonykából pedig a magyar operettszinpad egyik legrőzsaszínűbb, feslő rózsabimbója lett. (Esküszöm, hogy a színház ezt nem hiszi el.) Na, hagyjuk. Kertész Dezső kedves, elegáns, amerikai és aranyos Latabár, az öreg (már illetve ugy értem, tudniillik csak megkülönböztetésül, mert a fiuk is föllépnek, éspedig nagy sikerrel). Egy kitünőhangy kövér fiatal ember tündezik még föl a kórus és a rivalda között, ki ez a gentleman? Egyebekben: talán a kor áramlatainak megérzéseként, ebben a színházban teljesen elhanyagolják — a fiuk rovására — a görloket. Szegények perkálban ugrálnak a rivalda előtt, majdnem maszatosan, elhanyagoltaknak látszanak, míg a boyok egytől-egytig elegánsak, és jók is. Béke a még elő sem adott darab kamvaira...

— Teréz körüti?

— Nem kábeleztem meg a művelt külföldnek, hogy ezt a műsort siessenek megnézni, ha a kabaréműsorok kabaréműsorát akarják látni. Csak katicabogárpettyyszerűen, itt-ott akad egy-egy pontocská, ahol jóízű mosolyra enyhül az arc. Briliáns a Török Rezső Salamon számára írt „serenissimus“-darabja. (Salamonnak egy kis tanácsot: az ilyen erős persziflázsban nem lehet azt a majdnem oroszosan közvetlen hangot használni, amely neki legfőbb tehetsége, erőssége és vonzó ereje; itt neki is persziflálni kell, alkalmazkodni egy kicsit az általános pátoszhoz, csak annál mulatságosabb lenne, így pedig kéri. Sie verstehen, Herr Salamon.) Jó a másik Török-darab is ezuttal, az „Adolf“, finom, van benne valami vidám pesti aszfaltpoézis — ami teljesen sokatlan Töröknél, mert ha a nagy kabarészereplőségben két darabot is ír egy műsorba, az egyiket menthetetlenül el szokta puskázni. Tulló. De most igazán zavartalan örömmel volt ölkigyelmében. Az előbbi darabban a szenezáli merevgöröcsre is jótékonyan hatni tudó, aranyos Rajna Alice, az utóbbiban, az unglátszik végleg öreg orthodox szerepekre ítelt briliáns Gárdonyi Lajos szaporították egygel kabinet-alakításait számát. Finom, kedves és mulatságos a „komplé“ című kis darab (Emőd Tamásé — Boross, Herczeg, Lengyel Gizi, Sass és Götz művésznők), de aztán slussz! A másik Salamon-darab, a „Cyprán mester“ gyengus és nem sikerült az operett sem ezuttal. A többi tölletékréfa is — na, a vendéglőben egy ilyen tölletéket Salamon nem fogad el. Ugy látszik azonban, a színházban éhesebb lehetett és kevésbé finnyás. 21 Tage.

— Három hét. Lehet kezdeni próbálni az új műsort, de gyorsan. (Általánosságban meg kell újból dicsérni a kitünő Komlóst. Igazán, egészen jó.)

— Szabad átugrani az Andrássy-utrá? Nem a kabaréba, hanem az Operaházba. Hogyan sikerült a „Sly“ operaházi bemutatója?

— 98 százalékos siker. A darab szövegvégyve, fordítása, zenéje, szereposztása és ren-

<p>Február 1-től új attrakciók</p> <p>Nádasy Ferenc a M. k. opera v. tagja a külföldi világvarieték legkeresettebb táncattrakciója</p> <p>Aldo Tamagani Caruso II. a varietézinpadon</p> <p>Teddy és Dolly excentrikus akrobaták</p>	<p>ROYAL ORFEUM</p> <p>VII, Erzsébet-körút 31. Telefon: 421-68</p> <p>Baum Marcelle Prof. Leightmann 100 db szálharmónikával</p> <p>Jenny Jäger a zsonglőrözés királynője</p> <p>Kende Mária új műsorral</p> <p>Georg és Charly egy fehér és egy fekete</p> <p>3 Fleming gladiátorok</p>	<p>Előadások:</p> <p>Hétköznap fél 5 és fél 9 óra</p> <p>Vasárnap 3, fél 6 és fél 9 óra</p> <p>Hermez & Cortez az ügyetlen bűvészek</p> <p>Sándor Stefi új műsorral</p> <p>Oxford Girls táncművésznők</p>
---	---	--

Az Új Színház bemutatói:

Február 3, kedd **Február 6, péntek**

A HAJNAL FIAI **Botrány a Savoyban**

Nyilvános főpróba csütörtökön, 5-én este 8 órakor

JOHN GILBERT

Tolsztoj Leó leghíresebb regényében

RADIUS METRO FILMPALOTA

dezés olyan harmóniában bilincselék le a közönséget, amelyről prózai színházdirektorok is csak álmodni merhetnek. A siker kulcsa azonban mégis csak a zseniális librettistának, Forzanonak kezében van, aki elég tehetséget és bátorságot érzett magában, hogy a már századok rivaldafényében megfürdött, vastag porréteggel betemetett mesét a feladás sírjából kiássza és a modern színháztechnika káprázatos tűzijátékában villamos feszültséggel, tömegmozgató, robbanó energiákkal töltse meg. *Sly*, ez a bohókás lelkiületű, tisztaszívű álmodozó költő, ez az angol *Cyrano*, aki röpülne, mint a mesék garabonciása álmai országára felé, áldozatul esik a nagyuri huncutságnak és álmainak aranykalitkájából a bőrtön szürke pincéjén át csak a halálba lel kiutat. Ahogy belép a színpadra, pityókusan, nem törődve a világgal, csapzott hajával, rongyos ruhában, első pillanattól kezdve mindenkit meghódít. Nemcsak a gróf kedvesét, a közönséget is. És ennek a bohém aranyifjúnak alakját Lauristin Lajos oly megdöbbentő élethűséggel varázsolja elénk, amely eddigi legjobb alakításán, „A tenor“-on is túlszár. Szende Ferenc a grófi intrikus markáns alakításával, Tihanyi Vilma tündöklő szopránjával egészítik a tragikus szerelmi háromszögöt.

— Hát akkor a „*Sly*“ all right! Köszönöm az andalító élvezetet. S mi csinosat hallunk a nem hivatalos részben?

— Oh, hát azt sem tudom, hogy mit szervíroznak. Várjon, válogatok egy kicsit... Azt tudják ugye, hogy Jób Dani beteg?

— Nem! Mi baja van?

— A szokásos influenza, de hála istennek, semmi különösebb baj nincs, vasárnap már jobban is érezte magát... Nagybaj malheur: A Parkklub idei szezonjában bevezettek egy ropant csinos, nagyon előkelő, nagyon szép szentilányt, aki előbb említett tulajdonságainál fogva természetesen kissé tul osztatlativ módon volt szives minden alkalommal tulaj véleményével lenni saját magáról. Persze, joggal, amit sietek megismételni. Igen ám, de nem jó az istenek irigységét fölkelteni, de még csak a Parkklub mamáit se nagyon, akik szintén teljes joggal igyekeztek saját eladóleányaik érdekeit és chance-ait minden módon megvédelmezni az elragadó és elbizakodott, de tagadhatatlanul nagy konkurrens ellen. Egyik mama például a következő gyilkos uperszúval a kisleányt — mondjuk — Parajh-nak hívják. (Nem így hívják, természetesen, de majd nem így, vagy legalább is nagyon hasonlóan.) Ez a család neve. A szóbanforgó szenzációs szellemességű kegyelmes mamát megkérdezte egy másik kegyelmes mama, hogy: „mondd csak, édesem, hogy is hívják csak azt a kis bakfis, aki itt halássza a leányaink előtt a férjfelteket? „Spénót?“ „Nem, Parajh.“ „Igen, igen, tudtam, hogy valami főzelék, csak azt nem tudtam, hogy — a kettő közül melyik.

* Vajda Pált, az Új Színház rendezőjét szerződtette a Vigszínház. Vajda Pált, a Sziniakadémia rendezői tanfolyamának múlt évben végzett fiatal rendezőjét, aki ezidőszert az Új Színház tagja s Heyermanns „Remény“-ének rendezésével aratott figyelemreméltó sikert ugyanott, a jövő szezontól szerződtette Roboz Imre, a Vigszínház igazgatója.

— Keéri-Szántó zongoraestje. A budapesti hangversenyudény arcképesarnokában évtizedek óta előkeio helyet foglal el Keéri-Szántó Imre, a Zeneművészeti Főiskola széles látókörű tanára. Nem a Bach-Beethoven-freskók galériáján, de a finom vonalrajzu Chopin-rézkarok, miniatűrök, lelki enteriőrök gobelintermében. Vonásain azonban mégsem keményedik a katedra merev palinája, mert azokat folyvást retusirozza a művész kutató természetű, újabb zenei élményeken eszizolódo, mozgékony, fogékony szel-leme. Vasárnap hangversenyének legkiemelkedőbb számai a Chopin-balladák mellett

Keéri-Szántó Imre

„Bartók tüneményes e-moll scherzója és „Este a szé-kelyeknél“ című hangulatképe volt. Megkapó szíphatás, amint Chopin lantján Bartók acélhúrjai feszülnek. (V. M.)

* Műsorváltozás az Operában. Rösler Endre betegsége miatt a „Cosi fan Tutte“ mai, keddi előadása elmarad és helyette „Hoffmann meséi“ kerül színpa.

* Az Új Színház megnyitása. Február 5-én újra kinyitja kapuit sok hányattatás után a Révai-utcai Új Színház. A háztulajdonos ugyanis a régi társulatnak adta bérbe a színházat, amely Vitéz Miklós igazgatása alatt konzervatív alapon egyesült s Kelemen Viktor „Bohórány a Savoyban“ című darabjával indul ittközete ezen az estén a közönség kegyelért. De már ma este is lesz egy előadás: szerzőt avat az Új Színház, amennyiben ma mutatja be a régi írócsaládból származó felsőöri Pongráz Elemér felsőkereskedelmi iskolai tanárnak „A Hajnal Fiai“ című háromfelvonásos diákdarabját. A már sok ifjusági darabbal sikeresen szereplő írónak ez lesz az első nyilvános bemutatkozása.

* A Royal-Orfeum új műsora. Vasárnap mutatta be a Royal-Orfeum februári műsorát, amelynek attrakciói között kiemelkednek Nádasi Ferencnek, az Operaház volt művészenek és Baum Marcellának táncszáma, Prof. Leightmann, Hermez és Cortez, Jenny Jäger, Georg és Charly, Teddy és Dolly variétészámai, továbbá a kitűnő Sándor Stefi, az érdekes Kende Mária és Aldo Tamagani ének-, illetve kabarészámai. Újból látjuk a három Fleming briliáns gladiátorszámát a műsoron, amelynek kellemes jelenségei a Royal-Orfeum csinos Oxford-girljei.

* Garas Mártonnak, a nemrég elhunyt kiváló színművésznek és filmrendezőnek emlékeztére dr. Hángóczy Dező rendezésével március 1-én matiné lesz az Ufa-filmuszínházban.

* Kanitz Gézáne növendékhangversenye. Kanitz Gézáne, a kiváló énekmesterne, ma, hétfőn este tartotta rendkívül jól sikerült növendékhangversenyét a Zeneművészeti Főiskola kamaratermében. A növendékek közül kitűntek: Margó Gitte, Kecskés Imre, Kanitz Viola, Haray Margit, Ligeti Miklós, Reklus József, Kertész Ö. István, Sipos Juliska és Klára, Horváth Mihály, Tóth Ferenc, Simmermann Emil, Melha Kálmán, Császár Ferenc, Haemmerli René, Riffert Elza, Gábor László.

A mulatt és az orosz

Egy grübelis kis mulatt lány énekel két nap óta a Royal-bárban. Fölényes, mint egy variétésztár, szemtelen, mint egy flapper, nagystilű, mint egy dame du monde, de — nagy művésznő! Leül a zongorához és azt mondja, ridegen, szinte barátságtalanul: Ladies and gentlemen, most majd néhány néger népdalt fogok önöknek énekelni, ha megengedik. És a furesa, rekedtes hangoस्कáján, amely olyan, mintha a cselló fémhúrjájáról le volna szakadva egy ezüstös szál, elkezd halkán énekelni. A „waterboy“-ról, a néger vízfordó fiúról, akit hívnak a South Carolinai néger bérkaszárnnyák ablakából, a néger házi-asszonyok. „Gyere ide waterboy, gyere ide“... Rögtön afrikai éjszaka lesz a teremben, kék és világos, s az őserdő susogásába a paradicsommadár vijjogása vegyül, az ember elernyed és hallgatódzik az éneken keresztül, le, saját magába. Sadie szép lesz ilyenkor, a komor kis fekete pofácska fölunged, a szemei fénylenek, mint a karbunkulus, a finom kis szájában villognak a gyémánt-fehér fogacs-

kák, az egész lány csupa muzsika ilyenkor, édes emlékezés és mély és bánatos költészet... (I appreciate you very much, Miss Jackson.)

*

Suponitzkájá-nak hívják a másik hölgyet, aki Sadie-t tízpercenként fölváltja. Orosz. Grotszk dizőz. Milyen messzi végletek: Pétervár és Délkarolina. Ahogy egy fájdalmas orosz románcot, vagy egy pattogó friss katonanótát eldalol, játszik, vagy végigmókázik, abban egy kicsit benne van az az egész nagy titokzatosabb, mint azelőtt volt: Oroszország. A Preobrazsenszky-czrod tisztjei mulatnak az „Akvárium“-ban, folyik a pezsgő, egy lány ül a zongoránál és énekel és éljen atyuskánk a cár... Film, elbeszélés, valóság, Cschoy, Pa-leologuc és Krassnoff tábornok híres könyve a „Vom Zarenadler bis zur roten Fahne“, — minden eszünkbe jut...

*

Megjegyzem: csak így lehet. Manapság egy szórakozóhelynek úgy meg kell akvirálni minden embert, hogy csak legjobb számokkal lehet sikerre számítani. Valaki, aki látta a grüberlis Jacksont Londonban s tudja, hogy milyen nagy vedette volt, nem akarta példánul elhinni, hogy itt van. Ellenvélemény: „Jók, jók, de — nem a Schwarcz-lányok.“ Ez igaz. Nem is hasonlítanak rájuk, külsőleg sem, — a nevük is más. De lesz akkora sikerük.

*

Három nap múlva, ahogy a hírük elterjed.

Tisztességtelen verseny miatt indul eljárás a megrögzött „kiárusítók“ ellen, akik silány áruik elköttyavetyélésével léteben támadják meg a becsületes kereskedelmet

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap a főváros legelőkelőbb uridivatkereskedő cégei tisztességtelen verseny miatt érdekes följelentést adtak be az ügyészségnek. A följelentők között szerepel Földváry Imre, Sugár és Barna, Beretvás és Sáros, Gál Sándor, Koller József és Társa, Spira és Társa, Molnár Béla, Deutsch J., Várady Béla, Mende Pál, Bereczeller és Szlovák, Virág I. és Társa, Beregi József és Társa, Kertész Pál és több más kitűnő pesti cég, akik a följelentéssel egy napról-napra inkább elharapódzó pesti jelenség ellen akarnak küzdeni. A följelentők elmondják, hogy az utóbbi időben egyes cégek hatalmas táblákat helyeztek el kirakataikban, amelyeken azt közlik a vevőközönséggel, hogy

„az üzlethelyiség kiadó, az üzlet megszűnik, berendezés eladó, áruraktárát féláron kiárusítják“.

Azok a kereskedők, akik ezekkel a fölírásokkal akarják magukhoz csalogatni a hangzatos ígéretekben még bizó közönséget, legtöbbször nem a régi neves cég áruit tartják raktáron.

A régi név a múlté, az új tulajdonos silány árukkal frissíti föl raktárát és kiárusítás helyett soha véget nem érő végeladást rendez.

A megrögzött végeladások járványa ellen indítanak háborút azok a kereskedők, akik régi vevőközönségüket tisztességes áron még a régi időkből megszokott finom áruval látják el. A tisztességtelen verseny rendelkezései alapján súlyos büntetést kérnek a visszaélőkre és nem elégszenek meg a birói eljárással, hanem a legközelebbi napokban küldöttségben keresik föl a Kereskedelmi és Iparkamara elnökét, akit arra kérnek, hogy a Kamara útján is járjon el a divatárkereskedelem kalózái ellen.

VIGSZINHÁZ

Pénteken, február 6-án először

Szegedy Annie

Színmű 3 fölvonásban.

Irta: SZOMORY DEZSÓ,

Főszereplők:

Gombaszögi Frida,
Hegedüs Gyula, Somlay Artur,
Gazsi Mariska, Rajnai, Vértess,
Mály, Makláry, Gárdonyi,
Vendrey, Ladomérszky Margit,
Pártos Erzs, Gürtler Évi, Bárdi,
Mátray, Szegő, Dózsa, Árkossy

Jegyek az első előadásokra már válthatók

Megjelent Nádor Jóska

harmadik és negyedik pompás nótáskönyve Nádor Kálmán kiadásában

MAGYAR SZINHÁZ

Minden este 8 órakor

Lámpaláz

a világon a legjobb

Honthy ★ Orosz ★ 2 Latabár ★ Rozsnyay

Művészfejek

Telcs Ede

A fejét Günther volt igazságügyminiszter-től örökölte. A hangját, a gesztusait is. Nem beszél: kijelent. Minden szava mögött ott hu-

Önarckép.

A Reggel számára rajzolta Telcs Ede.

vődnék ez: felelősségem tudatában. Megfontolt, mintha bíró előtt beszélne.

Ő készítette a *Vörösmarty*-szobrot. Együtt Kallós Edevel. Végig. Vázlattól a kivitelig. Közös munka. Ott áll a Gerbeaud előtt. Ha meglátom, mindig átfut rajtam a meleg. Mindig megjedek, hogy az egyik népfőlkelő lecsik a szoborról...

Ott áll és énekel, egészen a szélén... Most át van kötve vizálló ponyvával. Minden pesti szobrot át kellene kötni ilyen pompával. Telen-nyáron. Így titokzatosabbak, így szebbek. Így legalább szobrok s nem arcképek.

A műterem falán ódon relief. — Első nagyterem. Edmund von Hofmann. Egy effel és két ennel.

Kérem a nyomdászt, így szedje. — Ó kért, hogy mintázzam meg, mert érzi a halálát... A siremlékéhez kell, írta. Szüksége lesz rá hamarosan... Nyolcvanéves volt akkor. *Vak.* Amikor elkészültem vele, körül-tapogatta. *Az ujjával nézte...* Nagyon meg volt elégedve vele. Három év múlva meghalt. Ugy mondja ezt, mintha szignálna egy aktát.

— Tulajdonkép *Helmer*-nél, a bécsi akadémia professzoránál tanultam. Innen *Zumbusch* mesteriskolájába kerültem. Itt a mesteriskola díját nyertem meg.

— Ezzel a szoborral — mutat az egyik sarokba.

Oda nézek. Barokk bronzfigurák. Egy kedélyes csibész nyakonragad egy meztelűs gyereket s egy tömlőből bort zudít a kölyöknyi vadócba.

— *Bornemissák* — magyarázza a művész. Ülve mondja ezt, háttal a szobornak. Oda se néz. Mintha haragban lenne a kis esirkefogókkal.

Kis szobrot fordít felém. — *Legújabb munkám. Hüvelyk Matyi hét-mérföldes eszímákban...* Mesealak — teszi hozzá rendkívül komolyan.

Nézem a Hüvelyk Matyit. Adta kis kölyke. A mellénykéjét mintha rászabták volna, a pörge kis kalapját is, mintha tükör előtt nyomták volna a fejébe... így ni, most mehatsz... A eszímái, persze, nagyok, hisz épp ez a vice... Mert viceek vannak itt megszobrászolja bronzból, márványból...

Ezt a szobrászatot nem mintázósfával, de egy nagy ollóval képzelem el. Ollóval, amely szab. Ruhát, kalapot, orrot, eszímát. Kőből, agyagból, bronzból, márványból. Mindegy. Nincs az az anyag, ami ennek az ollónak ellenállna. *Varázsoló ez.*

Bört, posztót, húst varázsol kőből, bronzból, a merev anyagból...

Hüvelyk Matyikat. De ezt aztán tökéletesen. Csak szobrot nem. Errefelé nem tett ez a szobrászat egyetlen lépést sem. Dacára a hét-mérföldes eszímák... *

Maga elé néz. — Nem élek társasági életet. Sehová nem járok. A kávéházi élet számomra a régi *Nicoletti*-t jelentette még. Oda járt Donáth, Zala, Fadrusz, Karlovszky, Stettka, Kernstok, Szinyei.

Elgondolkozik. — Ja, igen, Mednyánszky is eljött néha-néha...

Hirtelen felém villantja a evikkerét. — Kérem, egy időben divatban voltam. Fölkaptak. A kitüntetések csak úgy zudultak rám. Büszkék voltak rám, bemutattak a királynak. Megkaptam az állami aranyéremet, a *Röck-szilárd*-díjat, a *Lipótvárosi Casino*-díjat, a *Zsáner*-díjat. *Drezda* kis aranyéremmel, *San Francisco* nagy aranyéremmel, hogy is hívják csak, *Barcelona* a *diploome d'honneur*-rel tüntetett ki... *Monsa* is... *Rómában* pénzdíjat nyertem, valami hatszáz lirát és — ma kaptam az értesítést a *Mücsarnokból*, hogy *rendes művésztaggá avasztam...*

Elhallgat. Küzköd magával.

— Kérem, írja meg, vagy ne írja meg, nekem mindegy. Tény, hogy eddig törzstag voltam, *olyan tag szóval, mint bármely lakus...* *Nem voltam választó és nem voltam választható...*

Fölháborító. Ezt aztán igazán nem értem.

Megigazítja a evikkerét. — Kérem, pályáztam egyidőben az *Erzsébet*-szoborműre. *Négyyszer kaptam meg pályázatommal az első díjat.* Egymásután. Külföldi zsüri ítélte meg. Mégsem én kaptam megbízást a kivitelre. *De ezt a döntést már nem külföldi zsüri hozta meg...*

Körülnézek. Saját villájában lakik. — A banké. Többet fizetek kamatra, mint más, hasonló apartamentért, lakbérbe. De szeretem. Szeretném, ha egyszer az enyém lenne.

Elköszönök. Megfogja a kezem.

— Kisplasztikában aprózom el magam. Félre-fett ember vagyok. Várom a jobb időket...

Bálint Jenő

enyves

Most vásároljon **fehérneműt**

Női ing	jó sifónból, himzett mintával	P - 88
Női hálóing	kitűnő sifónból, aszúr és himzett mintákkal	P 2.20
Női nadrágkombiné	tartós sifónból, himzett mintával	1.45
Női szoknyakombiné	színes fehérneműanyagból, aszúr és himzett mintával	2.20
Férfiing	kitűnő fehérneműanyagból	P 3.60
Férfiing	színes, mintás rayonanyagból, bélelt melllel	P 5.50
Férfiing	színes mintás puplinból, bélelt melllel	P 6.90
Frakking	elsőrangú sifónból, angol pikémellel	P 8.50
Férfi hálóing	erőszerű sifónból, díszpánttal	P 3.90
Férfinadrág	rövid, kitűnő színes anyagból	P 1.40
Férfinadrág	hosszú, gombos fazon, kiváló grádlanyagból	P 3.45
Férfi pizsamaöltöny	kiváló divatmintás flanelből	P 6.90

ehér

Most vásároljon **vásznat, sifont**

Madapolánsifón	megbízható jó kelengyeműsége	P - 98, - 35, - 55
Kelengyekülönlegesség	nagyon tartós pamutvászon	P - 88
Lepedőkülönlegesség	rendkívül tartós, duplaszélcs, métere	P 1.70
Paplanlepedőkreton	180 cm széles, métere	P 2.45
Kanavász	színtartó szép minták	P - 92
Darazsfészek törülköző	erős jó minőség, színes bordűrrel	P - 60
Konyhatörülköző	beszövítt piros széllel, métere	P - 75
Frottirtörülköző	szép színes bordűrrel, hibátlan	P 1.75
Damasztörülköző	finom tartós minőség, szép mintázattal, darabja	P 1.15
Flanellportörő	szép kockás minták	P - 28

ebruárja

Most vásároljon **gyermekellenőgyét**

Polyapárna	kitűnő sifónból, angol slingel fodorrall	P 7.90
Babying	sifónból, aszúr széllel, 1-es nagyság	P - 80
Leányka nadrágkombiné	Számoneként 10 fillér emelkedés tartós, mosott sifónból, himzett mintával, 1-es nagyság	P 1.30
Leányka nadrágkombiné	Nagyságonként 20 fillér emelkedés anyagból, aszúr és himzett mintával, 1-es nagyság	P 2.20
Leányka hálóing	Nagyságonként 20 fillér emelkedés szivkivágás, színes mosóanyagból, himzett mintával, 1-es nagyság	P 2.20
Leányka szoknyakombiné	Nagyságonként 25 fillér emelkedés kitűnő színes anyagból, aszúr és himzett mintával, 1-es nagyság	P 2.10
Gyermekpizsama	Nagyságonként 45 fillér emelkedés kitűnő mintás flanelből, 1-es nagyság	P 2.40
Nagypárna	kitűnő p. vászonból, himzett aszúr mintával	P 3.90
Kispárna	kitűnő p. vászonból, himzett aszúr mintával	P 2.70
Paplanlepedőhuzat	kiváló p. vászonból	P 5.90

1 + 1 = 3 Februárban 2 darab gallér, vagy zsebkendő vásárlásnál 3 darabot szolgálunk ki!

CALVIN TÉR 7. ANDRÁSSY ÚT 4. VAMHÁZ KRT. 6.

Postán utánvétellel bérmentve szállítunk

KÖZGAZDASÁG

Kartell és képmutatás

(A Reggel tudósítójától.) A kartell törvényjavaslata fölötti képviselőházi vita mindkét részről megkerüli a probléma lényegét. Pedig józan és elfogulatlan szempontból.

a gondolkodó fogyasztó szempontjából ítéelve, a kérdés rendkívül egyszerű.

Merőben érthetetlen az a heves elvi vita, amely akörül forog, joga és kötelessége-e az államnak a kartellek működésébe beavatkozni? Ez a kérdés több mint negyvenesztendő múlta tekinthet vissza és igenlő értelemben van eldöntve még abban az országban is, amelyben a modern ipari termelésnek legigantikusabb formái kialakultak. A kartellek logikus következményei a modern ipari fejlődésnek és mélyen belenyúlhatnak az államban szervezett társadalom életébe. Minél erősebb ütemben iparosodik el egy ország, annál indokoltabb a kartellek keletkezése és megerősödése, de annál nagyobb a veszedelem, hogy ellenőrző, irányító és korlátozó hatalom nélkül, különösen olyan országokban, ahol az ipari nagytőke még fiatal és az érvényesítő hatalomra tesznek szert, mint maga az állam, korlátozzák az állami szuverenitást és olyan jogokat gyakorolnak, amelyeket maga az állam sem vehet igénybe anélkül, hogy a modern jog alapvető elveibe ne ütköznék.

A korlátlan és ellenőrizhetetlen és tulajdonképpen a kartell nemesak a fogyasztót teheti adófizetőjévé, de utját állja, ha ez érdekeibe ütközik, a termelés fejlődésének és növekedésének.

Nincs természetesebb, mint hogy az ilyen ellenőrizhetetlen kapitalista erőforrás ellen az állam a maga hatalmi eszközeivel védekezzék. Ez a védekezés a kartell törvények formájában megtalálható minden európai állam törvényhozásában, elkerülhetetlen kísérő jelensége az európai nagyipar kifejlődésének és a magyar közvélemény évek óta követeli, hogy az európai kartell törvényekhez hasonló jogszabályokat a magyar törvénykönyvbe is beiktassuk. Érihetetlen és indokolatlan tehát az a sértődött és fölháborodott hang, amellyel a magyar nagyipar képviselői az államhatalomnak a kartellek működésébe való beavatkozása ellen tiltakoznak akkor, amikor az államhatalom a kartellek javára avatkozott bele a magyar fogyasztó mindennapi életébe és a túlzott vámvédelemmel a mezőgazdaság és fogyasztók érdekei ellen az ipari nyereségkontókat mérhetetlenül földuzzasztotta, a nagyipar képviselőinek egyetlen szavuk sem volt.

A vámvédelem fokozása vagy csökkentése ugyanolyan beavatkozás az ipari kalkulációba, mint a kartellek ellenőrzése.

Ha jogosult az egyik, méltányos a másik. További lényeges momentum, amely a vitából mindezt ideig kiharadt, a következő: Együgyűség volna szemét hunyni a tény előtt, hogy a magyar nagyiparnak, a magyar kartelleknek sokkal nagyobb és jelentősebb a politikai befolyásuk, mint ezt a látszat mutatja. A törvényhozást és a bürokráciát legfőbb rétegeit igen szoros kötelékek fűzik a nagyiparhoz és annak nyereséges üzleteihez.

Képmutatás volna ezt tagadni, amikor a képviselőház és a felsőház legbefolyásosabb tagjai szerepelnek a nagy vállalatok és bankok igazgatói között.

Képmutatás azt állítani, hogy ez a politikai befolyás a készülő kartell törvény alkalmazásánál nem fog érvényesülni.

Nem a törvény a fontos, hanem annak alkalmazása

s a kartell törvény életbelépte után számított két esztendő múlva lehet csak megállapítani, csökkentette-e ez a törvény az árakat s a kartellek túlzott nyereségeit vagy nem. Egyelőre minden józan és logikus megfigyelő támaszkodva néz a kartell törvény hatásai elé azon egyszerű oknál fogva, mert az állami igazgatás, amely a törvényt alkalmazni fogja, épp úgy ki-

van téve a nagyipar befolyásának, mint azok a kormánysszervek, amelyek annak idején a túlzott vámvédelem szolgálatában állottak. A kartellek hatalmának, befolyásának, gyakran úszorautakra tévedő árkalkulációinak ellen-

örzésére csak független bírói szerv alkalmas. Az Egyesült Államokban a kartellkérdések a legfelsőbb Szövetségi Bíróság alá tartoznak. Megnyugtató a fogyasztó közönségnek csak egyetlen paragrafus beiktatása hozna: ha a kartellek nyereségeinek és árainak kontrollját akár a Kuria, akár a Közigazgatási Bíróság hozzáférhetetlen szaktanácsára bíznák.

Tizenegymillió munkanélküli Európában

(A Reggel tudósítójától.) Huszmillió munkanélküli szenved ma a világon s ebből a számúba 11 millió eszik Európára. Tizenegymillió ember — s ha hozzátartozóikkal családjuk számát egybevesszük, 30 és 50 millió között mozog azoknak a száma, akik egyik napról a másikra tengetve életüket, várják kétségbeesve, vagy eltompulva jobb napok megvirradását. Ehhez a számhoz azonban hozzá kell adnunk egyéb rendkívüli számadatokat. Egy kitünő német tudós, Cleinow, a mai Oroszország egyik legalaposabb ismerője, néhány nappal ezelőtt megjelent egyik munkájában 50 millióra teszi azoknak az oroszoknak a számát, akiknek évi jövedelme földjük s barmaik elkobzása folytán a hihetetlenül alacsony orosz fejátlag alá süllyedt.

Ez a fejkvóta alig egyharmada az angol munkanélküliségnek,

elképzelhető tehát, milyen pokoli nyomorban vergődnek ezek a szerencsétlenek. Három millióra teszik a kényszermunkások számát, akik az arktikus erdőkben rongyokba burkolva, állati sorban rabszolgák módjára dolgoznak, amíg a halál meg nem könyörül rajtuk. A nyomor és az éhség fekete lovasa a világ leggazdagabb államát sem kerülte el. A Middle-West déli szélén gyermekek százai csüggedő szemmel várják a lassan érkező segítséget, amely kimentse őket az éhség karmaiból. Szinte hihetetlenül hangzik a modern gazdasági haladás fellegvárában, a „prosperity” hazájában. „Isten saját külön országában” pontosan úgy kasszal a kísérteties éhséggel, mint Isten háta mögött, elhagyott, kínai tartományokban s a volgamenti kazár steppéken. — A jövő a szem téved.

a nyomor seregének száma egyre nő.

Európa legműveltebb, legrendszeretűbb és legmetódikusabb népeinek, a németeknek kuszimportja egy év alatt egymillió mázsával a megelőző évének a felére csökkent. E szám

mögött mennyi minden rejtőzik, mennyi szenvedés, mennyi lemondás.

Mert a huszról lemondani könnyű, talán okos és egészséges is, de az életnek ezer apró, fűtő, olesó, de színes és kedves örömeiről kell ugyanakkor lemondani! Genfben, a nemzetközi tanácskozások városában pedig a munkaadók és munkások szervezetének megbízottai tanácskoznak azon a döntő kérdésen, vajjon mely eszközökkel lehetne gyorsan és gyakorlati módon a munkanélküliség egyre terjedő válsága ellen védekezni. A legfontosabb probléma ebben a bonyolult komplexumban, vajjon a munkabérek leszállítása, amelyet a munkaadók követelnek, fölfrissít-e, meggyorsítja-e a forgalmat, olesóbbá teszi-e a termelést oly mértékben, hogy a vevőképesség fokozódik, vagy megfordítva, az angol-amerikai rendszer, az emelkedő, magas munkabérek rendszere alkalmasabb a forgalom emelésére, a termelés fokozására. Sajnos,

még ebben az elméleti kérdésben sem tudtak Genfben a munkaadók és munkások képviselői megegyezni.

A munkanélküliség enyhítésére a genfi konferencia számos enyhítő szert ajánlott, amelyekre azonban mi nagy szegénységünkben nem is gondolhatunk. Mi még azt sem tudjuk, hány munkanélküli ember nyomorog Magyarországon, honnan vegyünk pénzt szükség-vagy inségmunkákra, amikor előreláthatóan alig jut a legfontosabb beruházási munkálatokra is pénz abból az előlegből, amelyet hónapok óta ezelőtt a terbeztett államköltségre fölvertünk. Senkinek sincs fogalma arról, mire használja föl a kormány ezt a nagy összeget, mik a tervei s arról, hogy a közvélemény is hosszászólasson ehhez a kérdéshez, szó sincsen. Minék is. Elég, ha a miniszterialis biúrokból döntenek, a közvéleménynek nincs más földadata, mint hogy a döntést tudomásul vegye és a közönségnek, hogy a kamatokat fizesse.

AMIRŐL MINDENKI BESZÉL

Bethlen István Bécsben nem kötött kereskedelempolitikai megállapodásokat s a magyar közvélemény mégis fölújuló reménnyel olvasta a jelentéseket, amelyek bécsi tanácskozásairól megjelentek. Mi rejlik a jelentések mögött, nem tudjuk. Az osztrák külügyminiszter és a magyar miniszterelnök egyértelműen kijelentették, hogy a megkötendő szerződés alapelveire teljes megegyezés jött létre. Magukat az alapelveket egyelőre a hivatalos titok leple borítja, de a lepel osztrák falán, ugy látszik, folytonossági hiányok vannak, mert a legelőkelőbb osztrák gazdasági szaklap, „Der Österreichische Volkswirt” a két állam jövő gazdaságpolitikai viszonyának alapelveiről a következőket közli: Az elgondolás lényege, hogy Magyarország gabonaföltségének azt a részét, amelyet Ausztria nem vesz föl, Németország vegye át, míg Ausztria ipari termelésének a magyar piacon el nem helyezhető fölőlegét Jugoszláviában plaszirozza. A lap véleménye szerint azonban a magyar miniszterelnöknek ez az elgondolása azon egyszerű okból nem valósítható meg, mert a lebonyolításához szükséges pénzt egyik fél sem tudja rendelkezésre bocsátani. Epp oly valószínűtlen a lap véleménye szerint, hogy beviteli jegyek és kölcsönös clearingrendszer segítségével fektessük új alapokra egymásközi kereskedelmi kapcsolatunkat. „Ez a rendszer csak ott ígér sikert, írja a „Volkswirt”, ahol a természetes gazdasági kiegészítés adva van. Ez a természetes kiegészülés megvan Ausztria és Magyarország között is, de az új, Magyarországon túlszabott iparfejlesztés a fejlődés természetes vonalát meghamisította. Ezért tehát ne számítsunk arra, hogy a kölcsönös kontingensekre alapított kereskedelmi szerződési tárgyalások viharos gyorsasággal fognak lefolyni.” Az osz-

trák lap megjegyzéseire a következőket kell fűznünk. Néhány hét választ el csupán az osztrák tárgyalások folytatásától és a német tárgyalások fölvetelétől, amelyeket a miniszterelnök az Olaszországgal kötendő külön megállapodásokkal kíván kiegészíteni. — Igen, de ime, az idézett komoly osztrák hang bizonyítja, hogy ipari politikánk alapos revíziója nélkül minden sikerről, ha nem is kell lemondanunk, reményeinket alaposan le kell fokoznunk. A döntő kérdés egyre világosabban áll a magyar közvélemény előtt: nagyipari érdek vagy országos érdek? — és szenvedélyes figyelemmel várjuk, nem marad-e, mint annyiszor, most is a nagyobb érdek alul.

A Trustnak az újvidéki erőműtelepek eladására vonatkozó tranzakciója a hét folyamán befejezett tényé vált s a vállalat igazgatója napok óta Újvidéken tartózkodik, hogy a telepet az amerikai vevőknek átadja. Az újvidéki telep magában foglalja Újvidék város villamosvasutait, Kamenica, Ófutak, Újfutak, valamint több kisebb község villamos ellátását s amint A Reggel értesül a Trust 17 millió dollárt kapott érte, úgy, hogy pénztárába a legközelebbi napokban mintegy 10 millió pengő készpénz jut. Az eladás okairól a Trust nem adott ki hivatalos értesítést s így a közgazdasági körök csak találgatásokra vannak utalva. A Trust egyike az ország legmobilabb vállalatainak, pénzre tehát nem volt szüksége. Az újvidéki telepek kitünő vállalat voltak és így a Trust nem azért adta el, hogy szabaduljon tőlük. Az eladás magyarázataul nem marad egyéb hátra, mint az, hogy a Trust éppen úgy, mint a hozzá hasonló többi vállalat, az elektrifikálási törvény tető alá hozása folytán kitért villamosítási üzletre készül.

Megjelent

Pesti Futár

február 1-i száma. Főbb tartalom:

Képviselőházi inspekció Dréhr-Peyer. (Nádas cikke)

Egyed Zoltán: Ehenhalnak a nők Párisban — Hofer Kuno sirja, új részletek a st. moritzi tragédiáról — Dr. Puder — Pesti szin-igazgatók

Ára 50 fillér. Mindenütt kapható

A piarista épület lebontása körül a főváros súlyosan megsértette a közszállítási szabályzatot

(A Reggel tudósítójától.) A Reggel éppen ma számol be a kereskedelemügyi miniszter elhatározásáról, amellyel a közszállítási szabályzat reformját elrendeli, amikor az élet ismét főlveti egyik jellemző példáját annak, hogy a közszállítások terén milyen állapotok uralkodnak. Ezuttal fővárosi munkáról,

a piarista épület lebontásáról és anyagának megvételéről van szó.

Eredetileg az volt a terv — és ez az elhunyt Karkas tanácsnok emlékét dicséri —, hogy a főváros maga bontassa le az épületet, a kitermelt anyagot pedig adja el részletfizetésre azoknak a kifizetésű fővárosi alkalmazottaknak, akik telektulajdonosok, hogy így fölépíthessék kicsiny hájlékkukat. Ezt az okos, ember-szerető tervet nem fogadták el, hanem versenytárgyalást tüztek ki, amelyben szigorúan kitűzték, hogy csak azt az ajánlatot veszik figyelembe, amely az eredeti ajánlati föltételektől nem tér el. A versenytárgyalásra több ajánlat érkezett be, amelyek közül a legtöbbet Kovács Artur bontási vállalkozó tette 51.000 pengővel, míg sorban utána a Temesvári Károly ajánlata következett 42.000 pengővel és

azzal az eredeti föltételektől eltérő ajánlat-tal, hogy még ötezer köbméter földet is szállít a helyszínre.

Ezek után Kovács Arturt illette volna a meg-

bízás a közszállítási szabályok értelmében, de mégsem ő, hanem cégtársa, Temesváry Károly kapta meg. Vállalkozókörökben nem tudják megérteni ezt a döntést. Nemcsak azért, mert Kovács Artur többet ígért a fővárosnak kilenc-ezer pengővel, hanem, mert Temesváry eltért a föltételektől is azzal, hogy földszállítást is ajánlott. Szakemberek még egy kicsit mosolyognak is ezen az ajánlaton, mert tudják, hogyha a tavasszal egy kis építési munka lesz, a földmunkavállalkozó szívesen fog még fizetni is azért, hogy a városban levő földmunka anyagát a városban rakhassa le, s ne kelljen a városon kívül fekvő lágymányosi Dunaághoz drágán kifuvározatnia. Ez a különbözet, szakemberek szerint, bátran becsülhető 2500 pengőre s így a főváros döntése teljesen érthetetlen. Az esetet még fursábbá teszi, hogy a bontási munkákat a versenytárgyalási döntés meg-föllebbezésére engedett

tizennégy nap bevárása nélkül

gyorsan, már a döntést követő negyedik napon megkezdték, holott a munka megkezdésére szolgáló igazolványt a kerületi mérnöki hivatal nem is adhatja ki hamarabb. Senki sem érti, miért kellett a fővárosnak lemondania kilenc-ezer pengő föbbletbevételről és miért kellett eltérnie a föltételektől, amelyeket pedig a kiírásakor maga a hatóság „szigorúan betartandó“-nak mondott?

A textilfázis hosszan vajudó ügyében a kereskedelemügyi kamara esütörtökön megtartandó teljes ülése végérvényesen dönteni fog. A gyárilpar már az elmúlt hét folyamán előterjesztette az összes érdekeltek megegyezése alapján készült javaslatát, amely szerint a belföldi árut 5%, a külföldit 7% terhelné, míg a manipuláns a nyersanyag vételénél 5% részben visszatérítő forgalmi adót, a készáru eladásánál pedig 5%-ot fizetne. A gyárilpar e javaslatának a manipulánsokra, főleg pedig a visszatérítés mérvére nézve még mindig ellentétek vannak a gyárosok és kereskedők között s a kamara teljes ülésének az lesz a földadata, hogy az ellentéteket kiegyenlítsék. A kereskedői érdekeltségek szombaton folytatott tanácskozásai során az a kívánság domborodott ki, hogy a nyersanyagért lerótt forgalmi adót ne 4% erejű, hanem teljes egészében térítsék vissza.

Bud elrendelte a közszállítási szabályzat reformját

(A Reggel tudósítójától.) A képviselőház közgazdasági és közlekedési bizottságának legutóbbi tárgyalásai során, Temple Rezső rámutatott a közszállítási szabályzat hiányaira, amire Bud kijelentette, hogy

az új iparfejlesztési törvény szükségessé teszi a közszállítási szabályzat reformját

és ezért az erre vonatkozó munkálatok megkezdését haladéktalanul el fogja rendelni. Amint A Reggel értesül, a szabályzat reformmunkálatainak elrendelése már meg is történt. A minisztérium tisztában van vele, hogy ámbár a szabályzatot csak 1929 októberében léptették életbe, a rövid idő alatt is olyan hiányosságai derültek ki, hogy a reform elől elzárkózni nem lehet. A magángazdaság már régóta sürgeti a szabályzat olyan értelmű reformját, hogy

a vállalkozó és a munkaadó hatóságok a szerződések megkötésénél egyenrangú feleként kezeltesse.

Ha a szabályzat reformja ezt az elvet nem fogja érvényre emelni, teljesen fölösleges, hogy új és haszontalanul foltozásokkal álljanak elő csak azért, hogy a vállalkozás hangos panaszait ideig-óráig lecsillapítsák, de továbbra is megmaradjon az az állapot, hogy a közmunkák kiadásait senki sem felelős és a vállalkozó ajánlatait úgy bírálják el, ahogy jól esik...

„Magyar Hírel”. Zeoldos Géza lapjának e havi száma gazdag tartalommal jelent meg.

A kereskedelmi kamara izgalmasnak ígérkező tagértekezleten fogja tárgyalni a Községi Élelmiszerüzem zsirexport üzetét

(A Reggel tudósítójától.) A zsirkivitelű üzet már hetek óta foglalkoztatja a gazdasági közvéleményt, amely csodálkozva nézi, hogy a zsirkereskedelem érdekelteit a legnagyobb erőfeszítés ellenére sem tudják megtartani legális üzletkörüket, mert a kereskedelemügyi miniszterium

az egész zsirexport lebonyolítását egy közüzemre, a Községi Élelmiszerüzemre bízta.

Lehetetlennek tartják, hogy a kormány minden héten nyilatkozatokat tesz a közüzemek leépítése mellett s ugyanakkor egymásután veszi el a magángazdaságtól a kereslet lehetőségét. A zsirexport ügyében különösen bonyolult jelenségekkel állunk szemben, mert hiszen, amint A Reggel már két héttel ezelőtt jelentette, Eber Antal, a kamara elnöke

a miniszterrel folytatott tárgyalások eredménye gyanánt

azt adta tudtára a husiparosoknak, hogy a zsirkivétel továbbra is az ő kezükben marad. Köztudomású, hogy a kamara elnökének e közlése dacára, a miniszter mégis másként döntött s az üzet lebonyolítását mégis a Községi Élelmiszerüzemre bízta. Az az általános elkésedés, amely e döntés nyomán támadt, arra bírta az érdekelteket, hogy a hét egyik napján tagértekezletet tartsanak a kamarában, amelyen, amint A Reggel értesül,

a minisztériumban lefolyt tárgyalások minden részletét föl fogják tárni.

Eber Antaltól pedig aki, amint mondják, szőről szőrára adta vissza a miniszter üzenetét, amellyel aztán hamlokegyenest ellenkezően döntött, érdekes nyilatkozatot várunk.

Az olasz textiliparnak a Balkánon való terjeszkedési törekvéseivel kapcsolatban új textilállalat létesítéséről beszélnek Budapesten. Tudvalevő, hogy az olasz textilipar, különösen a gyapjufonalgyártók, egyre erősebben iparkodnak megvetni lábukat a Balkánon s e törekvéseik érdekében számításba veszik azokat a szakismereteket és összeköttetéseket, amelyekkel a magyar textilkereskedelem bír e területen. Amint A Reggel értesül, a napokban az egyik nagy milánói textilgyár, amely Olaszországban több mint 100.000 szövőszékkel dolgozik, Budapest székhellyel részvénytársaságot alapít, hogy ezen keresztül egyenesse a Balkán felé irányuló üzleteit. Az új részvénytársaság egyelőre csak 200.000 pengő alaptőkével indul, de ez az alaptőke korántsem juttatja kifejezésre azoknak az üzleti céloknak méreteit, amelyeket az olasz textilipar az alapítás által el akar érni.

× Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank az elmúlt év mostoha gazdasági viszonyai közepette is az előző évvel csaknem azonos eredményt tudott elérni. Tiszta nyereség 2,507,639.50 P, a tavalyi 2,536,693.23 P-vel szemben. Az 1930-ra fizetendő osztalék azonos az előző évvel, ismét 1%, azaz 7 P. A mérleg bizonyossága annak, hogy az intézet tradicionális üzletpolitikájával változatlanul megőrizte a pozícióját. A tőkeközvetítés nehézségei ellenére is a betétek 3 1/2 millió P-többlettel zártak és az emelkedés túlnyomó része a betétkönyvekre esik. A váltótárca 3 millióval emelkedett. A folyószámlán elhelyezett betétek 40,746,176.37 P-vel szemben 41,213,686.38 P-t tüntetnek ki. Egyéb hitelezők az előző 40,539,933.80 P-ről 34,139,092.05 P-re csökkentek. A váltótárca, amely tavaly 50,394,703.62 P-t tett ki, 53,077,271.22 P-vel szerepel, a pénztárkészletek, követelések hasonlóképpen 1 1/2 millió többlettel zárnak. Emelkedett a jelzálogkövetelők állománya. Az intézet 1930-ban 2 1/2 millió P új zalogleveles kölcsönt folyósított. A zaloglevelek kibocsátását szolgáló tétel most 39,506,328.30 P az előző évi 37,981,108.83 P helyett. A folyóüzlet forgalma az előző évi szinten mozgott. A Magyar Ammonia-Gyár Rt. alapításában vállalt az intézet részesedést. A nyugdíjterület arányszámát az eddigi 60%-ról 65%-ra emelték föl.

× Belvárosi Takarékpénztár Rt. 1930. évi mérlege 1,570,925 P tiszta nyereséggel zárult az előző 1,967,836 P-vel szemben. Az igazgatóság a március 7-i közgyűlésnek részvényenként 5 P (10%) osztalék kihozását fogja javasolni, az előző 6 P (12%) osztalékkal szemben. Az eredményzámlán kifejezésre jut a világszerte erősen megromlott gazdasági helyzet, amelynek folytán az intézet nyeresége is csökkent, bár forgalma általánosságban az előző évi szinten maradt. A takarékkönyvtételek összege 2,908,129 P-vel emelkedett, az év végén 38,676,368 P-t tett ki. A takarékos folyószámlabetétek, valamint a hitelezők összege együtt az év végén 42,238,602 P-re rúgott az előző 42,016,413 P-vel szemben. A váltóállomány 23,831,124 P-t, a zaloglevelek összege 27,578,951 P-t tett ki.

× Magyar Tisztviselők Takarékpénztára Rt. báró Perényi Zsigmond elnöke alatt üzletét kedező eredménnyel zárta le. Tiszta nyeresége 199,389.26 P-ről 206,419.08 P-re emelkedett. A tavalyi 12%-os osztalékot az idén is fenntartják, a 10 P n. é. részvények után 1.20 P osztalékot fizetnek.

A főváros borkereskedő cégei körében nagy megdöbbenést keltett a pénzügyi hatóságoknak a közelmúlt napok során tanúsított eljárása. A hatóság könyvvizsgálatot tartott a különböző borkereskedő cégeknél s azt követelte, hogy az eladott bormennyiségek fogyasztási adója után is röjjele a kereskedők a két százalék forgalmi adót is, mégpedig hónapokra visszamenően. A pénzügyi hatóság azokban az esetekben is követeli a fogyasztási adó után a forgalmi adót, amikor a bort pályaudvarról, Budapesten kívül eső helyről, vagy szabadraktárból adták el és amikor a fogyasztási adó nem folyik be a kereskedőnél. A Magyar Borkereskedők Országos Egyesülete a pénzügyi hatóság e követeléseit ellen küldöttseget menesztett a minisztériumba, de egyelőre ott sem kapott megnyugtató elintézet. Ahelyett tehát, hogy a borkereskedők adót leszállítsanak, mint ahogy többször megígérték, most még a fogyasztási adó forgalmi adó alapjául is tesszik. Amint A Reggel értesül, a borkereskedelmi érdekeltségek, amennyiben ezek ellen az adóterhek ellen a minisztériumnál nem találnak orvoslást, a közigazgatási bírósághoz fordulnak.

Főblomlik a tüzfakartell! A fővárosi tüzifanyag-kereskedők két év előtt kartellbe tömörültek. E kartell első ténykedése az volt, hogy a favágótelepek egyrészt leállították és a tüzifaszükséglet fődözését fölősztojták a kartellirozott favágónagykereskedők között. Természetesen a leállított üzemek tulajdonosai üzemi teljesítőképességüknek és üzleti forgalmuknak megfelelő arányban havi részesedést kaptak. Az üzembenhagyott favágók közül a legnagyobb termelési hányadot Kolisch Gyula telepe kapta, napi 12 vagon fá földolgozását. Kolisch, ugy-látszik, meglegezte a kartell működését és e napokban kilépett a kartellból. Így a tüzfakartell főblomlottnak tekinthető...

A borjú, amelyről több bört nyuznak egyszerre, nem a példabeszéd borjúja, hanem az a szindikátusé, amelyet január havában a földolgozó gyárak és bevásárlók, egyelőre három hónapra alapítottak. A szindikátus természetesen azzal kezdte, hogy leszállította az arakat és az addig 2.10 fillér helyett, most már már csak 1.90 fillért fizet a borjú bőréért. Jól-lehet ennek a gyors tevékenységnek az lett a következménye, hogy a mészárosok, akik így a nyers bőrért kevesebbet kapnak, máris föl-ármeltek a borjúhús árát, a szindikátus újabb ármeltek, még kevesebbet akar fizetni a bőrért és ebből elhatározásáról már értesítette is a nagyvágókat és borjúkereskedőket. A szindikátus az egész országra kiterjed és tagjai közé sorozza az összes nyersbőr-kereskedőket, nem kis haszonnal végzi operációit, mert hiszen hetenként vagy háromszor borjúbörön, amely piacra kerül, hét kilogramos átlag mellett 21,000 kg. bőrt vesz és így hetenként csak négyezer pengőt vesz be. A határozott árleszállítással persze még hatalmasabban növelheti hasznait, amit senki sem irigyelne föle, ha keresetei nem jelentenék egyúttal a borjúhús árának emelkedését is. Az egyelőre három hónapra alakult szindikátust, másként árlenyomó kartellel meg kell értetni, hogy még három hónap előtt be kell végeznie közgazdasági szerepét.

Fiúnevelő-Intézet Halberstadt am Harz

Vezetés: Frau San. Kat. Dr. Barthauer
Individuális oktatás. Nyelvek. Zene. Sport.
Minden iskolatypus a városban. Egész-szeges,
gyönyörű fekvés. Prospektus.

Ha nincs megelégedve rádiójával,

ugy vegye igénybe a Rádiomatór Tanácsadó
ingyenes szolgáltatát,

olvassa el a februári rádiónyugtát
és irjon Budapest 62. Postafiók 178

VASÁRNAPI SPORT

A bajnokság és a hatos torna után a vizipóló-kupát is az UTE nyerte meg,

amely ma kétségtelenül a világ legjobb klubcsapata

Az elődöntőben a III. kerület csak a meghosszabbított időben kapott ki 3:2-re az UTE-től, amely a döntőben 7:1-es szenzációs gólaránnyal verte a tehetetlen MTK-t. — A MAC-ot vasárnap az MTK 2:0-ra, hétfőn a III. kerület 4:3-ra győzte le

Székely 2 p 23:2 mp-es egyéni rekordot uszott 200 méteren

(A Reggel tudósítójától.) A fődött uszoda versenyszerezője az uszóköláció vasárnap-hétfői mitingjével befejeződött és most

május elejéig pihenőre tér az uszógárda.

A kétnapos verseny eseménye négy vezető-csapatunk találkozása volt a Vizipóló-Kupa döntőjében. A favorit UTE a vasárnapi elődöntőből nehezen került a hétfői döntőbe, mert a III. kerületet csak a meghosszabbított időben, a legminimálisabb gólkülönbséggel győzte le, de annál briliánsabb formában harcolt a fináléban, ahol

7:1 imponáló gólaránnyal győzött az MTK ellen.

Az UTE ezzel megcsinálta azt a páratlan hat tricket, amire méltán büszke lehet, hogy a bajnokság után a bajnokok karácsonyi hatos tornáját és most a Vizipóló-Kupát nyerte meg. Ezzel nemcsak a legjobb magyar klubcsapat, hanem

a világ legjobb klubcsapata címet is kiérdemelte.

Utána a III. kerületi TVE csapata volt a legjobb, mégis a harmadik helyre szorult, miután már az elődöntőben szembe került a lilafehérekkel és így a döntőre a treuzozatlan és tartalékos MAC-ot 2:0 arányban verő MTK kvalifikálta magát. A kupát szép beszéd kíséretében

gróf Klebelsberg kultuszminiszter nyújtotta át a győztes csapatnak,

amelyet a közönség lelkesen ünnepelt. A fődött uszodának különben vasárnap is előkelő vendége volt: gróf Bethlen Istvánné a sajtóhályból nézte végig a versenyt és elragadtatással nyilatkozott az uszodáról a tervező Hajós Alfrédnek.

Avizipólómérkőzések mind a két napon 6—6 uszozószám vezette be, amelyek meglepően jó sportot nyújtottak. A legjobb eredményt

Székely András érte el, aki 200 méteren 2 p. 23.2 mp. egyéni rekordot uszott, hétfőn pedig 100 méteren 1 p. 02.2 kitéző idővel győzött.

Tóth Ilonka csak „becsületből” állt ki a 100 méteres gyorsuszásban, mert amatőrtrénerre előtt is elhallgatta, hogy a tuleröltetett tréning miatt a lábait megdagadtak, úgy, hogy az 1 p. 18.4 mp. egyéni rekordot uszó Mallász Margittól vereséget szenvedett. Mallász hétfőn a 100 méteres hátsuszásban mindössze féltized másodperccel maradt el az országos rekordtól. Az ifjusági Wiesner 3 p. 06 mp. kitéző idő alatt nyerte meg a 200 méteres senior melluszást. A szépszámu közönség előtt jól megrendezett verseny részletes eredményei a következők:

Vasárnap

Usszóversenyek:

100 m. ifjusági gyorsuszás (két időfutam): 1. Kánásy Gyula (MAC) 1 p. 04 mp. 2. Hazai Kálmán (MTK) 1 p. 05.2 mp. 3. Strausz László (MUE) 1 p. 06.8 mp. — Ez volt az első időfutam eredménye, a második időfutam győztese, Gyulay Pál (MAC) 1 p. 09 mp.-et uszott. — Szép finis az utolsó hosszban, amely biztosan, 1/4 testhosszal Kánásy javára dől el.

100 m. melluszás: 1. Lantos László (FTC) 1 p. 23.4 mp. 2. Mezei Ferenc (BSZKRT) 1 p. 24.8 mp. 3. Forrai József (FTC) 1 p. 25 mp. — Mezei (Wiesner) első szenior-startjával nem elégitette ki a várakozásokat, mert a nagyon győnge eredménnyel győztes Lantostól testhosszal vereséget szenvedett.

200 m. melluszás: 1. Székely András (FTC) 2 p. 23.2 mp. 2. Szabados László (UTE) 2 p. 30.2 mp. 3. Páhok István (MTK) 2 p. 30.8 mp. — Székely 1 p. 06 mp.-es százzal kezd, de a második százon alaposan lelassít, a tempója csak az utolsó hosszban élénkül, de így is egyéni rekordot uszik. — Tíz méterrel nyerve, fél testhosszal jó harmadik.

100 m.-es gyorsuszás, hölgyeknek: 1. Mallász Margit (FTC) 1 p. 18.4 mp. 2. Tóth Ilonka (MUE) 1 p. 18.8 mp. 3. Csányi Boriska (FTC) 1 p. 20.6 mp. — Starttól a célíg remek párharc Mallász és a lábait fájlaló Tóth között, amelyet az egyéni rekordot verő Mallász bizonylással a maga javára dönt el. — Csányi eredménye is egyéni rekord.

100 m. ifjusági hátsuszás: 1. Kovács (UTE) 1 p. 23.4 mp. 2. Barabás Béla (BBTE) 1 p. 28 mp. — Kovács figyelemreméltóan jó idővel győz.

Háromszor 66% m. vegyesstaféta: 1. BBTE (Habi, Mészöly, Laki) 2 p. 23 mp. 2. FTC (Lantos, Nagy, Székely) 2 p. 24.2 mp. 3. BSZKRT (Mezei, Gáborffy, Bonk) 2 p. 24.8 mp. — Indult még az UTE és az FTC B-csapata. — Habi jó két méterrel veri az első versenytől fáradt Lantost, a hátón is meglepően jó Mészöly közel tíz méter előnnyel indítja utnak Lakit, akit hiába vesz szédületes irammal üldözőbe Székely, mert két testhosszal a győztes mögött csak a második helyet menti meg a zöld-fehérek számára. Jó harmadik

A vizipóló-kupa elődöntői:

MTK—MAC 2:0 (1:0)

Az MTK standard csapatából Ravasz, a készületlen MAC-éból Vértési, a sárga-kékek egyetlen gólképes csatára hiányzott. Így Keserü II. került a középcsatár posztjára, őt azonban Homonnai II. vette „védő szárnyai alá”, tipikus kupastilusban. Ugyanezt cselekedte Csorba, a MAC hátvédje is és

csak egy ember volt az uszodában, aki a kíméletlen játék láttára nem hördült föl és az a bíró, Speisegger Ernő volt.

Hazai elsősorban gyorsaságával, kitünően pótolta Ravaszt, viszont Magasi I., a MAC tartalékembere egészen hasznavehetetlennek bizonyult. Nem ment a játék a MAC többi emberének sem (Ivány, Kánásy és Ludvig kivételével), mert nemhogy vizipólozni, de még uszni sem tudtak.

Az MTK a mezőnyben gyors és ötletes volt, csak a kapu előtt hagyta cserben a tudománya. Meglepetően följavultak a csapat fiataljai: Hazai, Brandy és Rajki II., kitünő volt Szabó és egészen külön klasszis Keserü I., akinek

a gólja ördögösen mesteri trükk volt. Ezért viharos tapsot is kapott.

Starttól kezdve az MTK van frontban. Hazai szépen szökteti Rajki II.-t, akinek kapásból továbbított labdáját Ludvig remekül menti. Szabó Hazait szökteti, a hátvéd

Rajki II.-höz továbbít, aki menthetetlen gólt dob, 1:0

(15 p. 05 mp.). Tervszerűtlen MAC-támadások közben Halász II. kerül gólhelyzetbe, de labdáját Bory könnyen fogja.

A második féldőt Keserü I. kapufája vezeti be, utána a pompásan startolt Hazai kaparintja meg a labdát.

Keserü I. szökteti, aki villámgyors akcióval halkezőből a jobbkezebe csempészi át és remekül ivelve, a kapuba továbbítja a labdát, 2:0

(2 p. 03 mp.). Hazai kapufája után az MTK újabb kornerral veszélyeztet, majd fél pályáról bombázik, de Ludvig jól helyezkedik.

UTE—III. kerületi TVE 3:2 (2:1, 2:2, 2:2).

Mint a bajnokok vizipólótornáján, az UTE most is csak a legminimálisabb gólkülönbséggel tudta legyőzni a kupavédő III. kerületet, nem is a szabályos játékidőben. A 2:2 arányban eldöntetlenül végződött meccs ugyanis

csak a kétszer 3 perccel meghosszabbított játék második félidejében dönt el izgalmas finisban az újpestiek javára.

Az első féldő remek sportot nyújtott. A III. kerület olyan lendülettel kezdett, hogy gólképes csatárokkal már az első percekben megszerezhetette volna a győzelmet, de az UTE váratlanul esett gólja alaposan letörte. A második féldőben és a meghosszabbított játékban erősen süllyedt a meccs nívója. A bíró ugyanis, eluszás miatt,

mind a két csapatból 2—2 játékos kiállított

és az ötös csapatok küzdelme nem volt egyéb, kinos, alaposan megerőltető vergődésnél.

A mezőny kimagaslóan legjobb emberének Sarkány bizonyult, aki Németh bravuros lefogásával legjobb hátvédjeink sorába emelkedett.

Az UTE-t alaposan meghandicapelte Halasz// indiszpozíciója, a különben egyszerű Némethet pedig látszóan idegessé tette, hogy Sarkány személyében méltó ellenfélre talált. Bartának a kapott gólokön kívül alig volt dolga. A védelemben Köves volt a legjobb, Barna félelmetesen durva. Bozsi és László, a két szélső csatár, kevés vizet zavart.

III. kerületi támadásokkal indul meg a játék. Bródyt kornerré szerelik, Musitz labdái pedig eást tévesztenek. Végre Halasz ügyesen szökteti Bozsit, akinek centeréből Németh a vezető gólt dobja (2 p. 42 mp.). Védhetetlen volt. Musitz, majd Bródy kapufája után Szele egy lépésről Barrát találja el. Bozsi szabaddobására

jól helyezkedik Halasz, aki a labdát a kapus feje fölött a góiba dobja — 2:0

(6 p. 09 mp.). Végre a III. kerületi egyik akciója is sikerrel jár és Sustróvits labdáját Szele a góiba helyezi (6 p. 46 mp.).

Bródy kapufája vezet be a második féleidőt, majd ismét

Sustróvits indít támadást és Holba jól helyezett labdával kiegyenlít, 2:2

(1 p. 27 mp.). Musitz, majd László menthetetlennek hitt gólt hibáz. Halasz és Bródy eluszás miatt a partra kerül. Murányi néhány labdát szép stílusban véd, majd a Barna—Szele-párharcot kiállítással torolja meg a bíró.

A kétszer 3 perces meghosszabbított játékban ötös csapatok küzdenek, emiatt említésreméltó akció nem is történt. Musitz biztos helyzetben a kapu fölé továbbít, sokkal szerencsésebb Németh, aki az utolsó másodpercekben a Bartától kapott labdát

fél pályáról az ellenkező sarokba helyezi, 3:2.

Remek győzelmet megérdemlő gól volt. Sinkó János ingadozóan bíraskodott, sőt egyik másik ítéletével alaposan sújtotta a III. kerületet,

A vizipóló-kupa vigaszdíjának döntője

FTC—BSZKRT 2:0 (1:0)

Az FTC meglepően gyors, de összjátéka még nagyon hiányos. Hogy Nagy és Székely góljaimal több nem esett, az Wiesner, Rajki I. és Gáborffy érdeme. — Bíró: Halász I.

Hétfő

Usszóversenyek:

200 m. melluszás: 1. Wiesner Ferenc (BSZKRT) 3 p. 05 mp. 2. Forrai József (FTC) 3 p. 07 mp. 3. Lantos László (FTC) 3 p. 08.4 mp. — Remek finis Forrai és Wiesner között, amelyet az energikusabb BSZKRT-ista egy méterrel a maga javára dönt el. Testhosszal harmadik.

100 m. gyorsuszás: 1. Székely András (FTC) 1 p. 02.2 mp. 2. Szabados László (UTE) 1 p. 03.8 mp. 3. Laki Károly (BBTE) 1 p. 04.6 mp. — Székely rosszul kerül el a starttól, mégis könnyen testhosszal győz az utolsó hosszban a kötelekbe ismételtelen beluszó Szabados ellen.

100 m. gyorsuszás: 1. Páhok István (MTK) 5 p. 28.4 mp. 2. Jakab János (UTE) 5 p. 46.8 mp. 3. Göndöcs Gyula (NSC) 5 p. 59.6 mp. — Páhok könnyen 20 méterrel győz.

Háromszor 66% m. sprintstaféta: 1. BBTE (Laki, Habi, Mészöly) 2 p. 02 mp. 2. FTC (Nagy, Zentai, Székely) 2 p. 02.4 mp. 3. MTK (2 p. 05 mp. 4. BSZKRT. — Biztosan fél testhosszal nyerve. Az FTC idejét elmenték.

100 m. hátsuszás hölgyeknek: 1. Mallász Margit (FTC) 1 p. 28.8 mp. 2. Vámos Edit (UTE) 1 p. 36 mp. 3. Csányi Boriska (FTC) 1 p. 44 mp. — Főlényesen nyerve.

200 m. ifjusági gyorsuszás. (Két időfutam.) 1. Kánásy Gyula (MAC) 2 p. 33 mp. 2. Hazai Kálmán (MTK) 2 p. 35 mp. 3. Strausz László (MUE) 2 p. 39.4 mp. — Kánásy és Hazai az első időfutamba került. A MAC nagyon tehetséges sprintere könnyen másfél testhosszal győz.

A vizipóló-kupa döntője:

UTE—MTK 7:1 (4:0).

Az UTE standardcsapatával szemben az MTK Hazai helyén Ravaszt szerepeltette, akivel azonban nem jó cserét csináltak a kékefehérek. Ravasz ugyanis, éppen úgy, mint Homonnai II. és Bory, csapnivalóan rosszul játszott és az Újpest, amelynek pedig vasárnap sokkal nehezebb mérkőzése volt,

ragyogó játék után szenzációs gólaránnyal lépte le az MTK-t.

A 7:1-es gólarány talán kissé túlzott, de mostani nagyszerű kondíciójában minden magyar és külföldi ellenfelénél gólokkal jobb az UTE, amely a döntőben mutatta meg igazán, hogy milyen értékes együttes. Minden tagja tehetségének javát nyújtotta. Némethen és Halaszyn kívül a rohamosan fejlődő Bozsit kell megdicsőírnünk, de elismerés illeti a védelmet is körültekintő, de különösen fair játékáért.

Az MTK nagyon rossz napot fogott ki,

mert a védelmen kívül Szabó is rossz formában volt, a magárahagyott csatársor pedig annál kevésbé játszhatott döntő szerepet, mert Brandy könnyelműen önző volt,

